Cam.e.696.1

ORATIONES
DUÆ
Funebres altera
PLATONIS
Dicta
MENEXENUS,
LYSIÆ
altera.

Recenſore *Mich. Buſteed* S S. Trin. Coll.
Cant. Alumn.

UNIVERSITY
LIBRARY
CAMBRIDGE

Ex Officina *Joh. Hayes*, Celeberrimæ
Accademiæ Typogr. 1696.
Impenſis *Edm. Jeffery* Bibliopolæ
Cantabrigienſis.

13-45

Reverendo
Nobiliſſimoque Viro
A C
Domino DD.
MONTAGUE
Sacroſanctæ & Individuæ
TRINITATIS COLLEGII
Magiſtro admodum colendo.

OMnes, Vir Nobiliſsime, quaquaverſum pervagata eſt tui nominis celebritas, facilè conjicient cur Tibi opus hujuſmodi offeremus: Si modò rectè conſiderent vel horum

Oratorum famam, vel Tuam. Horum nimirum alter Subtiliſsimi venuſtiſsimi politiſsimiq; ſcriptoris nomen apud celeberimos dicendi magiſtros promeruit; alter non temerè Divinus nuncupatur: quorum utriuſque virtutes cùm in Te omnes conſentiant ad Quem potiùs ſe conferrent? Cujus vehementius Patrocinium efflagitarent, quam illius de quo ipſo nulla unquam ætas conticeſcet: cuique propria ſua in Rempublicam merita peculiarem quandam dederunt patrocinandi auctoritatem. Et certè quidem nihil quicquam in Platone eſt aut Lyſia propter quod erubeſcas, nihil inſolens aut ineptum, nihil jejunum aut mendicum nihil non lætum ac nitidum, nihil denique quod non tanti Viri tutelam jure quodam vendicare videatur: adeò ut (ad noſtros labores quod attinet) veniam haud difficile mihi impetrandam cenſeam, ſi modò id Quintiliani verum ſit, *fructum ſtudiorum etiam viridem promi decere, dum audere non dedecet*. Quantâ Dii boni exultabunt lætitiâ; quàm ſeriò triumphabunt perbeati iſti Heroes quos hìc noſtri laudant (ſi quis gloriæ ſenſus illuſtres Defunctorum umbras pertingat) cùm intellexerint rerum geſtarum memoriam tuis auſpiciis refloreſcere, ac ſuas ſibi renaſci demùm laudes;

novas ſcilicet nacti Athenas, alterum Lyſiam, Platonem alterum, aut quod perinde eſt Te Patronum, quem non minus hodiernæ jactant Athenæ. Vides, Vir Nobiliſsime, cur Te imprimis ſalutare geſtiat egregium hoc Oratorum Par : Vides quid me impulerint has ut publicè edam Orationes, non certè temerè à reliquis operibus avulſas (ut nihil dicam de præſenti rerum noſtrarum ſtatu qui non parùm etiam mihi hoc idem ſuadere videtur) cùm ſcilicet ſæviat undiquaque hoſtile ferrum, & crudele nobis exitium minitetur effrænata Lodoici rabies. Fieri enim poſſe exiſtimabam(& quis non exiſtimet) ut acriùs hinc dimicent noſtri Heroes, cùm viderint quid ſperandum ſit Patriæ Amatoribus, quibus, cùm caduci ſpiritûs jacturam immortalis gloria abundè penſet, non erepta vita, Sed donata mors eſſe videtur. Velis itaque, Vir Nobiliſsime, benefaciendo mortuis (nam hoc certè eſt mortuis benefacere) vivis etiã per eadem veſtigia ad Æternitatem ſemitam oſtendere: Nevè impediat noſtra tenuitas quò minùs Tibi Platonem ac Lyſiam ambos certè ſummos Oratores in noſtram hodiè Rempublicam prodeuntes debeat & ſibi gratuletur Literatus Orbis. Digneris inquam, exilibus quibuſdam ſplendoris tui ſtricturis utrumque illuminare ut quantum iis noſtra detraxerit imperitia Patroni addat Dignitas.

Tui Vir Nobiliſſime,

favoris Studioſiſſimus

Mich. Buſteed.

I N

IN
PLATONIS
MENEXENUM
Argumentum.

Continet Menexenus Exhortationem ad patriam amandam atque colendam. Qua προπαθείᾳ *debent inſtructi eſſe illorum animi qui Remp. commodè ſunt adminiſtraturi. Afferri enim* οἴκοθεν *debet à bono cive ad Reip. munera hæc* στοργὴ *atque charitas in patriam*

patriam. In hunc finem Plato commemorat funebrem illam orationem, quæ pro more atque inſtituto Reipubl. Athenienſes quotannis ſolebat recitari Athenis, in feſtis Februariis. i. publico eorum funere qui pro Republ. cecidiſſent. Illorum virorum laudes hîc copiosè deſcribuntur, & quibus Athenienſium temporibus illi pro patriæ ſalute atque libertate ſanguinem profundere minimè dubitarint. Hac de cauſa

Athenienſis hiſtoriæ doctam ſanè & elegantem ſummam colligit, ſicuti ex ipſius orationis verbis apparet. Denique, inſtitutis imaginibus mortuorum illorum manes inroducit, qui & liberos & parentes compellent, & commoda præcepta utriſque dictent. Eò autem redit ſermonis ſumma, utî unuſquiſque patriæ ſuæ ſalutem atque incolumitatem omnibus rebus ſuis, ſuæque adeò vitæ, lubentur anteponat, eoſque *beatos exiſtimet, qui hujuſmodi rerum cauſa ſanguinem profuderint, quos & laus & merces maneat ſempiterna.*

T A'

ΤΑ ΤΟΥ
Διαλόγου Μενεξένου
ΠΡΟΣΩΠΑ,
Σωκράτης, Μενέξενος.

ΕΞ Ἀγορᾶς, ἢ πόθεν Μενέξενος; ΜΕ. Ἐξ ἀγορᾶς, ὦ Σώκρατες, καὶ ἀπὸ τοῦ βουλευτηρίου. ΣΩ. Τί μάλιστα σὺ πρὸς βουλευτήριον; * ἢ δηλαδὴ ὅτι παιδεύσεως καὶ φιλοσοφίας ἐπὶ τέλει ἡγῇ εἶναι; καὶ ὡς ἱκανῶς ἤδη ἔχων, ἐπὶ τὰ μείζω ἐπινοεῖς τρέπεσθαι; καὶ ἄρχειν ἡμῶν, ὦ θαυμάσιε, ἐπιχειρεῖς τῶν πρεσβυτέρων, τηλικοῦτος ὤν; ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ὑμῶν ἡ οἰ-

* Ἡ δηλαδὴ ὅτι.] For. ἢ δῆλα δὴ ὅτι *annotanda eſt hæc lectio & in Protagoræ principio.*

Ἐξ *ἀγορᾶς*, &c.] Derivata ab hâc voce videri poſſunt omnia apud Scholiaſt. in Eurip. Hecub. l. 288. Eam hic locnm ſignificat ubi γερουσία Senatus ſive ſeniores & graviores viri de rebus ad rempublicam ſpectantibus ſolebant decernere.

Βουλευτηρίου, &c.] Theſeus Rex decimus unuſque ex Athenarum conditoribus abolitis Prytaneis & curiis & magiſtratibus aliorum oppidorum Athenis conſtituit *βουλευτήριον*. Sive unum prytaneum commune itadictum P*lut*.

UNIVERSITY
LIBRARY
CAMBRIDGE

κία ἀεί τινα ἡμῶν ἐπιμελητὴν παρεχομένη; ΜΕ. Ἐὰν σύ γε, ὦ Σώκρατες, ἐᾷς καὶ συμβουλεύῃ ἄρχειν, προθυμήσομαι. Εἰ δὲ μή, οὔ. Νῦν μέντοι ἀφικόμην πρὸς τὸ βουλευτήριον, πυθόμενος ὅτι ἡ βουλὴ μέλλει αἱρεῖσθαι ὅστις ἐρεῖ ἐπὶ τοῖς ἀποθανοῦσι: ταφὰς γὰρ οἶσθ' ὅτι μέλλουσι ποιεῖν. ΣΩ. Πάνυ γε. ἀλλὰ τίνα εἵλοντο; ΜΕ. Οὐδένα· ἀλλὰ ἀνεβάλοντο εἰς τὴν αὔριον. Οἶμαι μέντοι Ἀρχῖνον ἢ Δίωνα αἱρεθήσεσθαι. ΣΩ. Καὶ μήν, ὦ Μενέξενε, πολλαχοῦ κινδυνεύει καλὸν εἶναι τὸ ἐν πολέμῳ ἀποθνήσκειν. Καὶ γὰρ ταφῆς καλῆς τε καὶ μεγαλοπρεποῦς τυγχάνει, καὶ ἐὰν πένης τις ὢν τελευτήσῃ, καὶ ἐπαίνου αὖ ἔτυχε, καὶ ἐὰν φαῦλος ᾖ, ὑπ' Ἀνδρῶν σοφῶν τε, καὶ

Ὅστις ἐρεῖ ἐπὶ τοῖς ἀποθανοῦσι.] (Subaudi) ἐν πολέμῳ. Nam qui in bello cecidiſſent domum relati ſumptu publico ſepeliebantur ac funebri oratione honeſtabantur. Quod videre eſt in Demoſth. oratione adverſus Leptinen. Cicero de orat quotannis, ait, Apud Athenienſes laudari eos populari oratione qui in prælio interfecti eſſent. Hujuſce ritûs Authorem nonnulli Periclem, qui primus Orationem in eorum laudes compoſuit, qui in bello Peloponneſiaco ceciderunt, alii Solonem volunt, ut Plutarchus. Non Solum apud Athenienſes verum etiam apud Romanos moris fuit, viros bene de Repub. meritos, præſertim qui pro patriâ occubuiſſent hujuſmodi elogiis decorare. ſic. *Cic. Phil.* ix. *laudat Serv. Sulpicium.*

Ὑπ' Ἀνδρῶν σοφῶν τε, καὶ οὐκ εἰκῇ ἐπαινούντων.]

οὐκ εἰκῇ ἐπαινούντων, ἀλλὰ ἐκ πολλοῦ χρόνου λόγους παρεσκευασμένων· οἳ οὕτω καλῶς ἐπαινοῦσιν, ὥστε καὶ τὰ προσόντα, καὶ τὰ μὴ, περὶ ἑκάστου* λέγοντες, κάλλιστά πως τοῖς ὀνόμασι ποικίλλοντες, γοητεύουσιν ἡμῶν τὰς ψυχὰς, καὶ τὴν πόλιν ἐγκωμιάζοντες κατὰ πάντας τρόπους. Καὶ τοὺς τετελευτηκότας ἐν τῷ πολέμῳ καὶ τοὺς προγόνους ἡμῶν ἅπαντας τοὺς ἔμπροσθεν, καὶ αὐτοὺς ἡμᾶς τοὺς ἔτι ζῶντας ἐπαινοῦντες. Ὥστ' ἔγωγε, ὦ Μενέξενε, γενναίως πάνυ διατίθεμαι, ἐπαινούμενος ὑπ' αὐτῶν, καὶ ἑκάστοτε ἕστηκα ἀκροώμενος, καὶ κηλούμενος, ἡγούμενος ἐν τῷ παραχρῆμα μείζων, καὶ γενναιότερος, καὶ καλλίων γεγονέναι. Καὶ οἷα δὴ τὰ πολλὰ ἀεὶ μετ' ἐμοῦ ξένοι τινὲς ἕπονται, καὶ ξυνακροῶνται. Πρὸς οὓς ἐγὼ σεμνότερος ἐν τῷ παραχρῆμα γίνομαι, καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ταὐτὰ ταῦτα δοκοῦσί μοι πάσχειν, καὶ πρὸς ἐμὲ καὶ πρὸς τὴν ἄλλην πόλιν, θαυμασιωτέραν αὐτὴν ἡγεῖσθαι εἶναι ἢ πρότερον, ὑπὸ τοῦ λέγοντος ἀναπειθόμενοι. Καίμοι αὕτη ἡ σεμνότης παραμένει ἡμέρας πλείω ἢ τρεῖς· οὕτως ἔναυλος ὁ λόγος τε καὶ ὁ φθόγγος παρὰ τοῦ λέγοντος ἐνδύεται εἰς τὰ ὦτα ὥστε μόγις τεταρτῇ

ſolebant enim orationem dicere, primo, Patres; inde optimi Oratores. *Diod. Sic.* l. xi.

ἢ πέμπτη ἡμέρα ἀναμιμνήσκομαι ἐμαυτοῦ, καὶ αἰσθάνομαι οὗ γῆς εἰμι. Τέως δὲ οἶμαι μόνον οὐκ ἐν μακάρων νήσοις οἰκεῖν, Οὕτως ἡμῖν οἱ ῥήτορες δεξιοί εἰσιν. ΜΕ. Ἀεὶ σὺ προσπαίζεις, ὦ Σώκρατες, τοὺς ῥήτορας. Νῦν μέντοι οἶμαι ἐγὼ τὸν αἱρεθέντα οὐ πάνυ εὐπορήσειν. Ἐξ ὑπογύου γὰρ παντάπασιν ἡ αἵρεσις γέγονεν, ὥστε ἴσως ἀναγκασθήσεται ὁ λέγων ὥσπερ αὐτοσχεδιάζειν. ΣΩ. Πόθεν, ὦ γαθέ; εἰσὶν ἑκάστοις τούτων λόγοι παρεσκευασμένοι. Καὶ ἅμα οὐδὲ αὐτοσχεδιάζειν τά γε τοιαῦτα χαλεπόν. Εἰ μὲν γὰρ δέοι Ἀθηναίους ἐν Πελοποννη-

Ἐν μακάρων νήσοις οἰκεῖν.] Has eleganter deſcribit *Horat.* Epod. 16. quanquam ubi gentium ſint, incertum eſt. Plin.6. recenſet lib.6. alias autem & plures, Diodorus, Mela, ac Solinus.

῞Ουτως ἡμῖν οἱ ῥήτορες δεξιοί εισιν.] Vide & ſupra Oratorum Characterem, unde colligi poteſt ratio, quare apud Athenienſes Δημαγωγοὶ dicebantur; nempe quod plebem imperitam mobilem ac temerariam quocunque vellent dexteritate quâdam ingenii impellebant.

Ἐξ ὑπογυίου.] Scil. Χερόνου ſubito, extempore ad manus vel in manibus, inſtans item recens. derivatur à γυῖον, ου, τὸ membrum : Sed propriè γυῖα pedes, &c.

Euſtath. in hunc locum Iliad, ν, οὐ γάρ τ' ἔμπεδα γυῖα ποδῶν ἦν ὁρμηθέντι, annotat, cum γυῖα vocantur manus aut pedes, ſubaudiri genit. Χειρῶν ſeu ποδῶν. Nam de reliquis omnibus partibus dicitur.

σίοις εὖ λέγειν. ἢ Πελοποννησίους ἐν Ἀθηναίοις, ἀγαθοῦ ἂν ῥήτορος δέοι τοῦ πείσοντος, καὶ εὐδοκιμήσοντος· ὅταν δέ τις ἐν τούτοις ἀγωνίζηται οὕσπερ καὶ ἐπαινεῖ, οὐδὲν μέγα δοκεῖ εὖ λέγειν. ΜΕ. Οὐκ οἴει, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Οὐ μέντοι, μὰ Δία. ΜΕ. Ἢ οἴει οἷός τ' ἂν εἶναι αὐτὸς εἰπεῖν, εἰ δέοι, καὶ ἕλοιτό σε ἡ βουλή; ΣΩΚ. Καὶ ἐμοὶ μέν γε, ὦ Μενέξενε, οὐδὲν θαυμαστὸν οἵῳ τ' εἶναι εἰπεῖν, ᾧ τυγχάνει διδάσκαλος οὖσα οὐ πάνυ φαύλη περὶ ῥητορικῆς; ἀλλ' ἥπερ καὶ ἄλλους πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἐποίησε ῥήτορας, ἕνα δὲ καὶ διαφέροντα τῶν Ἑλλήνων, Περικλέα τὸν Ξανθίππου. ΜΕ. Τίς αὕτη; * ἢ δηλονότι Ἀσπασίαν λέγεις; ΣΩ. Λέγω γάρ, καὶ Κόννον γε τὸν Μητροβίου. Οὗτοι γάρ μοι δύο εἰσὶ διδάσκαλοι· ὁ μέν, μουσικῆς· ἡ δὲ ῥητορικῆς. Οὕτω μὲν οὖν τρεφόμενον ἄνδρα οὐδὲν θαυμαστὸν δεινὸν εἶναι λέγειν. Ἀλλὰ καὶ ὅστις ἐμοῦ κάκιον ἐ-

* For. ἢ δῆλον ὅτι, &c.

Ἀλλὰ καὶ ὅστις, &c.] Horum obiter imperitiam ſcil. Lampri & Antiphontis perſtringit Socrates, docetque minimè eſſe difficile benedicere Saltem videri inter ipſos quos ſibi laudandos proponunt Oratores; cujus rei cauſa eſt, quod omnes adeò in adulationem ſui compoſiti ſunt ut facile id præſtantiſſimum credant quod maximè ipſis arridet, eorumque de ſe opinionem confirmet, alatque ſuperbiam.

παιδεύθη, μουσικὴν μὲν ὑπὸ Λάμπρ
παιδευθεὶς, ῥητορικὴν δὲ ὑπ' Ἀντιφῶντος τοῦ Ῥαμνουσίου, ὅμως κἂν οὗτος οἷός τ' εἴη Ἀθηναίους γε ἐν Ἀθηναίοις ἐπαινῶν εὐδοκιμεῖν. ΜΕ. Κα
τί ἂν ἔχοις εἰπεῖν, εἰ δέοι σε λέγειν; ΣΩ. Αὐτὸς μὲν παρ' ἐμαυτοῦ ἴσως οὐδέν· Ἀσπασίας δὲ καὶ χθὲς ἠκροώμην, περαινούσης ἐπιτάφιον λόγον περὶ αὐτῶν τούτων. Ἤκουσε γὰρ ἅπερ σὺ λέγεις, ὅτι μέλλοιεν Ἀθηναῖοι αἱρεῖσθαι τὸν ἐροῦντα. Ἔπειτα τὰ μὲν ἐκ τοῦ παραχρῆμα μοι διῄει, οἷα δέοι λέγειν, τὰ δὲ, πρότερον ἐσκεμμένη· ὅτε, μοι δοκεῖ, συνετίθει τὸν ἐπιτάφιον λόγον ὃν Περικλῆς εἶπε, περιλείμματ' ἄττ
ἐξ ἐκείνου συγκολλῶσα. ΜΕ. Ἦ καὶ μνη
μονεύσαις ἂν ἃ ἔλεγεν Ἀσπασία; ΣΩ
Εἰ μὴ ἀδικῶ γε. ἐμάνθανόν γέ τοι παρ
αὐτῆς· καὶ ὀλίγου πληγὰς ἔλαβον ὅτ
ἐπελανθανόμην. ΜΕ. Τί οὖν οὐ διῆλθες; ΣΩ. Ἀλλ' ὅπως μή μοι χαλεπανεῖ ἡ διδάσκαλος, ἂν ἐξενέγκω αὐτῆς τὸν λόγον. ΜΕ. Μηδαμῶς, ὦ Σώ

Ἐπιτάφιον λόγον.] A voce τάφος tumulus dicitu
ἐπιτάφιος λόγος quippe hæc oratio ſuper ſepulchra dicta fuit dicuntur & ἀγῶνες communi n
mine ἐπιτάφιοι de quibus ſuo loco Meurs. Them
Attic. & Petit. in leges Atticas.

κρατ

κράτες· ἀλλ' εἰπὲ, καὶ πάνυ μοι χαριῇ, εἴτε Ἀσπασίας βούλει λέγειν, εἴτε ὁτουοῦν· ἀλλὰ μόνον εἰπέ. ΣΩ. Ἀλλ' ἴσως μου καταγελάσῃ, ἄν σοι δόξω, πρεσβύτης ὤν, ἔτι παίζειν. ΜΕ. Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' εἰπὲ παντὶ τρόπῳ. ΣΩΚ. Ἀλλὰ μέντοι σοί γε δεῖ χαρίζεσθαι· ὥστε κἂν ὀλίγου, εἴ με κελεύοις ἀποδύντα ὀρχήσασθαι, χαρισαίμην ἄν, ἐπειδή γε μόνω ἐσμέν. ἀλλ' ἄκουε. Ἔλεγε γὰρ, ὡς ἐγῷμαι, ἀρξαμένη λέγειν ἀπ' αὐτῶν τῶν τεθνεώτων, οὑτωσί.

Ἔργῳ μὲν ἡμῖν * οἵδ' ἢ ἔχουσι τὰ προσήκοντα σφίσιν αὐτοῖς (ὧν τυχόντες πορεύονται τὴν εἱμαρμένην πορείαν, προπεμφθέντες κοινῇ μὲν ὑπὸ τῆς πόλεως, ἰδίᾳ δὲ ὑπὸ τῶν οἰκείων) λόγῳ δὲ δὴ τὸν λειπόμενον κόσμον ὅ, τε νόμος προστάττει ἀποδοῦναι τοῖς ἀνδράσι, καὶ χρή. Ἔργων γὰρ εὖ πραχθέντων, λόγῳ καλῶς ῥηθέντι μνήμη καὶ κόσμος τοῖς

Far. οἵδ' ἤδη ἔχουσι, &c.

Τὰ προσήκοντα.] Τοῦτ' ἐστὶ ταφὰς ἔχουσι προσηκόντως καὶ πρεπόντως σφίσιν αὐτοῖς ποιουμένας.

Ὅ, τε νόμος προστάττει, &c.] Diodor. ſic. lib. xi. καὶ νόμον (ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος) ἔθηκε, λέγειν ἐγκώμιον τοῖς δημοσίᾳ θαπτομένοις τοὺς προαιρεθέντας τῶν ῥητόρων.

πράξασι γίγνεται παρὰ τῶν ἀκουσάντων. Δεῖ δὴ τοιούτου τινὸς λόγου, ὅστις τοὺς μὲν τετελευτηκότας ἱκανῶς ἐπαινέσεται, τοῖς δὲ ζῶσιν εὐμενῶς παραινέσεται· ἐκγόνοις μὲν καὶ ἀδελφοῖς μιμεῖσθαι τὴν τῶνδε ἀρετὴν παρακελευόμενος· πατέρας δὲ καὶ μητέρας, καὶ εἴ τινες τῶν ἄνωθεν ἔτι προγόνων λείπονται, τούτους δὲ παραμυθούμενος. Τίς οὖν ἂν ἡμῖν τοιοῦτος λόγος φανείη; ἢ πόθεν ἂν ὀρθῶς ἀρξαίμεθα ἄνδρας ἀγαθοὺς ἐπαινοῦντες; οἳ ζῶντές τε τοὺς ἑαυτῶν εὔφραινον, δι' ἀρετὴν καὶ τὴν τελευτὴν ἀντὶ τῆς τῶν ζώντων σωτηρίας ἠλλάξαντο;

Δοκεῖ μοι χρῆναι, κατὰ φύσιν, ὥσπερ ἀγαθοὶ ἐγένοντο οὕτω καὶ ἐπαινεῖν αὐτούς. Ἀγαθοὶ δὲ ἐγένοντο διὰ τὸ φῦναι ἐξ ἀγαθῶν. Τὴν εὐγένειαν οὖν πρῶτον αὐτῶν ἐγκωμιάζωμεν· δεύτερον δὲ, τροφήν τε καὶ παιδείαν· ἐπὶ δὲ τούτοις, τὴν τῶν ἔργων πρᾶξιν ἐπιδείξωμεν, ὡς καλὴν καὶ ἀξίαν τούτων ἀπεφήναντο. Τῆς δ' εὐγενείας πρῶτον ὑπῆρξε τοῖσδε ἡ τῶν προγόνων γένεσις, οὐκ ἔπηλυς οὖσα, οὐδὲ τοὺς ἐκγόνους

Εγκωμιάζωμεν.] Ab ἐγκώμιον, ου, τὸ, præconium, laudatio, quod dictum videtur ἀπὸ τῆς κώμης quod carmina laudatoria ſolerent ἐν κώμαις in triviis cani.

τούτους ἀποφηναμένη μετοικοῦντας ἐν τῇ χώρᾳ, ἄλλοθεν σφῶν ἡκόντων, ἀλλ' αὐτόχθονας, καὶ τῷ ὄντι ἐν πατρίδι οἰκοῦντας καὶ ζῶντας· καὶ τρεφομένους οὐχ ὑπὸ μητρυιᾶς, ὡς ἄλλοι, ἀλλ' ὑπὸ μητρὸς, τῆς χώρας ἐν ᾗ ᾤκουν· καὶ νῦν κεῖσθαι τελευτήσαντας ἐν οἰκείοις τόποις τῆς τεκούσης, καὶ θρεψάσης, καὶ ὑποδεξαμένης. Δικαιότατον δὲ κοσμῆσαι πρῶτον τὴν μητέρα αὐτήν· οὕτω γὰρ συμβαίνει ἅμα καὶ ἡ τῶνδε εὐγένεια κοσμουμένη. Ἔστι δὴ ἀξία ἡ χώρα καὶ ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων ἐπαινεῖσθαι, οὐ μόνον ὑφ' ἡμῶν, πολλαχῇ μὲν καὶ ἄλλῃ, πρῶτον δὲ καὶ μέγιστον, ὅτι τυγχάνει οὖσα θεοφιλής. Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῶν τῷ λόγῳ ἡ τῶν ἀμφισβητησάντων περὶ αὐτῆς θε-

Χώρα.] Frequenter ſumitur pro χώρα ἀττικὴ, regio Attica, ſynecdochice.

Ἀλλ' αὐτόχθονας.] Athenienſes ſe indigenas, ab eâque quam incolebant terrâ procreatos & enutritos, nobilitatem ſuam prædicantes, gloriabantur. Ipſos in hoc inſolenter ſe jactantes audiens Antiſthenes, ſucclamavit nihil eſſe eos Bruchis & limacibus nobiliores. Vide Thucyd. interpret.

Θεοφιλής.] Vide Pauſ. lib. 8 Arcad.

Ἡ τῶν ἀμφισβητησάντων περὶ αὐτῆς θεῶν ἔρις τε καὶ κρίσις.] Legimus contendiſſe Neptunum cum Minervâ de Urbis nomine. Urbem verò traxiſſe ſibi nomen de nomine Minervæ, utpote quæ utilius humano generi munus edidiſſet ἂν ἔρεις τε καὶ κρίσις. Ἣν δὴ θεοὶ ἐπῄνεσαν, πῶς οὐχ ὑπ' ἀνθρώπων γε συμπάντων δικαία ἐπαινεῖσθαι; Δεύτερος δὲ ἔπαινος δικαίως ἂν αὐτῆς εἴη, ὅτι ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ, ἐν ᾧ ἡ πᾶσα γῆ ἀνεδίδου καὶ ἔφυ ζῶα παντοδαπὰ, θηρία τε καὶ βοτὰ, ἐν τούτῳ ἡ ἡμετέρα, θηρίων μὲν ἀγρίων ἄγονος καὶ καθαρὰ ἐφάνη, ἐξελέξατο δὲ τῶν ζώων καὶ ἐγέννησεν ἄνθρωπον, ὃ συνέσει τε ὑπερέχει τῶν ἄλλων, καὶ δίκην καὶ θεοὺς μόνον νομίζει. Μέγα δὲ τεκμήριον τούτῳ τῷ λόγῳ ὅτι ἥδε ἔτεκεν ἡ γῆ τοὺς τῶνδέ τε καὶ ἡμετέρους προγόνους. Πᾶν γὰρ τὸ τεκὸν τροφὴν ἔχει ἐπιτηδείαν ᾧ ἂν τέκῃ. Ὧ καὶ γυνὴ δήλη τεκοῦσά τε ἀληθῶς, καὶ μὴ, ἀλλ' ὑποβαλλομένη, ἐὰν μὴ ἔχῃ πηγὰς τροφῆς τῷ

---

nempe oleam. Neptunus verò equum producens uno tantum ſuffragio victus eſt. Vide de Deorum contentione quam hic author innuit; Pauſ. lib.2. λέγουσι δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι, &c.

Καὶ δίκην καὶ θεοὺς, &c.] Pauſan. lib. 1. Ἀθηναίοις δέ τι &c.

Μέγα δὲ τεκμήριον, &c.] Idem vetuſtatis ſuæ argumentum proferunt Ægyptii apud Juſtinum lib. 2. quod refutant Scythæ, nec non aliud pro ſe argumentum afferunt, nempe ſeptentrionalem mundi partem, ab igne omnia principio rerum poſſidente hyemis rigore prius ſecretam fuiſſe; adeo ut nunc quoque nulla Plaga magis rigeat frigoribus. Vide plura.

* γυο-

*γεννομένῳ. Ὃ δὴ καὶ ἡ ἡμετέρα γῆ τε καὶ μήτηρ ἱκανὸν τεκμήριον παρέχεται, ὡς ἀνθρώπους γεννησαμένη. Μόνη γὰρ ἐν τῷ τότε καὶ πρώτη τροφὴν ἀνθρωπείαν ἤνεγκε τὸν τῶν πυρῶν καὶ κριθῶν καρπὸν, ᾧ κάλλιστα καὶ ἄριστα τρέφεται τὸ ἀνθρώπειον γένος, ὡς τῷ ὄντι τοῦτο τὸ ζῶον αὐτὴ γεννησαμένη. Μᾶλλον δὲ ὑπὲρ γῆς ἢ γυναικὸς προσήκει δέχεσθαι τοιαῦτα τεκμήρια· Οὐ γὰρ γῆ γυναῖκα μεμίμηται κυήσει καὶ γεννήσει, ἀλλὰ γυνὴ γῆν· τούτου δὲ τοῦ καρποῦ οὐκ ἐφθόνησεν, ἀλλ' ἔνειμε καὶ τοῖς ἄλλοις. Μετὰ δὲ τοῦτο ἐλαίου γένεσιν, πόνων ἀρωγὴν, ἀνῆκε τοῖς ἐκγόνοις. Θρεψαμένη δὲ καὶ αὐξήσασα πρὸς ἥβην, ἄρχοντας καὶ διδασκάλους αὐτῶν θεοὺς ἐπηγάγετο· ὧν τὰ μὲν ὀνόματα πρέπει ἐν τῷ τοιῷδε ἐᾶν. Ἴσμεν γὰρ οἳ τὸν βίον ἡμῶν κατεσκεύασαν, πρός τε τὴν καθ' ἡμέραν δίαιταν τέχνας πρώτους παιδευσά-

In Ald. γεννομένῳ, *pro* γεννωμένῳ, *non pro* γεννησαμένῳ, *ut in Ger. potius enim* γεγεννημένῳ *vel* γεννηθέντι *dicendum fuiſſet.*

Μετὰ δὲ τοῦτο ἐλαίου γένεσιν·] Juſtinus ex Trogo de his ità Scripſit. Primi lanificii, & olei, & vini uſum docuere Athenienſes lib. 2. c. 6. de eorum primordiis atque inventis vide plura Ælian. var. hiſt. 3. Pauſan. in Att. Cic. pro Flacco, & alios paſſim.

μενοι, καὶ πρὸς τὴν ὑπὲρ τῆς χώρας φυλακὴν ὅπλων κτῆσίν τε καὶ χρῆσιν διδαξάμενοι. Γεννηθέντες δὲ καὶ παιδευθέντες οὕτως οἱ τῶνδε πρόγονοι, ᾤκουν πολιτείαν κατασκευασάμενοι, ἧς ὀρθῶς ἔχει διὰ βραχέων ἐπιμνησθῆναι. Πολιτεία γὰρ * τροφὴ ἀνθρώπων ἐστί· καλὴ μὲν, ἀγαθῶν· ἡ δὲ ἐναντία, κακῶν. Ὡς οὖν ἐν καλῇ πολιτείᾳ ἐτράφησαν οἱ πρόσθεν ἡμῶν, ἀναγκαίως δηλῶσαι, δι' ἣν δὴ κἀκεῖνοι ἀγαθοὶ καὶ οἱ νῦν εἰσιν, ὧν οἵδε τυγχάνουσιν ὄντες οἱ τετελευτηκότες. Ἡ γὰρ αὐτὴ πολιτεία καὶ τότε ἦν καὶ νῦν ἀριστοκρατία, ἐν ᾗ νῦν τε πολιτευόμεθα, καὶ τὸν ἀεὶ χρόνον ἐξ ἐκείνου ὡς τὰ πολλά. Καλεῖ δὲ ὁ μὲν αὐτὴν, δημοκρατίαν, ὁ δὲ, ἄλλο, ᾧ ἂν χαίρῃ· ἔστι δὲ τῇ ἀληθείᾳ Μετ' εὐδοξίας πλήθους ἀριστοκρατία. Βα-

---

* Τροφὴ Ἀνθρώπων.] Τροφὴ ſignificat idem quod θρέπτειρα educatrix, Nutrix.

Ἡ γὰρ αὐτὴ πολιτεία, &c.] Deſcribit hic auctor noſter Athenienſis Reipub. ſtatum rationemque, ac docet, quænam ſit bene temperatæ Δημοκρατίας ratio, *viz.* non ut populus omnia agat pro arbitrio, quæ eſt ὀχλοκρατία potius: etiamſi verò ſummam potentiam habeat populus, ſenatûs tamen auctoritate & ſententiâ regatur. Quale temperamentum in Repub. Romanâ diu emicuiſſe legimus: nempe ἀριστοκρατίαν μετ' εὐδοξίας πλήθους.

σιλεῖς μὲν γὰρ ἀεὶ ἡμῖν εἰσιν· οὗτοι δὲ, τότε μὲν ἐκ γένους, τοτὲ δὲ αἱρετοί. Ἐγκρατὲς δὲ τῆς πόλεως τὰ πολλὰ τὸ πλῆθος· τὰς δὲ ἀρχὰς δίδωσι καὶ κράτος τοῖς ἀεὶ δόξασιν ἀρίστοις, εἶναι· καὶ οὔτε ἀσθενείᾳ, οὔτε πενίᾳ, οὔτ᾽ ἀγνωσίᾳ πατέρων, ἀπελήλαται οὐδείς· οὐδὲ τοῖς ἐναντίοις τετίμηται ὥσπερ ἐν ἄλλαις πόλεσιν· ἀλλὰ εἷς ὅρος, ὁ δόξας σοφὸς ἢ ἀγαθὸς εἶναι, κρατεῖ καὶ ἄρχει. Αἰτία δὲ ἡμῖν τῆς πολιτείας ταύτης ἡ ἐξ ἴσου γένεσις. Αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι πόλεις ἐκ παντοδαπῶν κατεσκευασμέναι ἀνθρώπων εἰσὶ καὶ ἀνωμάλων. Ὥστε αὐτῶν ἀνώμαλοι καὶ αἱ πολιτεῖαι, τυραννίδες τε καὶ ὀλιγαρχίαι. Οἰκοῦσιν οὖν, ἔνιοι μὲν δούλους, οἱ δὲ, δεσπότας ἀλλήλους νομίζοντες· ἡμεῖς δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι, μιᾶς μητρὸς πάντες ἀδελφοὶ φύντες οὐκ ἀξιοῦμεν δοῦλοι οὐδὲ δεσπόται ἀλλήλων εἶναι· ἀλλ᾽ ἡ ἰσογονία ἡμᾶς ἡ κατὰ φύσιν

Ἡ ἐξ ἴσου γένεσις.] Non quod omnes parem habeant æquamque poteſtatem, illa enim ἀνώμαλος eſſet æqualitas; Sed ut omnes cives ex æquo jus idem habeant ad capeſſenda Reipub. Munera, pro legum inſtituto, & liberis civium ſuffragiis. Erat enim populi illius ingenium excelſum, æqui juris amans, ſervilis ſubjectionis impatiens. Quod videre eſt apud *Ubb. Emm. de Rep. Athenienſium.*

ἰσονομίαν ἀναγκάζει ζητεῖν κατὰ νόμον, καὶ μηδενὶ ἄλλῳ ὑπείκειν ἀλλήλοις, ἢ ἀρετῆς δόξῃ καὶ φρονήσεως. Ὅθεν δὴ ἐν πάσῃ ἐλευθερίᾳ τεθραμμένοι οἱ τῶνδε πατέρες, καὶ οἱ ἡμέτεροι, καὶ αὐτοὶ οὗτοι, καὶ καλῶς φύντες, πολλὰ δὴ καὶ καλὰ ἔργα ἀπεφήναντο εἰς πάντας ἀνθρώπους καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ· οἰόμενοι δεῖν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ Ἕλλησιν ὑπὲρ Ἑλλήνων μάχεσθαι, καὶ βαρβάροις ὑπὲρ ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων. Εὐμόλπου μὲν οὖν καὶ Ἀμαζόνων ἐπιστρατευσάντων ἐπὶ τὴν χώραν, καὶ τῶν ἔτι προτέρων, ὡς ἠμύναντο, καὶ ὡς ἤμυναν Ἀργείοις πρὸς Καδμείους, καὶ Ἡρακλείδαις πρὸς Ἀργείους, ὅ, τε χρόνος βραχὺς ἀξίως, διηγήσασθαι, ποιηταί τε αὐτῶν ἤδη καλῶς τὴν ἀρετὴν ἐν μουσικῇ ὑμνήσαντες, εἰς πάντας μεμηνύκασιν. Ἐὰν οὖν ἡμεῖς ἐπιχειρῶμεν τὰ αὐτὰ λόγῳ ψιλῷ κοσμεῖν, τάχ᾽ ἂν δεύτεροι φαινοίμεθα, ταῦτα μὲν οὖν διὰ ταῦτα δοκεῖ μοι ἐᾶν, ἐπειδὴ καὶ ἔχει τὴν ἀξίαν. Ὧν δὲ οὔτε ποιητής πω δόξαν ἀξίαν ἐπ᾽ ἀξίοις λαβὼν ἔχει, ἔτι τέ ἐστιν ἐν ἀμνησίᾳ, τούτων πέρι μοι δοκεῖ χρῆναι ἐπιμνησθῆναι, ἐπαινοῦντά τε καὶ προμνώμενον τοῖς ἄλλοις, ἐς ᾠδάς τε καὶ τὴν ἄλλην ποίησιν αὐτοὺς θεῖναι, πρεπόντως τῶν πραξάντων. Ἔστι δὲ τούτων ὧν λέγω πρῶτα, Πέρσας ἡγουμένους τῆς Ἀσίας, καὶ δουλουμένους τὴν Εὐρώπην, ἔσχον οἱ τῆσδε τῆς χώρας ἔκγονοι, γονεῖς δὲ ἡμέτεροι. Ὧν καὶ δίκαιον καὶ χρὴ πρῶτον μεμνημένους, ἐπαινέσαι αὐτῶν τὴν ἀρετήν. Δεῖ δὴ αὐτὴν ἰδεῖν, εἰ μέλλει τις καλῶς *ἐπαινεῖν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ γενόμενον λόγῳ, ὅτε πᾶσα μὲν ἡ Ἀσία ἐδούλευε τρίτῳ ἤδη βασιλεῖ ὧν ὁ μὲν πρῶτος, Κῦρος, ἐλευθερώσας Πέρσας τοὺς αὑτοῦ πολίτας τῷ αὑτοῦ φρονήματι, ἅμα καὶ τοὺς δεσπότας Μήδους ἐδουλώσατο, καὶ τῆς ἄλλης Ἀσίας μέχρις Αἰγύπτου ἦρξεν. Ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ, Αἰγύπτου τε καὶ Λιβύης, ὅσον οἷόν τε ἦν, ἐπιβαίνειν· τρίτος δὲ, Δαρεῖος, πεζῇ μὲν μέχρι Σκυθῶν τὴν ἀρχὴν ὡρίσατο, ναυσὶ δὲ, τῆς τε θαλάττης ἐκράτησε καὶ τῶν νήσων, ὥστε μηδὲ ἀξιοῦν ἀντίπαλον αὐτῷ μηδένα εἶναι· αἱ δὲ γνῶμαι δεδουλωμέναι ἁπάντων ἀνθρώπων ἦσαν, οὕτω πολλὰ καὶ μεγάλα καὶ μάχιμα γένη καταδεδουλωμένη ἦν ἡ Περ-

* Post ἐπαινεῖν, ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ γενομένην λέγων, ὅτι. &c.

Γένη.] Familiæ, gentes Apud Græcos erant 30. & ſingulæ conſtabant è 30 viris; e quibus (ut Suid.) legebantur Sacerdotia ad ſingulas familias pertinentia. Eos γεννήτας dixerunt, qui καλὴ μὲν, ἀγαθῶν· ἡ δὲ ἐναντία, κακῶν. Ὡς οὖν ἐν καλῇ πολιτείᾳ ἐτράφησαν οἱ πρόσθεν ἡμῶν, ἀναγκαίως δηλῶσαι, δι' ἣν δὴ κἀκεῖνοι ἀγαθοὶ καὶ οἱ νῦν εἰσιν, ὧν οἵδε τυγχάνουσιν ὄντες οἱ τετελευτηκότες. Ἡ γὰρ αὐτὴ πολιτεία καὶ τότε ἦν καὶ νῦν ἀριστοκρατία, ἐν ᾗ νῦν τε πολιτευόμεθα, καὶ τὸν ἀεὶ χρόνον ἐξ ἐκείνου ὡς τὰ πολλά. Καλεῖ δὲ ὁ μὲν αὐτὴν, δημοκρατίαν, ὁ δὲ, ἄλλο, ᾧ ἂν χαίρῃ· ἔστι δὲ τῇ ἀληθείᾳ Μετ' εὐδοξίας πλήθους ἀριστοκρατία. Βα-

---

* Τροφὴ Ἀνθρώπων.] Τροφὴ ſignificat idem quod θρέπτειρα educatrix, Nutrix.

Ἡ γὰρ αὐτὴ πολιτεία, &c.] Deſcribit hic auctor noſter Athenienſis Reipub. ſtatum rationemque, ac docet, quænam ſit bene temperatæ Δημοκρατίας ratio, *viz.* non ut populus omnia agat pro arbitrio, quæ eſt ὀχλοκρατία potius: etiamſi verò ſummam potentiam habeat populus, ſenatûs tamen auctoritate & ſententiâ regatur. Quale temperamentum in Repub. Romanâ diu emicuiſſe legimus: nempe ἀριστοκρατίαν μετ' εὐδοξίας πλήθους.

τίοις τετίμηται ὥσπερ ἐν ἄλλαις πόλεσιν· ἀλλὰ εἷς ὅρος, ὁ δόξας σοφὸς ἢ ἀγαθὸς εἶναι, κρατεῖ καὶ ἄρχει. Αἰτία δὲ ἡμῖν τῆς πολιτείας ταύτης ἡ ἐξ ἴσου γένεσις. Αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι πόλεις ἐκ παντοδαπῶν κατεσκευασμέναι ἀνθρώπων εἰσὶ καὶ ἀνωμάλων. Ὥστε αὐτῶν ἀνώμαλοι καὶ αἱ πολιτεῖαι, τυραννίδες τε καὶ ὀλιγαρχίαι. Οἰκοῦσιν οὖν, ἔνιοι μὲν δούλους, οἱ δὲ, δεσπότας ἀλλήλους νομίζοντες· ἡμεῖς δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι, μιᾶς μητρὸς πάντες ἀδελφοὶ φύντες οὐκ ἀξιοῦμεν δοῦλοι οὐδὲ δεσπόται ἀλλήλων εἶναι· ἀλλ' ἡ ἰσογονία ἡμᾶς ἡ κατὰ φύσιν

Ἡ ἐξ ἴσου γένεσις.] Non quod omnes parem habeant æquamque poteſtatem, illa enim ἀνώμαλος eſſet æqualitas; Sed ut omnes cives ex æquo jus idem habeant ad capeſſenda Reipub. Munera, pro legum inſtituto, & liberis civium ſuffragiis. Erat enim populi illius ingenium excelſum, æqui juris amans, ſervilis ſubjectionis impatiens. Quod videre eſt apud *Ubb. Emm. de Rep. Athenienſium.*

ἰσονομίαν ἀναγκάζει ζητεῖν κατὰ νόμον, καὶ μηδενὶ ἄλλῳ ὑπείκειν ἀλλήλοις, ἢ ἀρετῆς δόξῃ καὶ φρονήσεως. Ὅθεν δὴ ἐν πάσῃ ἐλευθερίᾳ τεθραμμένοι οἱ τῶνδε πατέρες, καὶ οἱ ἡμέτεροι, καὶ αὐτοὶ οὗτοι, καὶ καλῶς φύντες, πολλὰ δὴ καὶ καλὰ ἔργα ἀπεφήναντο εἰς πάντας ἀνθρώπους καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ· οἰόμενοι δεῖν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ Ἕλλησιν ὑπὲρ Ἑλλήνων μάχεσθαι, καὶ βαρβάροις ὑπὲρ ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων. Εὐμόλπου μὲν οὖν καὶ Ἀμαζόνων ἐπιστρατευσάντων ἐπὶ τὴν χώραν, καὶ τῶν ἔτι προτέρων, ὡς ἠμύναντο, καὶ ὡς ἤμυναν Ἀργείοις πρὸς Καδμείους, καὶ Ἡρακλείδαις πρὸς Ἀργείους, ὅ, τε χρόνος βραχὺς ἀξίως, διηγήσασθαι, ποιηταί τε αὐτῶν ἤδη καλῶς τὴν ἀρετὴν ἐν μουσικῇ ὑμνήσαντες, εἰς πάντας μεμηνύκασιν. Ἐὰν οὖν ἡμεῖς ἐπιχειρῶμεν τὰ αὐτὰ λόγῳ ψιλῷ κοσμεῖν, τάχ᾽ ἂν δεύτεροι φαινοίμεθα, ταῦτα μὲν οὖν διὰ ταῦτα δοκεῖ μοι ἐᾶν, ἐπειδὴ καὶ ἔχει τὴν ἀξίαν. Ὧν δὲ οὔτε ποιητής πω δόξαν ἀξίαν ἐπ᾽ ἀξίοις λαβὼν ἔχει, ἔτι τέ ἐστιν ἐν ἀμνησίᾳ, τούτων πέρι μοι δοκεῖ χρῆναι ἐπιμνησθῆναι, ἐπαινοῦντά τε καὶ προμνώμενον τοῖς ἄλλοις, ἐς ᾠδάς τε καὶ τὴν ἄλλην ποίησιν αὐτοὺς θεῖναι, πρεπόντως τῶν πραξάντων. Ἔστι δὲ τούτων ὧν λέγω πρῶτα, Πέρσας ἡγουμένους τῆς Ἀσίας, καὶ δουλουμένους τὴν Εὐρώπην, ἔσχον οἱ τῆς δὲ τῆς χώρας ἔκγονοι, γονεῖς δὲ ἡμέτεροι. Ὧν καὶ δίκαιον καὶ χρὴ πρῶτον μεμνημένους, ἐπαινέσαι αὐτῶν τὴν ἀρετήν. Δεῖ δὴ αὐτὴν ἰδεῖν, εἰ μέλλει τὶς καλῶς * ἐπαινεῖν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ γενόμενον λόγῳ, ὅτε πᾶσα μὲν ἡ Ἀσία ἐδούλευε τρίτῳ ἤδη βασιλεῖ ὧν ὁ μὲν πρῶτος, Κῦρος, ἐλευθερώσας Πέρσας τοὺς αὐτοῦ πολίτας τῷ αὐτοῦ φρονήματι, ἅμα καὶ τοὺς δεσπότας Μήδους ἐδουλώσατο, καὶ τῆς ἄλλης Ἀσίας μέχρις Αἰγύπτου ἦρξεν. Ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ, Αἰγύπτου τε καὶ Λιβύης, ὅσον οἷόν τε ἦν, ἐπιβαίνειν· τρίτος δὲ, Δαρεῖος, πεζῇ μὲν μέχρι Σκυθῶν τὴν ἀρχὴν ὡρίσατο, ναυσὶ δὲ, τῆς τε θαλάττης ἐκράτησε καὶ τῶν νήσων, ὥστε μηδὲ ἀξιοῦν ἀντίπαλον αὐτῷ μηδένα εἶναι· αἱ δὲ γνῶμαι δεδουλωμέναι ἁπάντων ἀνθρώπων ἦσαν, οὕτω πολλὰ καὶ μεγάλα καὶ μάχιμα γένη καταδεδουλωμένη ἦν ἡ Περ-

Post ἐπαινεῖν, ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ γενομένην λέγω, ὅτι. &c.

Γένη.] Familiæ, gentes Apud Græcos erant 30. & ſingulæ conſtabant è 30 viris; e quibus (ut Suid.) legebantur Sacerdotia ad ſingulas familias pertinentia. Eos γεννητὰς dixerunt, qui σῶν ἀρχή. Αἰτιασάμενος δὲ Δαρεῖος ἡμᾶς τε καὶ Ἐρετριέας, Σάρδεσιν ἐπιβουλεῦσαι προφασιζόμενος, πέμψας μυριάδας μὲν πεντήκοντα ἔν τε πλοίοις καὶ ναυσὶ, ναῦς δὲ τριακοσίας, Δάτιν δὲ ἄρχοντα εἶπεν ἥκειν ἄγοντα Ἐρετριέας καὶ Ἀθηναίους, εἰ βούλοιτο τὴν ἑαυτοῦ κεφαλὴν ἔχειν. Ὁ δὲ πλεύσας εἰς Ἐρέτριαν ἐπ᾽ ἄνδρας, οἳ τῶν τότε Ἑλλήνων ἐν τοῖς εὐδοκιμωτάτοις ἦσαν τὰ πρὸς τὸν πόλεμον, καὶ οὐκ ὀλίγοι, τούτους ἐχειρώσατο μὲν ἐν τρισὶν ἡμέραις· διηρευνήσατο δὲ αὐτῶν πᾶσαν τὴν χώραν, ἵνα μηδεὶς ἀποφύγοι, τοιούτῳ τρόπῳ· ἐπὶ τὰ ὅρια ἐλθόντες τῆς Ἐρετρικῆς οἱ στρατιῶται αὐτοῦ, ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν διαστάντες, συνάψαντες τὰς χεῖρας, διῆλθον ἅπασαν τὴν χώραν, ἵν᾽ ἔχοιεν τῷ βασιλεῖ εἰπεῖν ὅτι οὐδεὶς σφᾶς ἀποπεφευγὼς εἴη. Τῇ δ᾽ αὐτῇ διανοίᾳ κατηγάγοντο ἐξ

ex iis eſſent familiis quæ in τριττύας erant conjectæ, ſocietatem inter ſe ex inſtituto colentes, non qui genere ac ſanguine inter ſe conjuncti erant. Sigon. lib. 1.

Ἐρετρικῆς.] Ἐρέτρια Inſulæ Eubææ urbs clariſſima Pompon. Mela lib. 2. Hom. lib. 2. in Catalogo navium. Dicta autem ab Eretrieo Phaetontis filio, quem ex Titanum numero fuiſſe tradunt Steph. vocabatur & melaneis à Melaneo Euriti patre. Eſt & Eretria Theſſaliæ Steph.

Ἐρετείας εἰς Μαραθῶνα, ὡς ἕτοιμον σφίσιν ὄν, καὶ Ἀθηναίους ἐν τῇ αὐτῇ ταύτῃ ἀνάγκῃ ζεύξαντας Ἐρετειεῦσιν, ἄγειν. Τούτων δὲ, τῶν μὲν, πραχθέντων· τῶν δ' ἐπιχειρουμένων, οὔτ' Ἐρετειεῦσιν ἐβοήθησεν Ἑλλήνων οὐδεὶς, οὔτε Ἀθηναίοις, πλὴν Λακεδαιμονίων. Οὗτοι δὲ τῇ ὑστεραίᾳ τῆς μάχης ἀφίκοντο. Οἱ δ' ἄλλοι πάντες ἐκπεπληγμένοι, ἀγαπῶντες τὴν ἐν τῷ παρόντι σωτηρίαν, ἡσυχίαν ἦγον· ἐν τούτῳ δὴ ἄν τις γενόμενος γνοίη, οἷοι ἄρα ἐτύγχανον ὄντες τὴν ἀρετὴν, οἱ Μαραθῶνι δεξάμενοι τὴν τῶν βαρβάρων δύναμιν, καὶ κολασάμενοι τὴν ὑπερηφανίαν ὅλης τῆς Ἀσίας· καὶ πρῶτοι στήσαντες τρόπαια τῶν βαρβάρων· ἡγεμόνες καὶ διδάσκαλοι τοῖς ἄλλοις γενόμενοι, ὅτι οὐκ ἄμαχος εἴη ἡ Περ-

---

Μαραθ.] Μαραθὼν γεγενημένος ἐστὶν ἥρως, ἀφ' οὗ τὸ πεδίον ὠνόμασται. Item, Δῆμός ἐστι Μαραθὼν ἴσον τῆς πόλεως τῶν Ἀθηναίων ἀπέχων, καὶ Καρύστου τῆς ἐν Εὐβοίᾳ· οὗ οἱ βάρβαροι μάχῃ ἐκρατήθησαν. τάφος δὲ τῷ πεδίῳ Ἀθηναίων ἐστίν. Pauſan. lib. 1.

Στήσαντες τρόπαια τῶν βαρβάρων,] Victoriæ monumenta ἀνέσταντο τρόπαια & Græci & Romani. quæ erant columnæ marmoreæ, æneæ, vel aliquando ligneæ. De his Dionyſ. ἀπὸ τοῦ τρέπεσθαι Serv. Aen. lib. 10. à converſione hoſtium in fugam. Unde ut Jupiter apud Græcos dict. τρόπαιος ſicut apud Romanos *Stator*. *Liv.* lib. 1.

σῶν

UNIVERSITY
LIBRARY
CAMBRIDGE

σῶν δύναμις, ἀλλὰ πᾶν πλῆθος, καὶ πᾶς πλοῦτος ἀρετῇ ὑπείκει, ἐγὼ μὲν οὖν ἐκείνους τοὺς ἄνδρας φημὶ οὐ μόνον τῶν σωμάτων τῶν ἡμετέρων πατέρας εἶναι, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς τε ἡμετέρας καὶ ξυμπάντων τῶν ἐν τῇδε τῇ ἠπείρῳ. Εἰς ἐκεῖνο γὰρ τὸ ἔργον ἀποβλέψαντες, καὶ τὰς ὑστέρας μάχας ἐτόλμησαν διακινδυνεύειν οἱ Ἕλληνες ὑπὲρ τῆς σωτηρίας, μαθηταὶ τῶν Μαραθῶνι γενόμενοι. Τὰ μὲν οὖν ἀριστεῖα τῷ λόγῳ ἐκείνοις ἀναθετέον, τὰ δὲ δευτερεῖα, τοῖς περὶ Σαλαμῖνα καὶ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ναυμαχήσασι καὶ νικήσασι. Καὶ γὰρ τούτων τῶν ἀνδρῶν πολλὰ μὲν ἄν τις ἔχοι διελθεῖν, καὶ οἷα ἐπιόντα ὑπέμειναν κατά τε γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, καὶ ὡς ἠμύναντο ταῦτα. Ὃ δέ μοι δοκεῖ καὶ ἐκείνων κάλλιστον εἶναι, τούτου μνησθήσομαι, ὅτι τὸ ἑξῆς ἔργον τοῖς Μαραθῶνι διεπράξαντο. Οἱ μὲν γὰρ Μαραθῶνι τοσοῦτον μόνον ἐπεδείξαντο τοῖς Ἕλλησιν, ὅτι κατὰ γῆν οἷόν τε ἀμύνασθαι τοὺς βαρβάρους ὀλίγοις πολλούς. ναυσὶ δὲ ἔτι ἦν ἄδηλον. Καὶ δόξαν εἶχον Πέρσαι ἄμαχοι εἶναι

Σαλαμ.] Σαλαμὶς, Inſula ſinûs Saronici; ubi Themiſtocles Athenienſis & Euribiades Spartanus ingentes Xerxis copias ſuderunt. Olymp. 75. ann. 1. *Sigon. in temp. Athen.*

κατὰ θάλατταν, καὶ πλήθει, καὶ πλούτῳ, καὶ τέχνῃ, καὶ ῥώμῃ. Τοῦτο δὴ ἄξιον ἐπαινεῖν τῶν ἀνδρῶν τῶν τότε ναυμαχησάντων, ὅτι τὸν ἐχόμενον φόβον διέλυσαν τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἔπαυσαν φοβουμένους πλῆθος νεῶν τε καὶ ἀνδρῶν. Ὑπ᾽ ἀμφοτέρων δὴ ξυμβαίνει, τῶν τε Μαραθῶνι μαχεσαμένων, καὶ τῶν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχησάντων, παιδευθῆναι τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ὑπὸ μὲν τῶν, κατὰ γῆν, ὑπὸ δὲ τῶν, κατὰ θάλατταν, μαθόντας καὶ ἐθισθέντας μὴ φοβεῖσθαι τοὺς βαρβάρους. Τρίτον δὲ λέγω τὸ ἐν Πλαταιαῖς ἔργον, καὶ ἀριθμῷ καὶ ἀρετῇ, γενέσθαι τῆς Ἑλληνικῆς σωτηρίας· κοινὸν ἤδη τοῦτο Λακεδαιμονίων τε καὶ Ἀθηναίων. Τὸ μὲν οὖν μέγιστον καὶ χαλεπώτατον οὗτοι πάντες ἤμυναν, καὶ διὰ ταύτην τὴν ἀρετὴν νῦν τε ὑφ᾽ ἡμῶν ἐγκωμιάζονται, καὶ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ὑπὸ τῶν ὕστερον. Μετὰ δὲ τοῦτο πολλαὶ μὲν πόλεις τῶν Ἑλλήνων ἔτι ἦσαν μετὰ τοῦ βαρβάρου, αὐτὸς δὲ ἠγγέλλετο βασιλεὺς διανοεῖσθαι ὡς ἐπι-

---

Ἐν Πλαταιαῖς.] Platææ Beotiæ Urbs, Ubi Pauſanias ingentes Xerxis copias fugavit. ---Οἱ δὲ Πλαταιεῖς (inquit Pauſan. l. 9.) τὸ ἐξ ἀρχῆς (ἐμοὶ δοκεῖν) εἰσὶν αὐτόχθονες, ὄνομα δὲ φασὶν ἀπὸ Πλαταιᾶς, ἣν θυγατέρα εἶναι τοῦ ποταμοῦ νομίζουσιν, &c.

χειρήσων

χειρίστην πάλιν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας, δίκαιον δὴ καὶ τούτων ἡμᾶς ἐπιμνησθῆναι, οἳ τοῖς τῶν προτέρων ἔργοις τέλος τῆς σωτηρίας ἐπέθεσαν, ἀνακαθηράμενοι καὶ ἐξελάσαντες πᾶν τὸ βάρβαρον ἐκ τῆς θαλάττης. Ἦσαν δὲ οὗτοι οἵ τε ἐπ' Εὐρυμέδοντι ναυμαχήσαντες, καὶ οἱ εἰς Κύπρον στρατεύσαντες, καὶ οἱ εἰς Αἴγυπτον πλεύσαντες, καὶ ἄλλοσε πολλαχόσε· ὧν χρὴ μεμνῆσθαι, καὶ χάριν αὐτοῖς εἰδέναι, ὅτι βασιλέα ἐποίησαν, δείσαντα, τῇ ἑαυτοῦ σωτηρίᾳ τὸν νοῦν προσέχειν, ἀλλὰ μὴ τῇ τῶν Ἑλλήνων ἐπιβουλεύειν φθορᾷ. Καὶ οὗτος μὲν δὴ πάσῃ τῇ πόλει διηντλήθη ὁ πόλεμος, ὑπὲρ ἑαυτῶν τε καὶ τῶν ἄλλων ὁμοφώνων πρὸς τοὺς βαρβάρους. εἰρήνης δὲ γενομένης, καὶ τῆς πόλεως τιμωμένης, ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, ὃ δὴ φιλεῖ ἐκ τῶν ἀνθρώπων τοῖς εὖ πράττουσι προσπίπτειν· πρῶτον μέν, ζῆλος, ἀπὸ ζήλου δέ, φθόνος. Ὃ καὶ τήνδε τὴν πόλιν ἄκουσαν ἐν πολέμῳ τοῖς Ἕλλησι κατέστησε. Μετὰ δὲ τοῦτο γενομένου πολέμου, συνέβαλον μὲν ἐν Τανάγρᾳ, ὑπὲρ τῆς Βοιωτῶν ἐλευθερίας Λακεδαιμονίοις μαχόμενοι· ἀμφισβητησίμου δὲ τῆς μάχης γενομένης, διέ-

---

Ταναγ.] Tanagra Urbs Bæotiæ; de quâ abundè Pauſan. lib. 1.

κρινε τὸ ὕστερον ἔργον. Οἱ μὲν γὰρ ᾤχοντο ἀπιόντες, καταλιπόντες Βοιωτοὺς, οἷς ἐβοήθουν· οἱ δ' ἡμέτεροι, τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐν Οἰνοφύτοις νικήσαντες, τοὺς ἀδίκως φεύγοντας, δικαίως κατήγαγον. Οὗτοι δὴ πρῶτοι μετὰ τὸν Περσικὸν πόλεμον, Ἕλλησιν ἤδη ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας βοηθοῦντες πρὸς Ἕλληνας, ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι, καὶ ἐλευθερώσαντες οἷς ἐβοήθουν, ἐν τῷδε τῷ μνήματι τιμηθέντες ὑπὸ τῆς πόλεως πρῶτοι ἐτέθησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα, πολλοῦ πολέμου γενομένου, καὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων ἐπιστρατευσάντων καὶ τεμόντων τὴν χώραν, καὶ ἀναξίαν χάριν ἐκτινόντων τῇ πόλει, νικήσαντες αὐτοὺς ναυμαχίᾳ οἱ ἡμέτεροι, καὶ λαβόντες αὐτῶν τοὺς ἡγεμόνας Λακεδαιμονίους ἐν τῇ σφαγίᾳ, ἐξὸν αὐτοῖς διαφθεῖραι, ἐφείσαντο, καὶ ἀπέδοσαν, καὶ εἰρήνην ἐποιήσαντο· ἡγούμενοι πρὸς μὲν ὁμόφυλον μέχρι νίκης δεῖν πολεμεῖν,

Ὁμόφυλ.] Ὁμόφυλος qui ejuſdem eſt tribus opponitur τῷ ἀλλοφύλῳ.

Φυλὴ tribus Athenis eſt decima pars Urbis. Eſt & pagus atticus in tribu Oeneïde Tanagræ finitimus, ab Athenis 100 Stad. diſtans. Strabo lib. 9. Ob Munitiſſimum olim caſtellum celebris, quod adverſus Tyrannos tenuit Thraſybulus. Steph. Byz. ſed de his poſtea.

καὶ μὴ διʼ ὀργὴν ἰδίαν πόλεως, τὸ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων διολλύναι· πρὸς δὲ τοὺς βαρβάρους, μέχρι διαφθορᾶς. Τούτους δὴ ἄξιον ἐπαινέσαι τοὺς ἄνδρας, οἳ τοῦτον τὸν πόλεμον πολεμήσαντες, ἐνθάδε κεῖνται, ὅτι ἐπέδειξαν, εἴ τις ἄρα ἠμφισβήτει, ὡς ἐν τῷ προτέρῳ πολέμῳ τῷ πρὸς τοὺς βαρβάρους ἄλλοι τινὲς εἶεν ἀμείνους Ἀθηναίων, ὅτι οὐκ ἀληθῆ ἀμφισβητοῖεν. Οὗτοι γὰρ ἐνταῦθα ἔδειξαν, στασιασάσης τῆς Ἑλλάδος περιγενόμενοι τῷ πολέμῳ, τοὺς προεστῶτας τῶν ἄλλων Ἑλλήνων χειρωσάμενοι. Μεθʼ ὧν τότε τοὺς βαρβάρους ἐνίκων κοινῇ, τούτους νικῶντες ἰδίᾳ. Τρίτος

φυλαὶ, tribus à Cecrope inſtitutæ erant: à Cliſthene ann. 1. Olymp. 66. auctæ à 4 ad 10. noviſque nominibus vocatæ pulſis Piſiſtratidis. Sigo. lib. 4. A decem Heroibus duxerunt nomina ut à

Cecrope	Atheniensium Regibus.	Κεκροπὶς
Erecteo		Ἐρεχθηὶς
Pandione		Πανδιονίς.

Ægœo, Acamante, Theſei filio, Leonte Athenienſi

Αἰγηΐς, Ἀκαμαντὶς, Λεοντὶς

Hippothoonte Neptuni fil. Ἱπποθοωντὶς

Antiocho Herculis filio. Ἀντιοχὶς

Ajace Telamonis fil. Αἰαντὶς

Oëneo Pandionis fil. Οἰνηΐς

Vide Jul. Polluc. lib. 9.

Plutarchus in Demetrio dicit additas fuiſſe his duas alteras. Singulæ tribus in tres curias, quas vocabant τριττύας erat diviſæ.

δὲ πόλεμος μετὰ ταύτην τὴν εἰρήνην ἀνέλπιστός τε καὶ δεινὸς ἐγένετο. Ἐν ᾧ πολλοὶ καὶ ἀγαθοὶ τελευτήσαντες, ἐνθάδε κεῖνται πολλοὶ μὲν ἀμφὶ Σικελίαν πλεῖστα τρόπαια στήσαντες, ὑπὲρ τῆς Λεοντίνων ἐλευθερίας, οἷς βοηθοῦντες διὰ τοὺς ὅρκους, ἔπλευσαν εἰς ἐκείνους τοὺς τόπους. Διὰ δὲ μῆκος τοῦ πλοῦ εἰς ἀπορίαν τῆς πόλεως καταστάσης, καὶ οὐ δυναμένης αὐτοῖς ὑπηρετεῖν, τούτῳ ἀπειπόντες ἐδυστύχησαν. Ὧν οἱ ἐχθροὶ καὶ προσπολεμήσαντες πλείω ἔπαινον ἔχουσι σωφροσύνης καὶ ἀρετῆς, ἢ τῶν ἄλλων οἱ φίλοι· πολλοὶ δὲ ἐν ταῖς ναυμαχίαις ταῖς καθ' Ἑλλήσποντον, μιᾷ μὲν ἡμέρᾳ πάσας τὰς τῶν πολεμίων ἑλόντες ναῦς, πολλὰς δὲ καὶ ἄλλας νικήσαντες. Ὃ δ' εἶπον δεινὸν καὶ ἀνέλπιστον τοῦ πολέμου γενέσθαι, τόδε λέγω τὸ εἰς τοσοῦτον φιλονεικίας ἐλθεῖν πρὸς τὴν πόλιν τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ὥστε τολ-

---

Λεοντίν.] Incolæ Arguræ (qui locus Eubœæ fuit) vocabantur Argivi & Leontini. Steph. λεοντὶς, Leontis tribus, à Leonte Athenienſe. Vide ſuprà ὁμόφυλος,& φύλαι p.21.& 22.

Ὑπηρετεῖν.] Eſt proprie ſubremigo, ab ὑπὸ & Ἐρέτης remex. inde miniſtro, inſervio. Navigia enim actuaria quæ majoribus inſerviebant dicta erant ὑπηρετικὰ πλοῖα.

μῆσαι τῷ ἐχθίστῳ ἐπικηρυκεύσασθαι βασιλεῖ, ὃν κοινῇ ἐξέβαλον μεθ' ἡμῶν. ἰδίᾳ τοῦτον πάλιν ἐπάγεσθαι βάρβαρον ἐφ' Ἕλληνας, καὶ συναθροῖσαι ἐπὶ τὴν πόλιν πάντας Ἕλληνάς τε καὶ βαρβάρους. Οὗ δὴ καὶ ἐκφανὴς ἐγένετο ἡ τῆς πόλεως ῥώμη τε καὶ ἀρετή. Οἰομένων γὰρ ἤδη αὐτὴν καταπεπολεμῆσθαι, καὶ ἀπειλημμένων ἐν Μιτυλήνῃ τῶν νεῶν, βοηθήσαντες ἑξήκοντα ναυσὶν, αὐτοὶ ἐμβάντες εἰς τὰς ναῦς, καὶ ἄνδρες γενόμενοι ὁμολογουμένως ἄριστοι, νικήσαντες μὲν τοὺς πολεμίους, λυσάμενοι δὲ τοὺς φιλίους, ἀναξίου τύχης τυχόντες οὐκ ἀναιρεθέντες ἐκ τῆς θαλάττης, κεῖνται ἐνθάδε. Ὧν χρὴ ἀεὶ μεμνῆσθαί τε καὶ ἐπαινεῖν. Τῇ μὲν γὰρ ἐκείνων ἀρετῇ ἐνικήσαμεν οὐ μόνον τὴν τότε ναυμαχίαν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἄλλον πόλεμον. Δόξαν γὰρ δι' αὐτοὺς ἡ πόλις ἔσχε, μήποτ' ἂν καταπολεμηθῆναι μηδ' ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων. Καὶ ἀληθῆ ἔδοξε. Τῇ δὲ ἡμετέρᾳ αὐτῶν διαφορᾷ ἐκρατήθημεν, οὐχ ὑπὸ τῶν ἄλλων. Ἀήττητοι γὰρ ἔτι καὶ νῦν ὑπό γε ἐκείνων ἐσμέν·

Μιτυλήνη.] Metropolis Inſulæ Lesbi, dicta à Mitylene Macaris filiâ; Steph. Cicero multus eſt in hujus urbis laudibus. Eſt Euripo pervia, Pauſ. lib. 8.

ἡμεῖς δὲ αὐτοὶ ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ ἐνικήσαμεν, καὶ ἡττήθημεν. Μετὰ δὲ ταῦτα ἡσυχίας γενομένης, καὶ εἰρήνης πρὸς τοὺς ἄλλους, ὁ οἰκεῖος ἡμῖν πόλεμος οὕτως ἐπολεμήθη, ὥστε εἴπερ εἱμαρμένον εἴη ἀνθρώποις στασιάσαι, μὴ ἂν ἄλλως εὔξασθαι μηδένα πόλιν ἑαυτοῦ νοσῆσαι. Ἔκ τε γὰρ τοῦ Πειραιέως καὶ τοῦ ἄστεος ὡς ἀσμένως καὶ οἰκείως ἀλλήλοις συνέμιξαν οἱ πολῖται, καὶ παρ' ἐλπίδα τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι, τόν τε πρὸς τοὺς ἐν Ἐλευσῖνι πόλεμον ὡς μετρίως ἔθεντο. Καὶ τούτων ἁπάντων οὐδὲν ἄλλο αἴτιον, ἢ τῷ ὄντι ξυγγένεια, φιλίαν βέβαιον καὶ ὁμόφυλον οὐ λόγῳ ἀλλ' ἔργῳ παρεχομένη.

Χρὴ δὲ καὶ τῶν ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ τελευτησάντων ὑπ' ἀλλήλων μνείαν ἔχειν, καὶ διαλλάττειν αὐτοὺς ᾧ δυνάμεθα, εὐχαῖς καὶ θυσίαις, ἐν τοῖς τοιοῖσδε τοῖς κρατοῦσιν αὐτῶν εὐχομένους, ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς διηλλάγμεθα. Οὐ

Νοσῆσαι.] Eleganter quidem, & propriè admodum dicitur civitas aliqua νοσεῖν, quæ inteſtinis diſcordiis laborat. ἔστι γὰρ νόσος τῆς πολιτείας ἡ Στάσις.

Ἔκ τε γὰρ τοῦ Πειραιέως καὶ τοῦ ἄστεος,] Athenæ in duas partes erant diviſæ in ἄστυ & Piræeum. in hoc Plebeii, in illo nobiles habitabant. *Steph. Byz.*

γὰρ κακίᾳ ἀλλήλων ἥψαντο, οὐδ' ἔχθρᾳ, ἀλλὰ δυστυχίᾳ. Μάρτυρες δὲ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐσμὲν τούτων, οἱ ζῶντες. Οἱ αὐτοὶ γὰρ ὄντες ἐκείνοις γένει, συγγνώμην ἀλλήλοις ἔχομεν ὧν τ' ἐποιήσαμεν, ὧν τ' ἐπάθομεν. Μετὰ δὲ τοῦτο παντελῶς εἰρήνης ἡμῖν γενομένης, ἡσυχίαν ἦγεν ἡ πόλις, τοῖς μὲν βαρβάροις συγγιγνώσκουσα, ὅτι παθόντες ὑπ' αὐτῆς κακῶς ἱκανῶς, οὐκ ἐνδεῶς ἠμύνοντο· τοῖς δὲ Ἕλλησιν ἀγανακτοῦσα, μεμνημένη ὡς εὖ παθόντες ὑπ' αὐτῆς, οἵαν χάριν ἀπέδοσαν, κοινωσάμενοι τοῖς βαρβάροις, τάς τε ναῦς περιελόμενοι, αἵ ποτ' ἐκείνους ἔσωσαν, καὶ τείχη καθελόντες, ἀνθ' ὧν ἡμεῖς τἀκείνων ἐκωλύσαμεν πεσεῖν. Διανοουμένη δὲ ἡ πόλις μὴ ἂν ἔτι ἀμῦναι μήτε Ἕλλησι πρὸς ἀλλήλων δουλουμένοις, μήτε ὑπὸ βαρβάρων, οὕτω ᾤκει. Ἡμῶν οὖν ἐν τοιαύτῃ διανοίᾳ ὄντων, ἡγη-

---

Ἀλλὰ δυστυχίᾳ.] Per totam Orationem apparet ſatis autoris noſtri animus ac conſilium, qui ut meritò eos laudare videatur, qui in civilibus hiſce diſcordiis occubuerunt, earum omnium cauſam neceſſitati cuidam fatali imputat. οὐ δὲ κακίᾳ οὐδ' ἔχθρᾳ. Ita Cic. Orat. pro M. Marcello: de bello Cæſarem inter & Pompeium. Omnes enim qui ad illa arma fato ſumus neſcio quo Reipub. miſero funeſtoque compulſi.

σάμενοι Λακεδαιμόνιοι τοὺς μὲν τῆς ἐλευθερίας ἐπικούρους πεπτωκέναι ἡμᾶς, σφέτερον δὲ ἤδη ἔργον εἶναι καταδουλοῦσθαι τοὺς ἄλλους, ταῦτ᾽ ἔπραττον. Καὶ μηκύνειν μὲν τί δεῖ; οὐ γὰρ πάλαι, οὐδὲ πολλῶν ἀνθρώπων γεγονότα λέγοιμ᾽ ἂν τὰ μετὰ ταῦτα. Αὐτοὶ γὰρ ἴσμεν, ὡς ἐκπεπληγμένοι ἀφίκοντο εἰς χρείαν τῆς πόλεως τῶν τε Ἑλλήνων οἱ πρῶτοι, Ἀργεῖοι, καὶ Βοιωτοὶ, καὶ Κορίνθιοι· καὶ τό γε θειότατον πάντων, τὸ καὶ βασιλέα εἰς τοῦτο ἀπορίας ἀφικέσθαι, ὥστε περιστῆναι αὐτῷ μηδαμόθεν ἄλλοθεν τὴν σωτηρίαν γενέσθαι ἀλλ᾽ ἢ ἐκ ταύτης τῆς πόλεως, ἣν προθύμως ἀπώλλυ. Καὶ δὴ καὶ εἴ τις βούλοιτο τῆς πόλεως κατηγορῆσαι δικαίως, τοῦτ᾽ ἂν μόνον λέγων ὀρθῶς ἂν κατηγοροῖ, ὡς ἀεὶ λίαν φιλοικτίρμων ἐστὶ, καὶ τοῦ ἥττονος θεραπίς. Καὶ δὴ καὶ ἐν τῷ τότε χρόνῳ οὐχ οἵα τε ἐγένετο καρτερῆσαι, οὐδὲ διαφυλάξαι ἃ ἐδέδοκτο αὐτῇ, τὸ μηδενὶ δουλουμένῳ βοηθεῖν τῶν σφᾶς ἀδικησάντων· ἀλλὰ ἐκάμφθη, καὶ ἐβοήθησε, καὶ τοὺς μὲν Ἕλληνας αὐτὴ βοηθήσασα ἀπελύσατο δουλείας, ὥστ᾽ ἐλευθέρους εἶναι, μέχρις οὗ πάλιν αὐτοὶ αὐτοὺς κατεδουλώσαντο. Βασιλεῖ δὲ αὐτὴ μὲν οὐκ ἐτόλμησε βοηθῆσαι, αἰσχυνομένη τὰ τρόπαια τά τε

Μαραθῶνι καὶ Σαλαμῖνι καὶ Πλαταιαῖς. φυγάδας δὲ καὶ ἐθελοντὰς ἐάσασα μόνον βοηθῆσαι, ὁμολογουμένως ἔσωσε· τειχισαμένη δὲ καὶ ναυπηγησαμένη, ἐκδεξαμένη τὸν πόλεμον, ἐπειδὴ ἠναγκάσθη πολεμεῖν ὑπὲρ Παρίων ἐπολέμει Λακεδαιμονίοις. Φοβηθεὶς δὲ βασιλεὺς τὴν πόλιν, ἐπειδὴ ἑώρα Λακεδαιμονίους τῷ κατὰ θάλατταν πολέμῳ ἀπαγορεύοντας, ἀποστῆναι βουλόμενος ἐξῄτει τοὺς Ἕλληνας τοὺς ἐν τῇ ἠπείρῳ (οὕσπερ πρότερον Λακεδαιμόνιοι αὐτῷ ἐξέδοσαν, εἰ μέλλοι συμμαχήσειν ἡμῖν τε καὶ τοῖς ἄλλοις συμμάχοις) ἡγούμενος οὐκ ἐθελήσειν, ἵν' αὐτῷ πρόφασις εἴη τῆς ἀποστάσεως. Καὶ τῶν μὲν ἄλλων συμμάχων ἐψεύσθη (ἠθέλησαν γὰρ αὐτῷ ἐκδιδόναι, καὶ ξυνέθεντο καὶ ὤμοσαν, Κορίνθιοι, καὶ Ἀργεῖοι, καὶ Βοιωτοὶ, καὶ ἄλλοι σύμμαχοι, εἰ μέλλοι χρήματα παρέξειν, ἐκδώσειν τοὺς ἐν τῇ ἠπείρῳ Ἕλληνας) μόνοι δὲ ἡμεῖς οὐκ ἐτολμήσαμεν οὔτε ἐκδοῦναι, οὔτε ὀμόσαι. Οὕτω δή τοι τό γε τῆς πόλεως γενναῖον καὶ ἐλεύθερον, βέβαιόν τε καὶ ὑγιές ἐστι, καὶ φύσει μισοβάρβαρον, διὰ τὸ εἰλικρινῶς εἶναι Ἕλληνας καὶ ἀμιγεῖς βαρβάρων. Οὐ γὰρ Πέλοπες, οὐδὲ Κάδμοι, οὐδὲ Αἴγυπτοί τε καὶ Δαναοὶ, οὐδὲ ἄλλοι πολλοὶ, φύσει μὲν βάρβαροι ὄντες, νόμῳ δὲ Ἕλληνες, συνοικοῦσιν ἡμῖν, ἀλλ' αὐτοὶ Ἕλληνες, οὐ μιξοβάρβαροι, οἰκοῦμεν. Ὅθεν καθαρὸν τὸ μῖσος ἐντέτηκε τῇ πόλει τῆς ἀλλοτρίας φύσεως· ὅμως δ' οὖν ἐμονώθημεν πάλιν, διὰ τὸ μὴ ἐθέλειν αἰσχρὸν καὶ ἀνόσιον ἔργον ἐργάσασθαι, Ἕλληνας βαρβάροις ἐκδόντες. Ἐλθόντες δὲ εἰς ταῦτα ἐξ ὧν καὶ τὸ πρότερον κατεπολεμήθημεν, σὺν θεῷ ἄμεινον ἢ τότε ἐθέμεθα τὸν πόλεμον. Καὶ γὰρ ναῦς καὶ τείχη ἔχοντες, καὶ τὰς ἡμετέρας αὐτῶν ἀποικίας, ἀπηλλάγημεν τοῦ πολέμου. Οὕτως ἀγαπητῶς ἀπηλλάττοντο καὶ οἱ πολέμιοι. Ἀνδρῶν μέντοι ἀγαθῶν καὶ ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ ἐστερήθημεν, τῶν τε ἐν Κορίνθῳ χρησαμένων δυσχωρίᾳ, καὶ ἐν Λεχαίῳ, προδοσίᾳ. Ἀγαθοὶ δὲ καὶ οἱ βασιλέα ἐλευθερώσαντες, καὶ ἐκβαλόντες ἐκ τῆς θαλάττης Λακεδαιμονίους. Ὧν ἐγὼ μὲν ὑμᾶς ἀναμιμνήσκω, ὑμᾶς δὲ πρέπει

Σὺν θεῷ.] Dict. à veteribus vel ut proſperè ſuccedat opus, vel poſt rem feliciter geſtam. Vide Shol. in Hom. Iliad. 1. oponitur huic ἄνευ θεοῦ. *Hom.* Odyſſ. ο.

Ἐν Λεχαίῳ.] Lechæum erat portus Corinthiacus. de quo Pauſan. lib. 2. Καθήκει δὲ ὁ τῶν Κορινθίων Ἰσθμὸς, τῇ μὲν, &c.

ξυνεπαινεῖν τε καὶ κοσμεῖν τοιούτους ἄνδρας.

Καὶ τὰ μὲν δὴ ἔργα ταῦτα τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐνθάδε κειμένων, καὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι ὑπὲρ τῆς πόλεως τετελευτήκασι, πολλὰ μὲν τὰ εἰρημένα καὶ καλά, πολὺ δ’ ἔτι πλείω καὶ καλλίω τὰ ὑπολειπόμενα· πολλαὶ γὰρ ἂν ἡμέραι καὶ νύκτες οὐχ ἱκαναὶ γένοιντο τὰ πάντα μέλλοντι περαίνειν. Τούτων οὖν χρὴ μεμνημένους, τοῖς τούτων ἐκγόνοις πάντ’ ἄνδρα παρακελεύεσθαι, ὥσπερ ἐν πολέμῳ μὴ λείπειν τὴν τάξιν τὴν τῶν προγόνων, μηδ’ εἰς τοὐπίσω ἀναχωρεῖν, * ἥκοντας κάκῃ. Ἐγὼ μὲν οὖν καὶ αὐτός, ὦ παῖδες ἀνδρῶν ἀγαθῶν, νῦν τε παρακελεύομαι, καὶ ἐν τῷ λοιπῷ χρόνῳ, ὅπου ἄν τῳ ἐντυγχάνω ὑμῶν, καὶ ἀναμνήσω καὶ διακελεύσομαι προθυμεῖσθαι εἶναι ὡς ἀρίστους. Ἐν δὲ τῷ παρόντι δίκαιός εἰμι εἰπεῖν ἃ οἱ πατέρες ἡμῖν ἐπέσκηπτον ἀπαγγέλλειν τοῖς λειπομένοις, εἴ τι πάσχοιεν, ἡνίκα κινδυνεύσειν ἔμελλον. Φράσω δὲ ὑμῖν ἅ τε αὐτῶν ἤκουσα ἐκείνων, καὶ οἷα νῦν ἡδέως ἂν εἴποιεν ὑμῖν, λαβόντες δύναμιν· τεκμαιρόμενος ἐξ ὧν τότε ἔλεγον. Ἀλλὰ νομίζειν χρὴ αὐτῶν ἀκούειν ἐκείνων ἃ ἂν ἀπαγγέλλω, Ἔλεγον δὲ τάδε, Ὦ παῖδες, ὅτι μέν ἐστε πατέ-

* Scripſiſſe Plat. puto εἴκοντας κάκῃ, &c.

ρων ἀγαθῶν, αὐτὸ μηνύει τὸ νῦν παρόν· ἡμῖν γὰρ ἐξὸν ζῆν μὴ καλῶς, καλῶς αἱρούμεθα μᾶλλον τελευτᾶν, πρὶν ἡμᾶς τε καὶ τοὺς ἔπειτα εἰς ὀνείδη καταστῆσαι, καὶ πρὶν τοὺς ἡμετέρους πατέρας καὶ πᾶν τὸ πρόσθεν γένος αἰσχῦναι· ἡγούμενοι τῷ τοὺς αὐτοῦ αἰσχύνοντι ἀβίωτον εἶναι, καὶ τῷ τοιούτῳ οὔτε τινὰ, ἀνθρώπων οὔτε θεῶν φίλον εἶναι, οὔτ' ἐπὶ γῆς, οὔθ' ὑπὸ γῆς, τελευτήσαντι. Χρὴ οὖν, μεμνημένους τῶν ἡμετέρων λόγων, ἐάν τι καὶ ἄλλο ἀσκῆτε, ἀσκεῖν μετ' ἀρετῆς· εἰδότας ὅτι τούτου λειπόμενα πάντα καὶ κτήματα καὶ ἐπιτηδεύματα, αἰσχρὰ καὶ κακά. Οὔτε γὰρ πλοῦτος κάλλος φέρει τῷ κεκτημένῳ, μετ' ἀνανδρίας (ἄλλῳ γὰρ ὁ τοιοῦτος πλουτεῖ, καὶ οὐχ ἑαυτῷ) οὔτε σώματος κάλλος καὶ ἰσχὺς δειλῷ καὶ κακῷ ξυνοικοῦντα, πρέποντα φαίνεται, ἀλλ' ἀπρεπῆ· καὶ ἐπιφανέστερον ποιεῖ τὸν ἔχοντα, καὶ ἐκφαίνει τὴν δειλίαν. Πᾶσά τε ἐπιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς, πανουργία, οὐ σοφία φαίνεται. Ὧν ἕνεκα καὶ πρῶτον καὶ ὕστατον καὶ διαπαντὸς πᾶσαν πάντως προθυμίαν πειρᾶσθε ἔχειν, ὅπως μάλιστα μὲν ὑπερβαλεῖσθε καὶ ἡμᾶς καὶ τοὺς πρόσθεν εὐκλείᾳ· εἰ δὲ μή, ἴστε ὡς ἡμῖν, ἂν μὲν νικῶμὲν ὑμᾶς ἀρετῇ, ἡ νίκη αἰσχύνην φέρει, ἡ δὲ ἧττα, ἐὰν ἡττώμεθα, εὐδαιμονίαν· μάλιστα δ' ἂν νικῴμεθα, καὶ ὑμεῖς * νικῶντες, εἰ παρασκευάσαισθε τῇ τῶν προγόνων δόξῃ μὴ καταχρησάμενοι· μηδ' ἀναλώσαντες αὐτήν· γνόντες ὅτι ἀνδρὶ οἰομένῳ τὶ εἶναι, οὐκ ἔστιν αἴσχιον ἢ παρέχειν ἑαυτὸν τιμώμενον μὴ δι' ἑαυτόν, ἀλλὰ διὰ δόξαν προγόνων. Εἶναι μὲν γὰρ τιμὰς γονέων ἐκγόνοις, καλὸς θησαυρός, καὶ μεγαλοπρεπής; χρῆσθαι δὲ καὶ χρημάτων, καὶ τιμῶν θησαυρῷ, καὶ μὴ τοῖς ἐκγόνοις παραδιδόναι, αἰσχρὸν καὶ ἄνανδρον, ἀποείᾳ ἰδίων αὐτοῦ κτημάτων τε καὶ εὐδοξιῶν. Καὶ ἐὰν μὲν ταῦτα ἐπιτηδεύσητε, φίλοι παρὰ φίλους ἡμᾶς ἀφίξεσθε, ὅταν δὴ ὑμᾶς ἡ προσήκουσα μοῖρα κομίσῃ· ἀμελήσαντας δὲ ὑμᾶς καὶ κακισθέντας οὐδεὶς εὐμενῶς ὑποδέξεται. Τοῖς μὲν οὖν παισὶ ταῦτ' εἰρήσθω.

For. νικῷτε, νικῶντε. Et in iis quæ proximè sequuntur, malim καταχρησόμενοι & ἀναλώσοντες, quæ jungantur cum παρασκευάσαισθε, &c. Cæterum in iis quæ proximè sequuntur, post αἴσχιον, desiderari puto οὐδέν.

Πατέρας δὲ ἡμῶν, οἷς εἰσί, καὶ μητέρας * εἰ χρὴ παραμυθεῖσθαι, ὡς χρὴ ῥᾷστα φέρειν τὴν συμφοράν, ἐὰν ἄρα ξυμβῇ γενέσθαι, καὶ μὴ ξυνοδύρεσθαι·

Pro εἰ non dubito quin ſcribendum ſit ἀεί.

ρεσθαι· (οὐ γὰρ τοῦ λυπήσοντος προσδεήσονται· ἱκανὴ γὰρ ἔσται καὶ ἡ γενομένη τύχη τοῦτο πορίζεσθαι) ἀλλ' ἰωμένους καὶ πραΰνοντας, ἀναμιμνήσκειν αὐτοὺς ὅτι ὧν *δ' εὔχοντο τὰ μέγιστα αὐτοῖς οἱ θεοὶ ἐπήκοοι γεγόνασιν. Οὐ γὰρ ἀθανάτους σφίσι παῖδας ηὔχοντο γενέσθαι, ἀλλ' ἀγαθοὺς καὶ εὐκλεεῖς· ὧν ἔτυχον, μεγίστων ἀγαθῶν ὄντων. Πάντα δὲ οὐ ῥᾴδιον θνητῷ ἀνδρὶ κατὰ νοῦν ἐν τῷ ἑαυτοῦ βίῳ ἐκβαίνειν. Καὶ φέροντες μὲν ἀνδρείως τὰς συμφορὰς, δόξουσι τῷ ὄντι ἀνδρείων παίδων πατέρες εἶναι, καὶ αὐτοὶ τοιοῦτοι· ὑπείκοντες δὲ, ὑποψίαν παρέξουσιν ἢ μὴ ἡμέτεροι εἶναι, ἢ ἡμῶν τοὺς ἐπαινοῦντας καταψεύδεσθαι. Χρὴ δὲ οὐδέτερα τούτων· ἀλλ' ἐκείνους μάλιστα πάντων, ἡμῶν ἐπαινέτας εἶναι, ἔργῳ παρέχοντας αὐτοὺς φαινομένους τῷ ὄντι πατέρας ὄντας ἄνδρας ἀνδρῶν. Πάλαι γὰρ δὴ τὸ Μηδὲν ἄγαν λεγόμενον, καλῶς δοκεῖ λέγεσθαι. Τῷ γὰρ ὄντι εὖ λέγεται. Ὅτῳ γὰρ ἀνδρὶ εἰς ἑαυτὸν ἀνήρτηται πάντα τὰ πρὸς εὐδαιμονίαν φέροντα, ἢ ἐγγὺς τούτου, καὶ μὴ ἐν ἄλλοις ἀνθρώποις αἰωρεῖται, ἐξ ὧν ἢ εὖ ἢ κακῶς πραξάντων πλανᾶσθαι ἠνάγκασται καὶ τὰ ἐκείνου, τούτῳ ἄριστα παρεσκεύασται ζῆν· οὗτός ἐστιν ὁ

Reponendum puto ηὔχοντο, ut sequitur

σώφρων, καὶ οὗτος ὁ ἀνδρεῖος καὶ φρόνιμος. Οὗτος, γιγνομένων χρημάτων καὶ παίδων, καὶ διαφθειρομένων, μάλιστα, * πείσεται τῇ παροιμίᾳ. Οὔτε γὰρ χαίρων οὔτε λυπούμενος ἄγαν φανήσεται, διὰ τὸ αὑτῷ πεποιθέναι. Τοιούτους δὲ ἡμεῖς γε ἀξιοῦμεν καὶ τοὺς ἡμετέρους εἶναι, καὶ βουλόμεθα, καὶ φαμέν· καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς νῦν παρέχομεν τοιούτους, οὐκ ἀγανακτοῦντας, οὐδὲ φοβουμένους ἄγαν, εἰ δεῖ τελευτᾶν ἐν τῷ παρόντι. Δεόμεθα δὴ καὶ πατέρων καὶ μητέρων, τῇ αὐτῇ ταύτῃ διανοίᾳ χρωμένους τὸν ἐπίλοιπον βίον διάγειν· καὶ εἰδέναι ὅτι οὐ θρηνοῦντες οὐδὲ ὀλοφυρόμενοι ἡμᾶς, ἡμῖν μάλιστα χαριοῦνται· ἀλλ' εἴ τις ἐστὶ τοῖς τετελευτηκόσιν αἴσθησις τῶν ζώντων, οὕτως ἀχάριστοι εἶεν ἂν μάλιστα, ἑαυτούς τε κακοῦντες, καὶ βαρέως φέροντες τὰς ξυμφοράς· κούφως δὲ καὶ μετρίως, μάλιστ' ἂν χαρίζοιντο. Τὰ μὲν γὰρ ἡμέτερα τελευτὴν ἤδη ἕξει, ἥπερ καλλίστη γίγνεται ἀνθρώποις· ὥστε πρέπει αὐτὰ μᾶλλον κοσμεῖν ἢ θρηνεῖν. Γυναικῶν δὲ τῶν ἡμετέρων καὶ παίδων ἐπιμελούμενοι, καὶ τρέφοντες, καὶ ἐνταῦθα τὸν νοῦν τρέποντες, τῆς τε τύχης μάλιστ' ἂν εἶεν ἐν λήθῃ, καὶ ζῷεν κάλλιον καὶ ὀρθότερον,

* Quidam vet. cod. πείθεται, &c.

καὶ ἡμῖν προσφιλέστερον. Ταῦτα δὴ ἱκανὰ τοῖς ἡμετέροις παρ' ἡμῶν ἀγγέλλειν. Τῇ δὲ πόλει παρακελευοίμεθ' ἂν ὅπως ἡμῖν καὶ πατέρων καὶ ὑέων ἐπιμελήσονται, τοὺς μὲν παιδεύοντες κοσμίως, τοὺς δὲ γηροτροφοῦντες ἀξίως. Νῦν δὲ ἴσμεν ὅτι καὶ ἐὰν μὴ ἡμεῖς παρακελευώμεθα, ἱκανῶς ἐπιμελέσεται.

Ταῦτα οὖν, ὦ παῖδες καὶ γονεῖς τῶν τελευτησάντων, ἐκεῖνοί τε ἐπέσκηπτον ἡμῖν ἐπαγγέλλειν, καὶ ἐγὼ ὡς δύναμαι προθυμότατα ἀπαγγέλλω· καὶ αὐτὸς δέομαι ὑπὲρ ἐκείνων, τῶν μὲν, μιμεῖσθαι τοὺς * αὐτῶν· τῶν δὲ θαῤῥεῖν ὑπὲρ αὐτῶν· ὡς ἡμῶν καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ γηροτροφησόντων ὑμᾶς καὶ ἐπιμελησομένων, ὅπου ἂν ἕκαστος ἑκάστῳ ἐντυγχάνῃ ὁτῳοῦν τῶν ἐκείνων. Τῆς δὲ πόλεως ἴστέ που καὶ αὐτοὶ τὴν ἐπιμέλειαν, ὅτι νόμους θεμένη περὶ τοὺς τῶν ἐν τῷ πολέμῳ τετελευτησάντων παῖδάς τε καὶ γεννήτορας, ἐπιμελεῖται, καὶ διαφερόντως τῶν ἄλλων πολιτῶν προστέτακται φυλάττειν * ἀρχὴ ἥπερ μεγίστη ἐστὶν, ὅ-

Hic & in proximè ſequente loco Fic. ita vertit quaſi legerit αὑτῶν ſeu ἑαυτῶν.

Pro nominativo ἀρχὴ reponendus eſſe videtur dativus ἀρχῇ.

Ἀρχὴ ἥπερ μεγίστη ἐστίν.] Uſurpatur Ἀρχὴ pro ipſo magiſtratu in Ariſt. Ethic. lib. 5. c. 3.

πῶς ἂν οἱ τούτων μὴ ἀδικῶνται πατέρες τε καὶ μητέρες. Τοὺς δὲ παῖδας συνεκτρέφει αὐτή, προθυμουμένη ὅτι μάλιστ' ἄδηλον αὐτοῖς τὴν ὀρφανίαν γενέσθαι· ἐν πατρὸς σχήματι καταστᾶσα αὐτοῖς αὐτή, ἔτι τε παισὶν οὖσι, καὶ ἐπειδὰν εἰς ἀνδρὸς τέλος ἴωσιν, *ἀποπέμπει ἐπὶ τὰ σφέτερ' αὐτῶν, πανοπλίᾳ κοσμήσασα· ἐνδεικνυμένη καὶ ἀναμιμνήσκουσα τὰ τοῦ πατρὸς ἐπιτηδεύματα, ὄργανα τῆς πατρῴας ἀρετῆς διδοῦσα· καὶ ἅμα οἰωνοῦ χάριν ἄρχεσθαι ἰέναι ἐπὶ τὴν πατρῴαν ἑστίαν, ἄρξοντα μετ' ἰσχύος ὅπλοις κεκοσμημένον. Αὐτοὺς δὲ τοὺς τελευτήσαντας τιμῶσα οὐδέ-

Pro participio ἀποπέμπουσα ponit ἀνακολούθως hoc ἀποπέμπει.

Summus Magiſtratus ſive Archon qui apud Atticos erat Magiſtratus ſummus. Hi Archontes à populo creabantur poſt imminutam regiam poteſtatem; Primo perpetui, poſtea decennales, poſtremò annui. Extiterunt 13. perpetui anno, juxta Euſebium 294. ante Olympiadas; quorum ultimus erat Alcmæon qui obiit Olymp. 7. Decennales erant 7. Annui 9. Eodem tempore imperantes qui creabantur ann.3. Olym. 24. Sigon.l. 1. 5.

Πανοπλίᾳ κοσμήσασα.] De hâc πανοπλίᾳ Harpocrat. & Plato ἔχουσι πανοπλίαν ἀναμιμνήσκουσαν τὰ τοῦ πατρὸς ἐπιτηδεύματα. Non autem ante vigeſimum ætatis annum Vide plura Diogen. Laer. in Solone. Ariſtrid. in Panathenaicâ ſuâ.

ποτε ἐκλείπει καθ᾽ ἕκαστον ἐνιαυτὸν, αὕτη τὰ νομιζόμενα ποιοῦσα κοινῇ πᾶσιν ἅπερ ἰδίᾳ ἑκάστῳ ἴδια γίνεται. Πρὸς δὲ τούτοις ἀγῶνας γυμνικοὺς καὶ ἱππικοὺς τιθεῖσα, καὶ μουσικῆς πάσης, καὶ ἀτεχνῶς τῶν μὲν τελευτησάντων, ἐν κληρονόμου καὶ ὑέος μοίρᾳ καθεστηκυῖα, τῶν δὲ ὑέων, ἐν πατρὸς· γονέων δὲ καὶ τῶν τοιούτων, ἐν ἐπιτρόπου· πᾶσαν πάντων παρὰ πάντα χρόνον ἐπιμέλειαν ποιουμένη. Ὧν χρὴ ἐνθυμουμένους, πρᾳότερον φέρειν τὴν ξυμφοράν. Τοῖς γὰρ τελευτήσασι καὶ τοῖς ζῶσιν οὕτως ἂν προσφιλέστατοι εἴητε, καὶ ῥᾷστοι θεραπεύειν τε καὶ θεραπεύεσθαι. Νῦν δὴ ἤδη ὑμεῖς τε καὶ ἄλλοι πάντες, κοινῇ κατὰ τὸν νόμον τοὺς τετελευτηκότας ἀπολοφυράμενοι, ἄπιτε.

Οὗτός σοι ὁ λόγος, ὦ Μενέξενε, Ἀσπασίας τῆς Μιλησίας ἐστί. ΜΕ. Νὴ Δία, ὦ Σώκρατες, μακαρίαν γε λέγεις τὴν Ἀσπασίαν. Εἰ γυνὴ οὖσα τοι-

---

Πρὸς δὲ τούτοις ἀγῶνας, &c.] Huic rei fidem inter alios facit Homerus Odyſſ. 24. v. 85. ubi deſcribit Achillis funus.

Μήτηρ δ᾽ αἰτήσασα θεοὺς περικαλλέ᾽ ἄεθλα
Θῆκε μέσῳ ἐν ἀγῶνι ἀριστήεσιν Ἀχαιῶν.

Et Lucian. de luctu p. m. 795. Καὶ τισι καὶ ἀγῶνας ἔνιοι διέθεσαν, &c.

Vide etiam plura Ariſtid. in Panathenaicâ ſuâ.

ούτους λόγους οἷά τ' ἐστὶ συντιθέναι.
ΣΩΚ. Ἀλλ' εἰ μὴ πιστεύεις, ἀκολούθ
μετ' ἐμοῦ, καὶ ἀκούσῃ αὐτῆς λεγούσης
ΜΕ. Πολλάκις, ὦ Σώκρατες, ἐγ
ἐντετύχηκα Ἀσπασίᾳ, καὶ οἶδα οἵα ἐστὶ
ΣΩ. Τί οὖν; οὐκ ἄγασαι αὐτήν, καὶ νῦ
χάριν ἔχω τούτου τοῦ λόγου αὐτῆς
ΜΕ. Καὶ πολλήν γε, ὦ Σώκρατες, ἐ
γὼ χάριν ἔχω τούτου τοῦ λόγου ἐκείνῃ
ἢ ἐκείνῳ ὅστις σοὶ ὁ εἰπών ἐστιν αὐτήν
καὶ πρός γε ἄλλων πολλὴν χάριν ἔχ
τῷ εἰπόντι. ΣΩ. Εὖ ἂν ἔχοι, Ἀλλ
ὅπως μου μὴ κατερεῖς, ἵνα καὶ αὖθίς σο
πολλοὺς καὶ καλοὺς λόγους παρ' αὐτῆ
πολιτικοὺς ἀπαγγέλλω. ΜΕ. Θάῤῥει
οὐ κατερῶ· μόνον ἀπάγγελλε. ΣΩ. Ἀλ
λὰ ταῦτ' ἔσται.

ΤΕΛΟΣ.

Platonis Menexenus.

Dialogi Perſonæ.

SOCRATES, MENEXENUS.

I. E FORO venis Menexene? Aut unde? MEN. E foro ô Socrates, & è Senatu. SO. Quid tu ad ſenatum; An fortè quia diſciplinæ philoſophiæque finem adeptum jam & ſatis profeciſſe te putas, majora poſthac aggredi ſtudes, nobiſque ſenioribus ipſe adeo junior imperare, ut familia veſtra ſemper ſicut ſolita eſt, aliquem nobis exhibeat conſultorem? MEN. Si ipſe permittis ô Socrates, conſuliſque operam dabo. Sin contrà nequaquam. Nunc verò idcirco ad conſilium profectus ſum, quoniam audiveram eligendum eſſe aliquem qui laudibus defunctos ornet. Nam ut ſcis, inferias facturi ſunt. SO. Audivi equidem, ſed quem potiſſimum elegerunt? MEN. Nullum. Nam in craſtinum diſtulerunt. Arbitror autem Archinum vel Dionem electum iri. SOC. Videtur Menexene apud plurimas gentes præclarum eſſe in bello occumbere. Etenim qui ſic è vita migrat, funere & ſepulchro magnificentiſſimo honoratur. Et ſive pauper quis ita decedat laudatione non caret, ſive etiam vilis quiſpiam & ignavus, rurſus à ſapientibus viris extollitur : qui non temere, ſed multo tempore compoſita & conſulta oratione tam egregiè laudant, ut dum & quæ ſunt, & quæ non adſunt, de aliquo prædicant, verborum elegantia auditoribus animos quaſi præſtigiis veneficiiſve quibuſdam ſurripiant atque ſubducant. Civitatem quoque interim ut lubet, exornant, & eos qui in armis occubuerunt, majorumque retexunt noſtrorum originem. Nos quoque ipſos adhuc viventes extollunt. Quapropter ego quidem Menexene ab illis laudatus, neſcio quomodo generoſum quiddam de me concipio : cumque illis paſſim aures præbeo, mirifica ſuavitate demulceor, ſtatimque me majorem, generoſiorem, pulchriorem quàm antea reputo : ac ſæpenumero hoſpites aliqui mecum hæc audiunt, egóque apud illos è veſtigio præſtantior quàm antea reddor. Nempe & illis idem quod mihi videtur accidere tam erga me quàm reliquam civitatem. Nam ab oratore protinus perſuaſi, mirabiliorem quàm prius civitatem exiſtimant. Atqui glorioſa hæc venuſtas mihi pluſquam triduum manet. adeo concinna oratio canoraque vox oratoris ore demanans, auribus meis infunditur, ut vix tandem quarta poſt die vel quinta mei ipſius reminiſcar, & ubinam gentium ſim, agnoſcam. Ac tunc demum fuiſſe deceptum animadverto, cum me antè putaverim in beatorum inſulis conſtitutum. Uſque adeo Rhetores apud nos ingenioſi ſunt. MEN. Semper Rhetores ludis ô Socrates. Nunc autem vereor, ne illi qui eligetur defutura ſit dicendi facultas, ſubita namque obtigit optio. Quamobrem cogetur fortè quiſquis dicturus erit, ex improviſo quodammodo verba facere. SOC. Quinam ô bone vir? ſingulis enim iſtorum ſunt orationes dudum in hoc compoſitæ. Tum nec arduum eſt de his rebus abſque meditatione dicere. Si enim oporteret vel in Peloponneſo Athenienſes, vel Peloponneſiacos Athenis orare, facundo tunc oratore opus eſſet, qui & perſuaderet, & probaretur. Quando autem apud eoſdem ſe quis exercet, quos & laudat, facilè ejus verba laudantur. MEN. Facilene iſtud exiſtimas Socrates? SOC. Equidem. MEN. An ſperas eloqui poſſe te, ſi opus fuerit, & Senatus conſulto eligaris? SOC. Quid mirum Menexene, me ad dicendum ſufficere, qui magiſtram haudquaquam imperitam in Rhetorica nactus fuerim, quæ & alios multos eloquentes reddidit oratores, & unum Græcorum omnium præſtantiſſimum filium Xanthippi Periclem?

clem ? MEN. Quænam iſta ? Nunquid Aſpaſiam dicis? SOC. Et hanc dico, & filium Metrobii Connum. Hi nanque duo præceptores mihi ſunt, Connus quidem Muſicæ, Aſpaſia verò Rhetoricæ. Ita igitur eruditum virum nihil mirum eſt in his eloquentem eſſe. Quinimo & ſiquis etiam deterius quàm ego doctus fuerit muſicam quidem à Lampro, Rhetoricam verò ab Antiphonte Rhamnuſio, is tamen poterit inter ipſos Athenienſes, Athenienſes laudando, ſic eloqui, ut ejus ab auditoribus oratio probetur. MEN. Quidnam habes quod in medium afferas, ſi te verba facere oportuerit? SOC. Ex me quidem fortaſſe nihil. Sed heri Aſpaſiam ipſam audivi funebrem de his orationem dictantem. Audiverat enim quæ & ipſe dicebas, Athenienſes aliquem electuros eſſe qui de his orationem haberet. Deinde partim mihi ex improviſo quæ dicenda forent, partim meo quidem judicio præmeditata exponens, funebrem orationem contexuit, quam dixit Pericles reliquias quaſdam ex illa componens. MEN. Nunquid recordareris quæ dicebat Aſpaſia? SOC. Equidem, niſi injurius ſim. Ab ea namque edidici, parumque abſuit quin propter oblivionem plagis illa me cæderet. MEN. Cur non refers? SO. Vereor ne magiſtra mihi ſubiraſcatur, ſi orationem illius edidero. MEN. Nullo pacto Socrates. Verum gratificare mihi, ſeu Aſpaſiæ, ſive cujuſlibet alterius orationem dicere placet, dicas modo. SOC. Fortè me ridebis, ſi ſenex adhuc jocari tibi viſus fuero. MEN. Abſit ô Socrates. Dic amabo. SO. Mos tibi gerendus eſt. Ferme namque ſi nudatum me ſaltare juberes, quando quidem ſoli ſumus, obſequerer. Sed audi jam. Hunc enim in modum, ut arbitror, loqui cœpit, ſumens ab ipſis defunctis exordium.

II. *Oratio funebris.*

Re quidem ipſa juſta his apud nos exhibita ſunt, quæ jam aſſequuti iter fatale peragunt, tam publicè à civitate, quàm privatim à ſuis magnifico ſumptu, & frequenti concurſu dimiſſi. Verbis verò laudationem addi lex jubet, ac profecto ita decet. Bene ſiquidem rebus geſtis ex ipſa verborum exornatione, ad eos qui geſſerunt apud auditores memoria perennis ſplendorque provenit. Ea verò opus eſt ratione, quæ defunctos ſatis laudet, ſuperſtites benignè moneat, filios eorum fratréſque ad virtututis ipſorum imitationem hortetur: parentes autem, & majores alios ſiqui ſuperſunt, conſoletur. Quæ igitur nobis talis erit oratio? vel unde potiſſimum præclaros laudare viros incipiemus, qui viven-

tes virtute propria ſuos mirificè delectavere, & pro ſalute viventium offerre ſe morti non dubitarunt; Videtur itaque mihi oportere ſecundum naturam ut boni effecti ſunt, ita eos laudare: boni autem ideo provenerunt, quia ex bonis traxerunt originem. Quapropter generoſam primo illorum ſtirpem laudemus. Deindè educationem & diſciplinam. Poſtremò narremus, ita ab eis fuiſſe res geſtas, ut maximè decebat eos, qui eſſent ex
III. talibus oriundi, & ita poſtmodum educati. Prima quidem generis horum laus eſt, quòd majorum origo haud peregrina fuit, neque ſucceſſores hos ita hic reliquit velut inquilinos novóſque homines, ex advenis genitos: ſed indigenas ac revera in patria habitantes, viventéſque & nutritos non à noverca quidem, ut alii, ſed ab ipſa matre ipſorum regione quam habitarunt: in qua & nunc conduntur vita functi, ipſis videlicet in viſceribus ejus quæ peperit eos, & nutriit & excepit. Par eſt enim matrem ipſam ante omnia honorare: nam ita maximè horum genus excolitur. Eſt autem regio hæc non ſolum nobis, ſed omnibus hominibus celebranda, cum aliis multis de cauſis, tum ex hoc præcipuè quia diis chariſſima eſt. Quod teſtatur deorum de hac inter ſe concertatio. Ea

verò quæ à diis laudata eſt, cur non à cunctis hominibus collaudetur? Altera ejus laus erit, quòd eo tempore quo tellus animalia omnigena producebat, feras, & paſcentia omnia, terra duntaxat noſtra ad hæc ſterilis erat, agreſtibuſque animalibus vacua. Propriè verò ex omnibus animantibus hominem genuit, qui cæteris intelligentia præſtat, ſolúſque jus ac deos animadvertit. Quòd verò hæc regio & eorum quos pro concione celebramus & noſtros majores progenuit, hinc evidentiſſimè licet cognoſcere: quia omne quod gignit, alimentum conveniens genito continet. Quo planè diſcernitur, mulier illa quæ peperit, ab ea quæ infantem ſimulando ſuppoſuit: nam quæ peperit, lacte abundat ad ejus quod genitum eſt alimoniam, alia verò nequaquam. Tellus itaque noſtra materque perſpicuum argumentum præbet, quòd homines procreaverit. Nam & ſola & prima tunc pabula humana porrexit, tritici hordeíque fruges, quibus commodiſſimè genus hominum alitur, utpote quæ verè animal id produxerit. Potius autem de terra quam de muliere conjectare id licet. Neque enim terra mulierem conceptu partúque ſed terram mulier imitatur. Hujuſmodi verò pabulum ſine

Attica tellus hominem primo produxit

ſine invidia non hominibus ſolum abundè, verumetiam brutis ſubminiſtravit. Poſthæc oleum laborum ſubſidium natis ſuis ſuppeditavit. Nutritis autem adultíſque filiis principes præceptoréſque deos induxit. Quorum nunc prætermittenda ſunt nomina. Neque enim nos latet qui vitam noſtram munierint, tam artium inventione ad quotidianum victum ſpectantium, quàm traditione peritiáque armorum ad regionis ipſius cuſtodiam. Ita majores horum geniti atque educati Rempub. inſtituerunt. Qua de rectè habet ſi paucis IV. dicamus. Res enim pub. hominum educatrix eſt, bona quidem bonorum, contrariorum verò contraria. Quòd ergo in præclara Repub. enutriti ſunt noſtri majores, declarandum eſt, cujus beneficio, & illi qui nunc ſunt ſuperſtites boni evaſerunt, & ipſi adeo illi qui honeſtam mortem obierunt. Eadem namque Reipub. forma quondam, quæ nunc; optimatum videlicet gubernatio, ſub qua & his temporibus ac fermè ſemper ex eo tempore degimus. Eam quidam popularem vocant, alii aliter, utcunque placet. Eſt autem revera hæc optimatum cum quadam auctoritate populi gubernatio. Semper enim nobis reges ſunt, aliâs generis ſucceſſione, aliâs electione creati, ſed auctoritatis civitatis plurimum apud populum.

pulum, qui ſemper his qui optimi judicantur magiſtratus impertit. Ubi neque parentum debilitate vel paupertate vel ignobilitate quiſquam rejicitur, neque contrariis de cauſis honoratur ut in aliis civitatibus fieri ſolet. Sed una hæc eſt regula ad munerum rationem definiendam. Quicunque ſapiens aut bonus habetur, dominatur & imperat. Cauſa nobis gubernationis hujuſmodi, ex æquo generatio eſt. Aliæ ſiquidem civitates ſunt ex variis diſſimilibúſque generibus conſtitutæ: quo fit, ut inæquales ſint & gubernationes, tyrannides, paucorúmque potentiæ. In quibus ita homines vivunt, ut ſe invicem partim dominos, partim ſervos exiſtiment. Nos autem noſtríque una ex matre omnes, fratres invicem geniti, haud arbitramur invicem nos domi nos & ſervos eſſe: ſed generationis æqualitas nos inducit, ut & legis quæramus æqualitatem, neque rei prorſus ulli niſi opinioni virtutis prudentiæque cedamus. V. Quapropter & noſtri & horum parentes, & hi honeſtè creati, & in omni libertate nutriti, multa atque præclara facinora apud omnes gentes notiſſima privatim & publicè ediderunt, exiſtimantes libertatis gratia tam adverſus Græcos pro Græcis aliis quam adverſus barbaros pro cunctis Græcis eſſe pugnandum. Enimverò quo pacto in bello juverint Argivos quondam adverſus Cadmios, & Heraclidas adverſus Argivos, cum Eumolpus & Amazones, ac etiam cum his ſuperiores regionem invaderent, nimis anguſtum tempus eſt pro dignitate referre, & poëtæ illorum virtutem eleganter carminibus celebrantes in omnes gentes divulgaverunt. Quare ſi nos eadem nudo ſermone repetere nunc aggrederemur, fortè videremur illis eſſe ſecundi. Hæc igitur ob hanc cauſam arbitror dimittenda, quandoquidem pro dignitate jam ſatis celebrata videntur. Quæ verò nondum ut rerum dignitas exigit à poëtarum aliquo decantata ſunt, necdum tamen ab oblivione quiſquam vindicavit, hæc nobis prædicanda nunc arbitror, ut & nos ea laudemus & adiuvemus, provocemúſque alios ad eadem odis aliiſque carminibus ut decens eſt exornanda. Eorum autem quæ dico, prima hæc extant. Perſas profectò cum Aſiæ imperarent, & Europæ dominarentur, regionis hujus homines primi inhibuerunt, hinc quidem oriundi, noſtri autem progenitores: quorum meminiſſe, virtutemque laudare & oportet in primis & decet. Eam namque noſſe oportet, ſi quis ſufficienter laudaturus ſit res ab illis eo in tempore geſtas, quo Aſia omnis tertio jam regi ſervierat. Quorum primus

mus Cyrus magnitudine quadam animi cives ſuos Perſas in libertatem redigens, ſimul dominos Medos ſubjecit, totique Aſiæ uſque ad Aegytum imperavit. Filius autem ejus Ægypto quoque & Libyæ, quouſque penetrare dabatur. Tertius Darius, pedeſtri pugna uſque ad Scythas extendit imperium. Navali autem, mari, & inſulis eſt dominatus. Quo factum eſt, ut repugnare illi nullus auderet. Animi quidem hominum omnes ſeruili quadam formidine abjecti jam erant: adeo multæ, frequentes, & bellicoſæ gentes ſub Perſarum imperio tenebantur. Nos autem Eretrienſéſque accuſans Darius quaſi Sardibus inſidiaremur, & hanc belli occaſionem nactus, quingenta hominum millia claſſibus miſit, naves vero trecentas, híſque Datum præfecit, atque illi mandavit, ut captivos ad eum Eretrienſéſque & Athenienſes duceret, ſi ſuum ipſius caput ſalvum eſſe vellet. Ille navibus advectus Eretriam, ubi non pauci erant, ac præterea in rebus bellicis inter Græcos eorum temporum illuſtriſſimos numerabantur, triduo eos captivos fecit, ac omnem regionem ſic exploravit, ut ne ulli eſſet effugiendi locus: hoc ſcilicet modo: Nempe ad fines Eretriæ profecti milites ejus, & à mari in mare ſeſe extendentes, diſcurrentéſque junctis invicem manibus univerſam regionem protinus percurrerunt, ut regi referre poſſent, neminem ſe ſubterfugiſſe, Eodem conſilio ex Eretria Marathonem deſcenderunt, utpote quòd illis ad id aptiſſimum erat, ut Athenienſes una cum Eretrienſibus quaſi ſub eodem jugo ducerent captivos. His autem partim quidem ita peractis, partim verò tentatis, nullus Græcorum præter Lacedæmonios Eretrienſibus Athenienſibusve ſuccurrit. Et ii ſequenti poſt pugnam die venerunt, Cæteri autem omnes perterriti ſunt, ac bene ſecum agi putantes ſi periculum præſens evaderent, quieverunt. Ex hoc intueri licet quanta illorum virtus fuerit, qui in Marathone barbarorum impetum ſuſtinuerunt, eorúmque ſuperbiam domuerunt. Primi ſanè de barbaris triumpharunt, & exemplo reliquis oſtenderunt, Perſarum vim haud inexpugnabilem eſſe, imò verò & multitudinem omnem & divitiarum copiam virtuti parere. Eos equidem viros non modo noſtrorum corporum genitores, ſed & libertatis tum noſtræ, tum omnium qui in hujuſmodi habitant continenti, auctores arbitror extitiſſe. His namque exemplis provocati poſteriores Græci in ſequentibus bellis pericula omnia pro ſalute ſua ſubire non dubitarunt, diſcipuli profectò illorum qui in Marathone Perſas profligavere. Primam itaque palmam oratione illis tribuere decet, ſecundam verò iis qui circa Salaminam Artemiſiúmque hoſtes prælio navali vicerunt. Multa nempe ab his viris geſta narrare poſſemus, & quantos caſus ſuſtinuerint terrâ marique, quamque forti animo eos propulſarunt. Quod autem præ cæteris egregium puto, nunc referam. Nam quod reſtabat poſt bellum Marathonicum, perſecerunt. Siquidem qui in Marathone certarunt, hoc tantum Græcis demonſtraverunt, quòd terreſtri pugna pauci quidem Græci multorum impetum barbarorum frangere poſſent. Maritima verò victoria adhuc incerta, exiſtimabantúrque Perſæ in maritimis præliis, & multitudine & divitiis artéque & robore inexpugnabiles eſſe. Hoc itaque in his qui tunc navibus pugnavêre, laude dignum eſt, quòd metum Græcis inſitum penitus depulerunt, fecerúntque ne amplius navium virorúmque numerum pertimeſcerent. Utriſque his factum eſt, tam in Marathone terra pugnantibus,quam mari poſtea circa Salaminam, ut reliqui Græci & docerentur & provocarentur, ab illis quidem terra, ab his autem mari, ad prælia contra barbaros intrepidè committenda. Tertium aſſero quod in Plateis geſtum eſt, & numero & virtute, ſalutis Græcæ cauſam extitiſſe. Commune verò id jam Lacedæmoniis, & Athenienſibus facinus. Igitur omnes hi Græci in ſummis à nobis, & à poſteris laudabuntur.

VI. Poſthæc multæ inſuper Græcorum urbes adhuc ſub barbaris erant. Rex autem minabatur Græcos ſe iterum invaſurum. Decet profectò illos commemorare, qui ſuperiorum operibus ſalutis extremam manum impoſuerunt, cum omnem ex mari barbariem, depuliſſent. Hi verò fuerunt qui circa Eurymedontem claſſe pugnarunt, & in Cyprum militaturi ſe contulerint: itemque in Ægyptum navigare, plurimáſque alias terrarum oras peragrarunt. Horum meminiſſe oportet, his gratia eſt habenda, quòd regem perterritum coegerunt de ſalute ſua cogitare potius quàm ad Græcorum perniciem inſidias tendere. Atque id bellum per omnes urbes diffuſum fuit, dum Græci ſeipſos omnéſque linguæ ejuſdem homines adverſus barbaros tutarentur. Pace verò demum confecta, honoratáque civitate, contigit ei quod ſolet ab hominibus in eos quibus proſperè res ſuccedunt oriri, primo quidem æmulatio, ab æmulatione deinde invidia, quæ hanc civitatem invitam in bellum cum Græcis gerendum traxit. Poſt hæc initio bello in Tanagra congreſſi ſunt, pro libertate Bœotiorum adverſus Lacedæmonios concertantes,

tantes. Cumque incertus pugnæ eſſet eventus, quod poſtea ſequutum eſt, rem ipſam aperuit. Plerique ſanè aufugerunt deſtituentes Bœotios, quibus auxilium allaturi convenerant. Noſtri autem die tertia in Enophitis potiti victoria, eos qui injuſtè fugerant, juſtè reduxerunt. Hi utique primi poſt bellum Perſicum Græcis gratia libertatis auxiliati contra Græcos, viri quidem præclari, & libertatis auctores his quibus opem tulerant, his in monumentis honorati à civitate priores ſunt poſiti. His verò peractis, cum increbreſceret bellum, Græcíque omnes ſumptis armis regionem devaſtarent, urbique indebitam gratiam referrent, eos noſtri navali prælio ſuperarunt, & eorum duces Lacedæmonios comprehenderunt: quos quamvis jugulare liceret, dimiſerunt, pacémque firmarunt, exiſtimantes adverſus ejuſdem generis homines ad victoriam uſque pugnandum, neque ob propriam civitatis indignationem Græcorum communionem penitus diſſolvendam, ſed adverſus barbaros ad necem uſque certandum. Hos itaque laudare viros decet, qui hoc bello peracto hic jacent, quoniam oſtenderunt inanem eſſe illorum ſuſpicionem, ſiqui Athenienſium virtuti diffiſi opinentur in primo contra barbaros bello alios quoſdam preſtantiores Athenienſibus extitiſſe. Hi enim omnis cum Græcia ſeditionibus agitaretur, ipſique viros cæteris Græcis præſtantiores bello ſuperatos comprehendiſſent, declaraverunt eos ſeorſum ſe vincere, quibus cum communiter barbaros expugnaverunt. VII. Tertium poſt pacem hanc bellum improviſum & grave exortum eſt, in quo cum multi fortéſque viri occubuiſſent, hic conduntur. Quorum multi circa Siciliam plurimis ſunt potiti victoriis pro ſalute Leontinorum, quibus jurejurando aſtricti opem ferebant, quo fœdere ad ea loca navigaverant. Cum verò diuturna eſſet navigatio, ac interim rerum diſcrimine penuriáque civitas premeretur, neque illis poſſet ſuccurrere, negatis ſubſidiis res eorum haud proſperè ſucceſſerunt. Quorum hoſtes bellóque adverſarii majorem temperantiæ virtutíſque laudem quàm amici aliorum habent. Multi præterea navali bello per Helleſpontum die una omnes adverſariorum naves ceperunt, plurimáſque alias devicerunt. Bellum verò idcirco inſperatum durúmque vocavi, quia nullus exiſtimaſſet reliquos omnes Græcos contra civitatem tam acerrimo ſtudio contentionis accendi, ut regem illum barbarum infenſiſſimum, quem unà nobiſcum expulerant rurſus per legatos ad bellum Græcis inferendum irritare non dubitarent, & uni-

verſ

verſos tum Græcos, tum barbaros ad hanc urbem obſidendam colligere. Ubi præcipue potentia virtuſque civitatis hujus effulſit. Nam cum exiſtimarent eam jam ſuccubuiſſe, naveſque obſeſſæ circa Mitylenem eſſent, ipſi auxilium laturi ſexaginta naves ingreſſi, viri quidem ſine controverſia fortes, hoſtem profligarunt, liberarunt amicos, cùm indigno caſu circumventi, non autem mari interfecti eſſent, hic jacent. Quorum ſemper cum laude meminiſſe decet. Nam illorum virtute non modo tunc ex navali certamine, ſed reliquo etiam prælio victoriam reportamus. Etenim propter illos tantam eſt noſtra civitas gloriam conſecuta, ut nunquam expugnari poſſe nec ab omnibus quidem hominibus crederetur. Quod certè haud procul à veritate abeſt. Neque enim aliorum inſidiis viribúſque, ſed propria diſſenſione devicti ſumus. Nempe nunc etiam ab exteris ſumus invicti. Sed ipſi nos expugnavimus, nobis ipſis ſuccubuimus.

VII. Poſt hæc tempora pacatis omnibus, cumque aliis pace confecta, inteſtina nobis ſeditio coorta eſt, in qua ſe ita geſſerunt, ut ſi quidem omnino fatis decretum eſſet homines ſeditionibus agitari, nemo videatur aliter ægrotare patriam optaturus. Nam ex Piræo & urbe quàm benignè atque domeſticè præter cæterorum Græcorum opinionem cives invicem conflixerunt! bellúmque adverſus eos qui Eleuſine erant concitum, quàm moderatè tranſegerunt atque ſedarunt! Horum profectò omnium alia nulla eſt cauſa præter veram ipſam cognationem, quæ amicitiam firmam atque cognatam non ſermone, ſed re his hominibus indidit. Oportet autem eos etiam qui hoc in bello mutuis vulneribus conciderunt, memoria colere, & utcunque poſſumus, inter ſe eos conciliare votis ſacrificiiſque pro illis qui ſuperavere peractis, quandoquidem & nos conciliati ſumus. Neque enim improbitate inimicitiiſque ſed infelicitate quâdam manus invicem conſeruerunt. Horum verò teſtes ſumus ipſi ſuperſtites. Nam cum illis genere conjuncti ſimus, mutuo damus veniam, & recipimus, ſiquid vel in alium intulimus, vel perpeſſi ſumus ab alio. Deinde cum in ſumma rerum tranquillitate quieſceret civitas, barbaris quidem ignoſcebat, quòd infeſtati ab illa ſatis fortiter repugnaverant: Græcis autem indignabatur, quia pro acceptis beneficiis injuriam quandoque retulerant, dum ſocietatem cum barbaris inirent, navéſque quibus fuerant ſervati, diriperent, diſſiparentque muros quibus nos mœnia eorum ne corruerent, quandoque defendiſſemus. Inſtituit itaque civitas ultrà haud tueri Græcos, ſiquando vel à Græcis, vel à barbaris opprimerentur. Cum verò nos in hac eſſemus ſententia conſtituti, putaréntque Lacedæmonii nos libertatis tutores jacere, opus verò ſuum fore poſthæc, ut alios ſubjugarent, ſic egerunt. Quid multis opus eſt verbis? Neque enim vetera, neque multis retro ſeculis geſta dicerem; quæ ſequuntur.

IX. Neque nos latet, perteritos Græcorum primos Argivos, Bœotios, Corinthios auxilium civitatis hujus imploraviſſe. Quodque omnium diviniſſimum eſt, rex ipſe tanta eſt iudigentia preſſus, ut non aliunde quàm ex hac civitate quam omni ſtudio diruere conatus fuerat, ſalutem ſuam tutari poſſe conſideret. Enimverò ſiquis hanc civitatem incuſare jure voluerit, hoc duntaxat objicere poterit, quòd miſericordia nimis ſemper afficiatur, diligentiúſque ſublevat ſuccumbentem. Ea ſiquidem tempeſtate tolerare non potuit, quódve inſtituerat ultrà ſervare. Decreverat ſanè nullis unquam eorum à quibus injuriam accepiſſet, ſuccumbentibus opem ferre. Mutavit tamen propoſitum, & auxilium præſtitit. Unde Græcos liberavit à ſervitute, ita ut liberi vixerint donec ipſi ſe invicem ſubjugarunt. Regi verò ſuccurrere auſa eſt minimè. Verebatur enim triumphos ex Marathone, Salamina, Plateis antea reportatos. Sed quum ſineret fugitivos & volones opem ferre, ſine controverſia eum quoque ſervavit. Structis autem muris, fabricatíſque navibus, bellóque ſuſcepto quando coacta eſt bellum gerere, pro Pariorum ſalute contra Lacedæmonios dimicavit. Metuens verò civitatem rex, poſtquam Lacedæmonios viderat navale bellum renuere, & idcirco deficere volens, poſtulavit Græcos qui in continenti erant, quos prius ipſi Lacedæmonii exhibuerant, ſi propugnandum foret nobiſcum cæteríſque belli ſociis, arbitratus hoc ſibi negatum iri, quòd deficiendi à nobis occaſionem nanciſceretur. Ubi à propugnatoribus ſociíſque aliis eſt deceptus. Namque exhibere illi voluerunt, convenerúntque jurejurando adhibito Corinthii, Argivi, Bœotii, cæteríque belli ſocii, ſi daret pecunias, ut eos illi qui in continenti erant Græcos traderent. Soli verò neque tradere, neque jurare tunc auſi ſumus, uſque adeo mos civitatis hujus generoſus, liber, conſtans, integer, & natura barbaris eſt infenſus, propterea quòd homines hi abſque ulla barbarorum commixtione puri integríque ſunt Græci. Neque enim miſcentur nobiſcum Pelopes, aut Cadmii, aut Ægyptii, Danaíve, aliíque permulti, natura quidem barbari, lege ſolummodo Græci, ſed ipſi Græci duntaxat nulla prorſus infecti barbarorum co- fuſione perſeveramus. Quæ qnidem puritas odium huic civitati adverſus genus alienum ingenuit. Soli rurſus puríque ex hoc perſeveravimus, quòd opus profanum perpetrare noluimus, Græcóſque barbarorum manibus tradere. Ad hæc igitur deſcendentes, ex quibus primo ſuperati fuimus, favente Deo, felicius quàm tunc bellum conſtituimus. Nam retinentes naves, muros, noſtráſque colonias, à bello liberati ſumus: adeò libenter & hoſtes ipſi deſtiterunt. Viros tamen fortes hoc quoque in bello amiſimus, partim apud Corinthum regionis aſperitate, & anguſtia interceptos, partim proditione apud Lecheum profligatos. Inſignes quoque viri, qui & regem liberavere, & ex mari Lacedæmonios expulerunt. Quo ego equidem in memoriam vobis reduco. Vos autem viros hujuſmodi collaudare celebraréque decet. Atque opera quidem hæc virorum hic jacentium, cæterorúmque omnium quicunque pro patria obierunt, quæ relata ſunt, multa ſunt, atque præclara: ſed quæ reſtant, plura admodum præſtantioraque ſunt. Atqui dies multi vix noctéſque ſufficerent. ſiquis omnia complecti voluerit. His ergo memoria repetitis, unumquenque virum oportet natos horum aſſiduè exhortari, ut tanquam in bello majorum ſuorum ordinem ſervent, neque per ignaviam aufugiant. Equidem ô virorum præſtantium filii, vos ipſe & in præſentia exhortor, & in poſterum quemcunque veſtrum nactus fuero, admonebo ſemper, & cohortabor, ut quàm optimi evadere contendatis. Nunc quoque par eſt vobis referre quæ nobis patres veſtri mandarunt poſteris prædicare ſiquid paterentur, cum foret periclitandum. Recenſebo igitur vobis in præſentia quæ ex illis ipſis audivi, quæve ipſi nunc vobis, ſi facultas daretur, libenter præciperent, conjecturam equidem ex illis quæ quondam dicebant, facio. Exiſtimate verò nunc quæ referam illos ipſos audire loquentes. Hunc autem in modum exorſi ſunt: Quòd ex præclaris parentibus orti eſtis ô filii, præſentia vobis teſtantur: profectò cum nobis liceret turpiter vivere, honeſtè emori maluimus, quàm vos cæteróſque poſteros infamiæ cuiquam ſubjicere, ac parentibus noſtris majoribúſque dedecori eſſe, putantes homini ſuos dedecoranti non eſſe vivendum. Ei namque neque in vita, neque poſt mortem amicum aliquem eſſe, vel hominum vel deorum. Oportet igitur vos verborum noſtrorum memores, ſiquid aliud exercetis, cum virtute exercere, ſcientes abſque virtute exercitationes & poſſeſſiones omnes turpes malaſque eſſe. Divitiæ nanque ſplendorem afferunt nullum eas cum ignavia poſſidenti. Neque enim ſibi hic, ſed alteri parat poſſidétque divitias. Neque forma corporis atque robur timido ac pravo cum inſunt, decorem præſtant. Eum nanque dedecent, notiorem efficiunt, ignaviam patefaciunt. Præterea ſcientia quævis ſi à juſtitiâ & reliquâ virtute ſejungatur non ſapientia, ſed calliditas eſſe videtur. Quorum cauſa & primò, & poſtremò, atque per omnia omni ſtudio diligentiáque contendite, ut & nos, & majores noſtros virtutis gloria ſuperetis. Alioquin ſcitote, ſi vobis virtute præſtemus, victoriam hanc nobis dedecus allaturam, ſin ſuperemur à vobis, felicitatem. Ita verò maximè nos quidem ſuperabimur, vos autem ſuperabitis, ſi ea ratione vitam inſtituetis, ut majorum gloria non abutamini, neque eam ut ita dixerimus, expendatis erogetíſque, ſcientes viro aliquid eſſe ſe exiſtimanti nihil turpius poſſe accidere, quàm ſeipſum honorandum non propriam ob virtutem, ſed propter gloriam ſuperiorum præbere. Gloria enim parentum natis præclarus eſt magnificúſque theſaurus. Uti verò pecuniarum honorúmque theſauro, & hunc ad poſteros non transfundere, propriæ poſſeſſionis gloriæque defectu, turpitèr & à viri generoſitate penitus alienum. Si igitur hæc exercueritis,

cueritis, quum debito fato conceſſeritis chari ad nos filii charos parentes proficiſcemini. Sin autem neglexeritis hæc, & improbi evaſeritis, nemo vos libens excipiet.

XI. Natis quidem noſtris hæc ſint dicta : patres autem noſtros, ac matres ſicut noſtrum ſuperſunt atque conſolatione indigent, conſolari oportet, quia deceat facilè quæcunque acciderint ferre, neque cum illis unà deplorandus eſt caſus, lamentationibus enim aliorum non indigebunt : ſatis enim ſors triſtitiæ illis inferet. Mederi profectò leniréque oportet, & in primis illud commemorare, quòd maxima eorum quæ exoptare ſolent, exaudientes dii jam tribuerunt. Neque enim immortales ſibi filios dari, ſed bonos & illuſtres optabant. Cujus quidem voti compotes effecti ſunt, quod maximum exiſtimandum eſt bonum. Omnia verò mortali viro ad votum in vita ſuccedere, haud facilè eſt. Atqui ſi ſortem forti animo tolerabunt, videbuntur revera fortium filiorum parentes ipſique fortes eſſe. Sin autem dolori ſuccumbent, ſuſpicionem hominibus inferent, ne fortè aut parentes noſtri minimè ſint, aut qui nos laudibus efferunt, mentiantur. At horum neutrum evenire oportet, imò verò laudatores noſtros re ipſa præcipuè illos eſſe, oſtendentes ſe revera parentes viros eſſe, virorum. Enimverò vetus illud proverbium, Nequid nimis, ſcite dictum videtur. Nam qui ita ſe conparavit, ut ex ipſo pendeant omnia quæ ad beatitudinem ei conferunt, aut quamproximè ad hoc accedat, ut nec ex aliis pendeat hominibus, qui ſi vel bene vel malè agant, hic ſua quoque mutare cogatur: is optimè vitam inſtituit, temperans, fortis, prudens is eſt: hic ſive pecunias nanciſcatur ac filios, ſive amittat, proverbio ſemper parebit. Nunquam enim nimis aut lætitia exultabit, aut dolore dejicietur, propterea quòd ipſi pareat. Tales eſſe & noſtros debere judicamus, & volumus. Atqui & in præſentia nos ipſos tales penitus exhibemus, haud certè perturbatos, vel nimio metu perterritos, ſi nunc vita decedere nos oporteat. Oramus quoque patres noſtros ac matres, ut ſimiliter affecti vitam futuram agant, ſcientes quòd non lamentationibus ejulationibúſque maximè nobis gratificabuntur: verum ſiquis eſt his qui defuncti ſunt, ſenſus viventium, ita maximè nobis moleſti futuri ſunt, ſi ſeipſos perdiderint, & iniquè ſortem tulerint: ſin autem moderatè ac leviter, nobis ſummopere obſequentur: noſtra porrò eum jam finem habebunt, qui hominibus eſt pulcherrimus. Quamobrem collaudanda ſunt potius quàm deflenda. Profectò ſi uxores noſtras filióſque tuebuntur, & nutrient,

trient, & his incumbent, ita maximè caſus oblivioni mandabunt, pulchriúſque & rectius nobíſque gratius vitam agent.

XII. Hæc igitur noſtro nomine noſtris prædicare ſufficiet. Civitati verò mandamus, ut parentum noſtrorum filiorúmque curam habeat, & hos quidem honeſtè erudiat illorum verò ſenium digne foveat. Cognovimus certè vos, etiamſi hæc minimè præceperimus, optimè curaturos. Hæc igitur ô filii defunctorum atque parentes, ut moneremus illi mandarunt: ego verò quantum poſſum, diligentiſſimè moneo, eorumque nomine obſecro, juniores quidem, ut præclaras ſuorum res imitentur: ſeniores autem, ut de ſe optimè ſperent. Nempe ſenectutem veſtram privatim publicéque alemus: & quemcunque ex illorum progenie nacti fuerimus, ſumma benevolentia complectemur. Civitatis verò providentiam ipſi minimè ignoratis, quæ ſtatutis legibus, parentes & filios eorum qui in bello interiere, tutatur, & ante alios cives ſummo magiſtratui talium committit curam, ne ulla prorſus injuria parentes horum afficiantur. Filios autem educat ipſa, ſtudétque ut illis ignota ſit orbitas. Nam ipſa parentis gerit vicem & dum pueri ſunt, & cum ad matura ætatem venerunt, ad officia ſua tranſmittit, omni armatura fulcit & ornat, patris ſtudia oſtendit, & memorat, dum paternæ virtutis tribuit inſtrumenta. At ſimul auſpicii gratia jubet tunc primum domum paterna ingredi filium quaſi imperaturum, & armis cum robore fultum. Eos præterea qui deceſſerunt è vita, honorat, ceremonias quotannis lege decretas communiter cunctis inſtaûrans, quæ privatim unicuique propriè peragi ſolent. Gymnica item certamina equeſtriáque inſtituit, muſicóſque ludos varios adhibet. Ac profectò quod ad defunctos ſpectat, hæredis & filii ſubit conditionem: quo ad filios, patris: quo ad parentes cæteróſque hujuſmodi, curatoris, omni diligentia ſemper omnibus providens. Quarum rerum animadverſione quæ acciderunt, æquo animo ferre debetis. Nam hoc pacto & mortuis, & viventibus eritis gratiores, faciléque curabitis, & facilè curabimini. Nunc verò vos, ac cæteri omnes qui communiter ſecundum legem eos qui naturæ ceſſerunt, jam lugubribus expiationibus proſecuti eſtis, abite. Hic eſt ô Menexene, Aſpaſiæ Mileſiæ ſermo. MEN. Per Jovem ó Socrates, beatam dicis Aſpaſiam, ſi cum mulier ſit, tales poteſt orationes componere. SOC. At ſi minus credis, ſequere me, dicentem ipſam audies. MEN. Sæpenumero cum Aſpaſia fui, Socrates, & XIII.

& qualis ſit, novi. SOC. Cur igitur eam non veneraris ? Cur non habes propter hanc orationem illi gratiam. MEN. Ingentem equidem habeo gratiam mulieri huic, ſeu viro, quiſquis tibi orationem hanc tradidit. Ac præ cæteris multis narranti gratiam habeo. SOC. Bene quidem. Sed ne me prodas, ut deinceps multas ejus præclaráſque de civilibus rebus orationes tibi recenſeam. MEN. Bono animo es. Non prodam. Referas modo. SOC. Fiet ut poſtulas.

ORATIONES
DUÆ
Funebres altera
PLATONIS
Dicta
MENEXENUS
LYSIÆ altera.

Recenſore *Mich. Buſteed* S S. Trin. Coll.
Cant. Alumn.

ARGUMENTUM
IN
LYSIÆ
Oratoris
Funebrem Orationem pro iis *Athenienſibus*, qui Corinthiis adverſus *Lacedæmonios* auxilium ferentes prælio interiere.

HÆC oratio habita eſt dum Athenienſes *aliquot bello cæſi humarentur, qui Corinthiis auxilium tulerant adverſos Lacedæmonios. Corinthios enim priſcos Lacedæmoniorum ſocios, ad infringendas Lacedæmoniorum vires ad defectionem ſollicitatos Athenienſes ſibi conjunxerant:*

xerant : quos dum communi hoſte oppugnatos tueri conantur, non paucos ſuorum amiſerunt. Hâc itaque occaſione oblatâ, Athenienſium geſta omni penè memoria antiquiora recenſet; & enumeratis majorum pugnis, bellicæ laudis præſtantiam, fortitudinem & ipſorum æquitatem haud vulgariter extollit. Atque ut Græcos omnium gentium ita Athenienſes omnium Græcorum præſtantiſſimos aſſerit.

ΛΥΣΙΟΥ
ΤΟΥ
ΡΗΤΟΡΟΣ ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ
ΛΟΓΟΣ
ΤΟΙΣ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ ΒΟΗΘΟΙΣ.

ΕΙ μὲν ἡγούμην δίοντε εἶναι, ὦ παρόντες, ἐπὶ τῷ δὲ τῷ τάφῳ, λόγῳ δηλῶσαι τὴν τῶν ἐνθάδε κειμένων ἀνδρῶν ἀρετὴν, ἐμεμψάμην ἂν τοῖς ἐπαγγείλασιν ἐπ' αὐτοῖς ἐξ ὀλίγων ἡμερῶν λέγειν. Ἐπειδὴ δὲ τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις ὁ πᾶς χρόνος οὐκ ἱκανὸς λόγον ἴσον παρασκευάσαι τοῖς τούτων ἔργοις, διὰ τοῦτο καὶ ἡ πόλις μοι δοκεῖ προνοουμένη τῶν ἐνθάδε λεγόντων, ἐξ ὀλίγου τὴν πρόσταξιν ποιεῖσθαι, ἡγουμένη οὕτως ἂν μάλιστα συγγνώμης αὐτοὺς παρὰ τῶν ἀκου-

---

Διὰ τοῦτο ἡ πόλις, &c.] Vide ſupra in Menex. ubi ἐξ ὑπογυίου παντάπασιν (inquit,) ἡ αἵρεσις γέγονεν, &c. ex hâc igitur temporis exiguitate occaſionem captat Lyſias auditores ſuos προπαθείᾳ quâdam afficiendi, quò magis placeat oratio ſupra ſpem bona.

σάντων

πάντων τυγχάνειν, ὅμως δὲ ὁ μὲν λόγος μοι περὶ τούτων, ὁ δ' ἀγὼν οὐ πρὸς τὰ τούτων ἔργα, ἀλλὰ πρὸς τοὺς πρότερον ἐπ' αὐτοῖς εἰρηκότας. Τοσαύτην γὰρ ἀφθονίαν παρεσκεύασεν ἡ τούτων ἀρετὴ, καὶ τοῖς ποιεῖν δυναμένοις, καὶ τοῖς εἰπεῖν βουληθεῖσιν, ὥς τε καλὰ μὲν πολλὰ τοῖς προτέροις, περὶ αὐτῶν εἰρῆσθαι, πολλὰ δὲ καὶ ἐκείνοις παραλελεῖφθαι, ἱκανὰ δὲ καὶ τοῖς ἐπιγιγνομένοις " ἐξῆν εἰπεῖν. Οὔτε γὰρ γῆς ἄπειροι. οὔτε θαλάττης οὐ δὲ μιᾶς, πανταχοῦ δὲ καὶ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις, οἱ τὰ αὐτῶν πενθοῦντες κακὰ τὰς τούτων ἀρετὰς ὑμνοῦσι.

Ant. Muret. pro ἐξῆν legendum putat ἐξεῖ.

Πρῶτον μὲν οὖν τοὺς παλαιοὺς κινδύνους τῶν προγόνων δίειμι, μνήμην παρὰ τῆς φήμης λαβών. Ἄξιον τὸ πᾶσιν ἀνθρώποις κἀκείνων μεμνῆσθαι, ὑμνοῦντας μὲν ἐν ταῖς ᾠδαῖς, λέγοντας δ' ἐν ταῖς τῶν ἀγαθῶν " γνώμαις, τιμῶντας δ' ἐν τοῖς καιροῖς τοῖς τοιούτοις, παιδεύοντας δ' ἐν τοῖς * τεθνεώτων " λόγοις τοὺς ζῶντας.

" In Editione Steph. legitur μνήμαις pro γνώμαις. Sed γνώμαις in margine. Ibid. pro λόγοις, ἔργοις. Sed λόγοις in marg. Ant. Muret. addi vult articulum * Τῶν cui lectioni ſubſequens clauſula fidem facit. ἐν τοῖς τῶν τεθνεώτων σώμασι.

τας. Ἀμαζόνες" μὲν γὰρ Ἄρεως μὲν τὸ παλαιὸν ἦσαν θυγατέρες, οἰκοῦσαι δὲ παρὰ τὸν Θερμώδοντα ποταμὸν, μόναι δὲ ὡπλισμέναι σιδήρῳ τῶν περὶ αὐτὰς, πρῶται δὲ τῶν πάντων, ἐφ' ἵππους ἀναβάσαι, οἷς ἀνελπίστως δὶ ἀπειρίαν τῶν ἐναντίων, ἥρουν μὲν τοὺς φεύγοντας, ἀπέλιπον δὲ τοὺς διώκοντας, ἐνομίζοντο δὲ δϊὰ τὴν εὐψυχίαν μᾶλλον ἄνδρες, ἢ δϊὰ τὴν φύσιν γυναῖκες. Πλέον γὰρ ἐδόκουν τῶν ἀνδρῶν ταῖς ψυχαῖς δϊαφέρειν, ἢ ταῖς ἰδέαις ἐλλείπειν. Ἄρχουσαι δὲ πολλῶν ἐθνῶν, καὶ ἔργῳ μὲν τοὺς περὶ αὐτὰς καταδεδουλωμέναι, λόγῳ δὲ περὶ τῆς δὲ τῆς χώρας ἀκούουσαι κλέος μέγα, πολλῆς δόξης καὶ μεγάλης ἐλπίδος χάριν, παραλαβοῦσαι τὰ μαχιμώτατα τῶν ἐθνῶν, ἐστράτευ-

" *Antonius Muret. illud* μὲν *delendum cenſet.*

* *Legendum puto cum Ant. Mureto* τὰ περὶ αὐτὰς *ut referatur ad id quod anteceſſit* πολλῶν ἐθνῶν.

Ἀμαζόνες μὲν γὰρ, &c.] Amazonici belli cauſa (ut Juſtinus ex Trogo refert) raptus fuit Hippolytæ Orithyiæ Sororis, & Antiopæ Reginarum Amazonum. Quod videre eſt Juſtin. lib. 2.

Παρὰ τὸν Θερμώδοντα ποταμόν.] Thermodon fluvius Themiſcyra [quæ eſt regiuncula Cappadociæ contermina) Amazonum cædibus nobilitatus ; ut Virg. Æneid. 11.

σαν ἐπὶ τήνδε τὴν πόλιν, τυχοῦσαι δ' ἀγαθῶν ἀνδρῶν, ὁμοίας ἐκτήσαντο τὰς ψυχὰς τῇ φύσει, καὶ ἐναντίαν τὴν δόξαν τῆς προτέρας λαβοῦσαι, μᾶλλον ἐκ τῶν κινδύνων, ἢ ἐκ τῶν σωμάτων ἔδοξαν εἶναι γυναῖκες. Μόναις δ' αὐταῖς οὐκ ἐξεγένετο ἐκ τῶν ἡμαρτημένων μαθούσαις περὶ τῶν λοιπῶν ἄμεινον βουλεύσασθαι, οὐδ' οἴκαδε ἀπελθούσαις ἀπαγγεῖλαι τήν τε σφετέραν αὐτῶν δυστυχίαν, καὶ τὴν τῶν ἡμετέρων προγόνων ἀρετήν. Αὐτοῦ γὰρ ἀποθανοῦσαι, καὶ δοῦσαι δίκην τῆς ἀνοίας, τῆσδε μὲν τῆς πόλεως διὰ τὴν ἀρετὴν, ἀθάνατον μνήμην ἐποιήσαντο, τὴν δὲ ἑαυτῶν πατρίδα, διὰ τὴν ἐνθάδε συμφορὰν, ἀνώνυμον κατέστησαν. Ἐκεῖναι μὲν οὖν τῆς ἀλλοτρίας ἀδίκως ἐπιθυμήσασαι, τὴν αὐτῶν δικαίως ἀπώλεσαν. Ἀνδράστου δὲ καὶ Πολυνείκους ἐπὶ θήβας στρατευσάντων, καὶ ἡττηθέντων μάχῃ, οὐκ ἐώντων τῶν Καδμείων θάπτειν τοὺς νεκροὺς, Ἀθηναῖοι

Quales Threicia cum flumina Thermodontis
Pulſant, & picti͏s bellantur Amazones armis.

Οὐκ ἐώντων τῶν καδμείων θάπτειν τοὺς νεκρούς.] Athenienſes præ cæteris in hoc ſepulturæ officio deprehenduntur fuiſſe ſeduli. His nimirum tanta fuit ſepulchrorum cura, ut etiam exercitûs ductores, qui tempeſtate impediti, navali pugnâ cæſos decorare ſepulchro neglexeἡγησάμενοι ἐκείνους μὲν ἐπεὶ ἠδίκουν, ἀποθανόντας δίκην ἔχειν τὴν μεγίστην, τοὺς δὲ κάτω τὰ αὑτῶν οὐ κομίζεσθαι, ἱερῶν δὲ '' μϊαινομένων τοὺς ἄνω θεοὺς ἀσεβεῖσθαι, τὸ μὲν πρῶτον πέμψαντες κήρυκας, ἐδέοντο αὐτῶν δοῦναι τῶν νεκρῶν ἀναίρεσιν, νομίζοντες ἀνδρῶν μὲν ἀγαθῶν εἶναι ζῶντας τοὺς ἐχθροὺς τιμωρεῖσθαι, ἀπιστούντων δὲ σφίσιν αὐτοῖς ἐν τοῖς τῶν τεθνεώτων σώμασι τὴν εὐψυχΐαν ἐπιδείκνυσθαι. Ου δυνάμενοι δὲ τούτων τυχεῖν, ἐστράτευσαν ἐπ' αὐτούς, οὐδὲ μιᾶς δϊαφορᾶς πρότερον πρὸς Καδμείους ὑπαρχούσης, οὐδὲ τοῖς ζῶσιν Ἀργείων χαριζόμενοι, ἀλλὰ τοὺς τεθνεῶτας ἐν τῷ πολέμῳ ἀξιοῦντες τῶν νομιζομένων τυγχάνειν πρὸς τοὺς ἑτέρους, ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἐκινδύνευσαν. Ὑπὲρ μὲν τῶν, ἵνα μηκέτι εἰς τοὺς τεθνεῶτας ἐξα-

'' Steph. in Marg. γρ. μὴ γινομένων.

rant, capite plecterentur. Ut ex Lyſiæ noſtri oratione xi. in Eraſthenem triginta virum diſcere licet.

Κηρύκας.] Hi κήρυκες ſive Præcones videntur Adminiſtri fuiſſe τῶν πρεσβευτῶν; Legatorum, qui ut ſcribit Jul. Pollux. lib. 8. Onomaſt. c. 11. Ἄσυλοι ἦσαν· καὶ ἐξῆν αὐτοῖς πανταχόσε ἀδεῶς ἰέναι. Ita Iliad. 10. 14. & 17.8. jubetur Priamus ad claſſem Achivorum miſſus, neminem ſecum aſſumere, præter unum tantum κήρυκα γεραίτερον, præconem ſeniorem.

μαρτάνοντες, πλείω περὶ τοὺς θεοὺς ἐξυβρίζωσιν. Ὑπὲρ δὲ τῶν ἑτέρων, ἵνα μὴ πρότερον εἰς τὴν αὑτῶν ἀπέλθωσι, πατρίου τιμῆς ἀτυχήσαντες, καὶ Ἑλληνικοῦ νόμου στερηθέντες καὶ κοινῆς ἐλπίδος ἡμαρτηκότες. Ταῦτα διανοηθέντες, καὶ τὰς ἐπὶ τῷ πολέμῳ τύχας, κοινὰς ἁπάντων ἀνθρώπων νομίζοντες, πολλοὺς μὲν πολεμίους κτώμενοι, τὸ δὲ δίκαιον ἔχοντες σύμμαχον, ἐνίκων μαχόμενοι. καὶ οὐχ᾽ ὑπὸ τῆς τύχης ἐπαρθέντες, μείζονος παρὰ Καδμείων τιμωρίας ἐπεθύμησαν, ἀλλ᾽ ἐκείνοις μὲν Ἀντὶ τῆς *ἐυσεβείας, τὴν ἑαυτῶν ἀρετὴν ἐπεδείξαντο, αὐτοὶ δὲ λαβόντες τὰ ἆθλα ὧν περ ἕνεκα ἀφίκοντο, τοὺς Ἀργείων νεκροὺς ἔθαψαν ἐν τῇ αὑτῶν Ἐλευσῖνι. Περὶ μὲν οὖν τοὺς ἀποθανόντας τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, τοιοῦτοι γεγόνασιν.

* *Mirum ni pro ἀσεβείας. video tamen in emendatiſſimis editionibus non corrigi.*

Ὑστέρῳ δὲ χρόνῳ ἐπειδὴ Ἡρακλῆς μὲν ἐξ ἀνθρώπων ἐφανίσθη. Οἱ δὲ παῖδες αὐτοῦ ἔφευγον μὲν Εὐρυσθέα, ἐξη-

---

Ελευσ.] Eleuſis & Eleuſin, modò Lepſine vocatur, civitas Atticæ vicina, non longè ab Athenis, in quâ Eleuſius regnavit, quem Ceres docuiſſe fertur omnem agriculturam, à quo & civitas nominata eſt. *Car.Steph.*

λαύνοντο δὲ ὑπὸ πάντων τῶν Ἑλλήνων, αἰσχυνομένων μὲν τοῖς ἔργοις, φοβουμένων δὲ τὴν Εὐρυσθέως δύναμιν, ἀφικόμενοι εἰς τήνδε τὴν πόλιν, ἱκέται ἐπὶ τὸν βωμὸν ἐκαθέζοντο. Ἐξαιτουμένου δὲ αὐτοὺς Εὐρυσθέως, Ἀθηναῖοι οὐκ ἠθέλησαν ἐκδοῦναι, ἀλλὰ τὴν Ἡρακλέους ἀρετὴν μᾶλλον ᾐδοῦντο, ἢ τὸν κίνδυνον τὸν ἑαυτῶν ἐφοβοῦντο, καὶ ἠξίουν ὑπὲρ τῶν ἀσθενεστέρων μετὰ τοῦ δικαίου διαμάχεσθαι μᾶλλον, ἢ τοῖς δυναμένοις χαριζόμενοι τοὺς ὑπ' ἐκείνων ἀδικουμένους ἐκδοῦναι. Ἐπιστρατεύσαντος δ' Εὐρυσθέως μετὰ τῷ τῶν ἐκείνῳ χρόνῳ Πελοπόννησον ἐχόντων, οὐκ ἐγγὺς τῶν δεινῶν γενόμενοι μετέγνωσαν, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν εἶχον γνώμην, ἣν περ πρότερον. Ἀγαθὸν μὲν οὐδὲν ἴδιον ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτῶν πεπονθότες, ἐκείνους τ' οὐκ εἰδότες ὁποῖοί τινες ἄνδρες ἔσονται γενόμενοι. Δίκαιον δὲ νομίζοντες εἶναι,

Ἐπὶ τὸν βωμὸν, &c.] Creditur à nonnullis hoc primum ab Athenienſibus aſylum fuiſſe conſtitutum, & Aſyli jus altaribus ac templis, Principumque ſtatuis tributum, licet non omnibus. Qui ad hujuſmodi templa & Altaria confugiebant, inde extrahi non poterant. Quare Liv. lib. 35. dicit: Eâ religione, & eo jure ſancto quo ſunt templa, quæ Aſyla Græci vocant. Vide plura Euripid. in ſupplic. Act. 1.

οὐ προτέρας ἔχθρας ὑπαρχούσης πρὸς Εὐρυσθέα, οὐδὲ κέρδους προκειμένου πλὴν δόξης ἀγαθῆς, τοσοῦτον κίνδυνον ὑπὲρ αὐτῶν ἤραντο, τοὺς μὲν ἀδικουμένους, ἐλεοῦντες, τοὺς δ' ὑβρίζοντας, μισοῦντες· καὶ τοὺς μὲν κωλύειν ἐπιχειροῦντες, τοῖς δ' ἐπικουρεῖν ἀξιοῦντες, ἡγούμενοι ἐλευθερίας μὲν σημεῖον εἶναι, μηδὲν ποιεῖν ἄκοντας, δικαιοσύνης δὲ τοῖς ἀδικουμένοις βοηθεῖν, εὐψυχίας δ' ὑπὲρ τούτων ἀμφοτέρων εἰ δέοι, μαχομένους ἀποθνήσκειν. Τοσοῦτον δ' ἐφρόνουν ἀμφότεροι, ὥσθ' οἱ μὲν μετ' Εὐρυσθέως οὐδὲν παρ' ἑκόντων ἐζήτουν εὑρίσκεσθαι, Ἀθηναῖοι δὲ οὐκ ἠξίουν Εὐρυσθέα αὐτὸν ἱκετεύοντα, τοὺς " ἱκέτας αὐτῶν ἐξελεῖν. Παραταξάμενοι δ' ἰδίᾳ δυνάμει τὴν ἐξ ἁπάσης Πελοποννήσου στρατιὰν ἐλθοῦσαν ἐνίκων μαχόμενοι. Καὶ τῶν παίδων τὰ μὲν σώματα εἰς ἄδειαν κατέστησαν, ἀπαλλάξαντες τοῦ δέους καὶ τὰς ψυχὰς ἠλευθέρωσαν. " Διὰ τὴν τοῦ πατρὸς ἀρετὴν, ἐκείνους δὲ τοῖς αὐτῶν κινδύνοις ἐστεφάνωσαν. Τοσοῦτον δὲ εὐτυχέστεροι παῖδες ὄντες ἐγένοντο τοῦ πατρός. Ὁ μὲν γὰρ καίπερ ὢν ἀγαθῶν

" Steph. γρ. ἱκετεύοντας παρ' ἑαυτῶν ἐξαιτεῖν, παράταξ.

" Steph. γρ. διὰ τὴν Ἡρακλέους τοῦ πατρὸς, &c.

θῶν πολλῶν αἴτιος ἅπασιν ἀνθρώποις, ἐπίπονον καὶ φιλόνεικον, καὶ φιλότιμον αὐτοῦ καταστήσας τὸν βίον, τοὺς μὲν ἄλλους ἀδικοῦντας ἐκόλασεν, Εὐρυσθέα δὲ καὶ ἐχθρὸν ὄντα, καὶ εἰς αὐτὸν ἐξαμαρτάνοντα, οὐκ οἷός τε ἦν τιμωρήσασθαι. Οἱ δὲ παῖδες αὐτοῦ διὰ τήνδε τὴν πόλιν τῇ αὐτῇ εἶδον ἡμέρᾳ τήν θ' ἑαυτῶν σωτηρίαν, καὶ τὴν τῶν ἐχθρῶν τιμωρίαν. Πολλὰ μὲν οὖν ὑπῆρχε τοῖς ἡμετέροις προγόνοις μιᾷ γνώμῃ χρωμένοις περὶ τοῦ δικαίου διαμάχεσθαι, ἥ τε γὰρ ἀρχὴ τοῦ βίου δικαία. Οὐ γὰρ ὥσπερ οἱ πολλοὶ πανταχόθεν συνειλεγμένοι, καὶ ἑτέρους ἐκβάλλοντες, τὴν ἀλλοτρίαν ᾤκησαν, ἀλλ' αὐτόχθονες ὄντες, τὴν αὐτὴν ἐκέκτηντο μητέρα καὶ πατρίδα. Πρῶτοι δὲ καὶ μόνοι, ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἐκβάλλοντες τὰς παρὰ σφίσιν αὐτοῖς δυναστείας, δημοκρατίαν κατεστήσαντο, ἡγούμενοι τῶν πάντων ἐλευθερίαν, ὁμόνοιαν εἶναι μεγίστην. Κοινὰς δ' ἀλλήλοις τὰς ἐκ τῶν κινδύνων ἐλπίδας ποιήσαντες, ἐλευθέραις ταῖς ψυχαῖς ἐπολιτεύοντο, νόμῳ τοὺς ἀγαθοὺς τιμῶντες καὶ τοὺς κακοὺς κολάζοντες. Ἡγησάμενοι θηρίων μὲν ἔργον εἶναι ὑπ' ἀλλήλων βίᾳ κρατεῖσθαι. Ἀνθρώποις τοῖς δὲ προσήκειν, νόμῳ μὲν ὁρίσαι τὸ δίκαιον, λόγῳ δὲ πεῖσαι, ἔργῳ δὲ τούτοις ὑπηρετεῖν, ὑπὸ νόμου μὲν βασιλευομένοις, ὑπὸ λόγου δὲ διδασκομένοις. Καὶ γάρ τοι καὶ φύντες καλῶς καὶ γνόντες ὅμοια, πολλὰ μὲν καλὰ καὶ θαυμαστὰ οἱ πρόγονοι τῶν ἐνθάδε κειμένων εἰργάσαντο, ἀείμνηστα δὲ καὶ μεγάλα, καὶ πανταχοῦ οἱ ἐξ ἐκείνων γεγονότες, τρόπαια διὰ τὴν αὐτῶν ἀρετὴν κατέλιπον. ''Μόνοι γὰρ ὑπὲρ ἁπάντων τῶν τῆς Ἑλλάδος πρὸς πολλὰς μυριάδας τῶν βαρβάρων διεκινδύνευσαν. Ὁ γὰρ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς οὐκ ἀγαπῶν τοῖς ὑπάρχουσιν ἀγαθοῖς, ἀλλ' ἐλπίζων καὶ τὴν Εὐρώπην δουλώσεσθαι, ἔστειλε πεντήκοντα μυριάδας στρατιάν. Ἡγησάμενοι δὲ εἰ τήνδε τὴν πόλιν, ἢ ἑκοῦσαν φίλην ποιήσαιντο, ἢ ἄκουσαν καταστρέψαιντο, ῥαδίως τῶν πολλῶν Ἑλλήνων ἄρξειν, ἀπέβησαν εἰς Μαραθῶνα, νομίσαντες οὕτως ἂν ἐρημοτάτους εἶναι συμμάχων τοὺς Ἕλληνας εἰ ἔτι στασιαζούσης τῆς Ἑλλάδος ὅτινι χρὴ τρόπῳ τοὺς ἐπιόντας ἀμύνασθαι τὸν κίνδυνον ποιήσαιντο. Ἔτι δ' αὐτοῖς ἐκ τῶν προτέρων ἔργων περὶ τῆς πόλεως τοιαύτη δόξα

'' Steph. in marg. γρ. μύριοι γὰρ ὑπὲρ ἁπάσης τῆς Ἑλλ. ut notavit. Ant. Muretus in variis lectionibus.

προειστήκει, ὡς εἰ μὴ πρότερον ἐπ' ἄλλην πόλιν ἴωσιν ἐκείνοις, καὶ Ἀθηναίοις πολεμήσουσι· προθύμως γὰρ τοῖς ἀδικουμένοις ἥξουσι βοηθήσοντες, εἰ δ' ἐνθάδε πρῶτον ἀφίξονται, οὐδένας ἄλλας τῶν Ἑλλήνων τολμήσειν ἑτέρους σώζοντας φανερὰν ἔχθραν πρὸς ἐκείνους ὑπὲρ αὐτῶν καταθέσθαι. Οἱ μὲν τοίνυν "ταῦτα διενοοῦντο, ἀλλ' οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι οὐ λογισμῷ εἰδότες τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ κινδύνους, ἀλλὰ νομίζοντες τὸν εὐκλεᾶ θάνατον, ἀθάνατον περὶ τῶν ἀγαθῶν καταλείπειν λόγον, οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων, ἀλλὰ τῇ αὐτῶν ἀρετῇ μᾶλλον ἐπίστευσαν. Καὶ αἰσχυνόμενοι ὅτι ἦσαν οἱ βάρβαροι αὐτῶν ἐν τῇ χώρᾳ, οὐκ ἀνέμειναν πυθέσθαι, οὐδὲ βοηθῆσαι τοὺς συμμάχους, οὐδ' ᾠήθησαν δεῖν, ἑτέροις τῆς σωτηρίας χάριν εἰδέναι, ἀλλὰ σφίσιν αὐτοῖς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας. Ταῦτα μιᾷ γνώμῃ πάντες γνόντες, ἀπήντων, ὀλίγοι πρὸς πολλούς. Ἐνόμιζον γὰρ ἀποθανεῖν μὲν αὐτοῖς μετὰ πάντων προσήκειν, ἀγαθοὺς δ' εἶναι μετ' ὀλίγων· καὶ τὰς μὲν ψυχὰς ἀλλοτρίας διὰ

"Steph. in marg. γρ. τοιαῦτα.

Οὐ λογισμῷ εἰδότες] Λογισμὸς hic implicat anxietatem quandam meticulosam animi pericula timide detrectantis.

τὸν θάνατον κεκτῆσθαι, τὴν δ' ἐκ τῶν κινδύνων μνήμην ἰδίαν καταλείψειν. Ἠξίουν δ' οὓς μὴ μόνοι νικῷεν, οὐδ' ἂν μετὰ συμμάχων δύνασθαι. Καὶ ἡττηθέντες μὲν ὀλίγῳ τῶν ἄλλων προαπολεῖσθαι, νικήσαντες δὲ, καὶ τοὺς ἄλλους ἐλευθερώσειν· ἄνδρες δ' ἀγαθοὶ γενόμενοι, καὶ τῶν μὲν σωμάτων ἀφειδήσαντες, ὑπὲρ δὲ τῆς ἀρετῆς φιλοψυχήσαντες, καὶ μᾶλλον τοὺς παρ' αὐτοῖς νόμους αἰσχυνόμενοι, ἔστησαν μὲν τρόπαια ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος τῶν βαρβάρων ἐν γῇ αὐτῶν, ὑπὲρ χρημάτων εἰς τὴν ἀλλοτρίαν ἐκβαλόντων παρὰ τοὺς ὅρους τῆς χώρας. Οὕτω δὲ διὰ ταχέων τὸν κίνδυνον ἐποιήσαντο, ὥστε οἱ αὐτοὶ τοῖς ἄλλοις ἀπήγγειλαν τὴν ἐνθάδε ἄφιξιν τῶν βαρβάρων, καὶ τὴν τῶν προγόνων νίκην. Καὶ γάρ τοι οὐδεὶς τῶν ἄλλων ἔδεισεν ὑπὲρ τοῦ

Ἄνδρες δ' ἀγαθοὶ, &c.] Locus hic (inquit Muretus) in omnibus editis libris mutilus eſt & corruptus, quem ſic corrigit è duobus veteribus libris, altero Veneto, altero vaticano. Ἄνδρες δ' ἀγαθοὶ γενόμενοι καὶ τῶν μὲν σωμάτων ἀφειδήσαντες ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς οὐ φιλοψυχήσαντες, καὶ μᾶλλον τοὺς παρ' αὐτοῖς νόμους αἰσχυνόμενοι ἢ τὸν πρὸς τοὺς πολεμίους κίνδυνον φοβούμενοι, ἔστησαν μὲν τρόπαιον ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος τῶν βαρβάρων ἐκ τῆς αὐτῶν χώρας ὑπὲρ χρημάτων εἰς τὴν ἀλλοτρίαν ἐμβαλόντων παρὰ τοὺς ὅρους οὕτω δὲ ταχέως. &c.

μέλλοντος κινδύνου, ἀλλ' ἀκούσαντες ὑπὲρ τῆς αὐτῶν ἐλευθερίας ἤσθοντο. Ὥστε οὐδὲν θαυμαστὸν, παλαιῶν ἔργων γεγενημένων, ὥσπερ καινῶν ὄντων, ἔτι καὶ νῦν τὴν ἀρετὴν αὐτῶν ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων ζηλοῦσθαι. Μετὰ δὲ ταῦτα Ξέρξης ὁ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς, καταφρονήσας μὲν τῆς Ἑλλάδος, ἐψευσμένος δὲ τῆς ἐλπίδος, ἀτιμαζόμενος δὲ τῷ γεγενημένῳ, ἀχθόμενος δὲ τῇ συμφορᾷ. Ὀργιζόμενος δὲ τοῖς αἰτίοις ἀπαθὴς δ' ὢν κακῶν καὶ ἄπειρος ἀνδρῶν ἀγαθῶν, δεκάτῳ ἔτει παρασκευασάμενος, χιλίαις μὲν καὶ διακοσίαις ναυσὶν ἀφίκετο· τῆς δὲ πεζῆς στρατιᾶς οὕτως ἄπειρον τὸ πλῆθος ἦγεν, ὥστε καὶ τὰ ἔθνη, τὰ μετ' αὐτοῦ ἀκολουθήσαντα, πολὺ ἂν ἔργον, εἴη καταλέξαι. Τὸ δὲ μέγιστον σημεῖον τοῦ πλήθους· ἐξὸν γὰρ αὐτῷ χιλίαις ναυσὶ διαβιβάσαι κατὰ τὸ στενότατον τοῦ Ἑλλεσπόντου τὴν στρατιὰν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην, οὐκ ἐθέλησεν, ἡγούμενος τὴν δϊατριβὴν αὐτῷ πολλὴν ἔσεσθαι. Ἀλλ' ὑπεριδὼν, καὶ τὰ φύσει πεφυκότα, καὶ τὰ θεῖα πράγματα, καὶ τὰς ἀνθρωπίνας δϊανοίας, ὁδὸν μὲν δϊὰ τῆς θαλάσσης ἐποιήσατο, πλοῦν δὲ διὰ τῆς γῆς ἠνάγκασε γενέσθαι. Ζεύξας μὲν τὸν Ἑλλήσποντον, δϊορύξας δὲ τὸν Ἄθω, ὑφισταμένου σαμένου οὐδενὸς, ἀλλὰ τῶν μὲν ἀκόντων ὑπακουόντων, τῶν δὲ ἑκόντων προδιδόντων, Οἱ μὲν γὰρ οὐχ ἱκανοὶ ἦσαν ἀμύνασθαι, οἱ δὲ ὑπὸ χρημάτων ἐφθαρμένοι. Ἀμφότερα δ' ἦν αὐτοὺς τὰ πείθοντα, κέρδος, καὶ δέος. Ἀθηναῖοι δ' οὕτω διακειμένης τῆς Ἑλλάδος, αὐτοὶ μὲν εἰς τὰς ναῦς εἰσβάντες, ἐπ' Ἀρτεμίσιον ἐβοήθησαν, Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ τῶν συμμάχων ἔνιοι εἰς Θερμοπύλας ἀπήντησαν, ἡγούμενοι διὰ τὴν στενότητα τῶν χωρίων, τὴν πάροδον οἷόν τε ἔσεσθαι διαφυλάξαι. Γενομένου δὲ τοῦ κινδύνου κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, Ἀθηναῖοι μὲν ἐνίκων τῇ ναυμαχίᾳ, Λακεδαιμόνιοι δὲ οὐ δὲ ταῖς ψυχαῖς ἐνδεεῖς γινόμενοι, ἀλλὰ τοῦ πλήθους ψευσθέντες, καὶ οὓς φυλάξειν ᾤοντο, καὶ πρὸς οὓς κινδυνεύσειν ἔμελλον οὐχ ἡττηθέντες τῶν ἐναντίων, ἀλλ' ἀποθανόντες οὗ περ ἐτάχθησαν μάχεσθαι. Τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τῶν μὲν δυστυχησάντων, τῶν δὲ τῆς παρόδου κρατησάντων, οἱ μὲν ἐπορεύοντο ἐπὶ τήνδε τὴν πόλιν. Οἱ δ' ἡμέτεροι πρόγονοι πυθόμενοι μὲν τὴν γεγενημένην Λακεδαιμονίοις συμφορὰν, ἀποροῦντες δὲ τοῖς περιεστηκόσι πράγμασιν, εἰδότες δ' ὅτι εἰ μὲν κατὰ γῆς τοῖς βαρβάροις ἀπαντήσονται, ἐπιπλεύσαντες πολλαῖς ναυσὶν ἐρήμην τὴν πόλιν λήψονται. Εἰ δ' εἰς τὰς τριήρεις ἐμβήσονται, ὑπὸ τῆς πεζῆς στρατιᾶς ἁλώσονται. Ἀμφότερα δ' οὐ δυνήσονται, ἀμύνασθαί τε καὶ φυλακὴν ἱκανὴν καταλιπεῖν. Δυοῖν δὲ προκειμένοιν πότερον χρὴ τὴν πατρίδα ''ἐκκλίνειν, ἢ μετὰ τῶν βαρβάρων γενομένους καταδουλώσασθαι τοὺς Ἕλληνας, ἡγησάμενοι κρεῖττον εἶναι μετ' ἀρετῆς, καὶ πενίας, καὶ φυγῆς ἐλευθερίαν, ἢ μετ' ὀνείδους καὶ πλούτου δουλείαν τῆς πατρίδος. Ἐξέλιπον ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος τὴν πόλιν, ἵν' ἐν μέρει πρὸς ἑκατέραν, ἀλλὰ μὴ πρὸς ἀμφοτέρας ἅμα τὰς δυνάμεις κινδυνεύσωσιν, ὑπεκθέμενοι παῖδας, καὶ γυναῖκας, καὶ μητέρας εἰς Σαλαμῖνα, συνήθροιζον καὶ τὸ τῶν ἄλλων συμμάχων ναυτικόν. Οὐ πολλαῖς δ' ὕστερον ἡμέραις, ἦλθε καὶ

Apud Steph. legitur κατα''λιπεῖν. in margine vero ἐκκλίνειν, ut hic.

Εἰς τὰς τριήρεις.] Legimus apud Budæum de aſſe lib. 5. Demoſthenem legem tuliſſe ut 300 opulentiores cives haſce triremes τριήρεις inſtruere ſuis Sumptibus cogantur. Præfecti Triremium dicebantur τριήραρχοι. Hi ârmamamenta ac victum ſuis impendiis Remigibus ſuppeditabant *Sigon.* lib. 4.

Ὑπεκθέμενοι δὲ &c.] Cicero depoſitos hos omnes fuiſſe dicit Troozene lib. 3. Offic.

ἡ πεἢ πεζὴ στρατιὰ, καὶ τὸ ναυμαχικὸν τὸ τῶν βαρβάρων, ὅτις οὐκ ἂν ἰδὼν, ἐφοβήθη, ὅτι ὁ μέγας καὶ δεινὸς τῇδε τῇ πόλει κίνδυνος ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἠγωνίσθη. Ποίαν δὲ γνώμην εἶχον ἢ οἱ θεώμενοι τοὺς ἐν ταῖς ναυσὶν ἐκείναις, οὔσης καὶ τῆς αὐτῶν σωτηρίας ἀπίστου, καὶ τοῦ παρόντος κινδύνου, ἢ οἱ μέλλοντες ναυμαχήσειν ὑπὲρ τῆς φιλότητος, ὑπὲρ τῶν ἄθλων τῶν ἐν Σαλαμινίοις. Τοσοῦτον πανταχόθεν περιειστήκει πλῆθος πολεμίων, ὥς τε ἐλάχιστον μὲν αὐτοῖς εἶναι τῶν παρόντων κακῶν τὸν θάνατον τὸν αὐτῶν προειδέναι, μεγίστην δὲ συμφορὰν ὑπὸ τῶν βαρβάρων εὐτυχησάντων, τοὺς ὑπ' ἐκτεθέντας ἤλπιζον πείσεσθαι. Ἦπου διὰ τὴν ὑπάρχουσαν ἀπορίαν, πολλάκις μὲν ἐδεξιώσαντο ἀλλήλους, εἰκό-

---

Ὅτις οὐκ ἂν ἰδών.] non eſt cur miremur authorem noſtrum hoc ità dicere; cùm Juſtinus aſſerit Navium decies centena millia fuiſſe lib. 3. Sed ſuprà omnem fidem.

Ἐδεξιώσαντο.] Notandum eſt. morem hunc jungendi dextras tum in lætis & feſtivis amicorum conventibus ac ſalutationibus obſervatum fuiſſe, tum inter chariſſimos amicos, & familiares, vel periculoſiſſimos caſus ſubituros vel à ſe invicem diſceſſuros, & ſupremum ſuis Vale dicturos, ideoque tam triſtitiam animi & ægritudinem indicat quam lætitiam, quaſi quis τως δὲ σφᾶς αὐτοὺς ὠλοφύραντο. Εἰδότες μὲν τὰς σφετέρας ναῦς ὀλίγας οὔσας, ὁρῶντες δὲ πολλὰς τὰς τῶν πολεμίων. Ἐπιστάμενοι δὲ τὴν μὲν πόλιν ἠρημομένην. Τὴν δὲ χώραν πορθουμένην, καὶ μεστὴν τῶν βαρβάρων. Ἱερῶν δὲ καιομένων, ἁπάντων δ' ἐγγὺς ὄντων δεινῶν. Ἀκούοντες δ' ἐν ταυτῷ συμμεμιγμένου Ἑλληνικοῦ καὶ βαρβαρικοῦ παιᾶνος, παρακελευσμοῦ δ' ἀμφοτέρων, καὶ κραυγῆς τῶν διαφθειρομένων, καὶ τῆς θαλάττης μεστῆς τῶν νεκρῶν, καὶ πολλῶν μὲν συμπιπτόντων, καὶ φιλίων, καὶ πολεμίων ναυαγίων, ἀντιπάλου δὲ πολὺν χρόνον οὔσης τῆς ναυμαχίας. Δοκοῦντες, τό τε μὲν νενικηκέναι καὶ σεσῶσθαι, τοτὲ δ' ἡττᾶσθαι, καὶ ἀπολωλέναι. Ἦπου διὰ τὸν παρόντα φόβον πολλὰ μὲν ᾠήθησαν ἰδεῖν ὧν οὐκ εἶδον, πολλὰ δ' ἀκοῦσαι ὧν οὐκ ἤκουσαν. Ποῖαι δ' οὐχ ἱκετεῖαι θεῶν ἐγένοντο, ἢ θυσιῶν ἀνα-

dixerit amicum relicturus, quam nollem ſed ferendum eſt. Vale.

Καὶ βαρβαρικοῦ παιᾶνος.] Παιὰν Pæan erat hymnus propriè in laudem Apollinis, qui canebatur ad amoliendum & propulſandum aliquod malum: vel frequenter in prælii congreſſu, ut proſperè dimicent, vel poſt partam victoriam. Παιανίζειν dicebantur qui hymnos in Apollinis laudem decantabant: vel latiori in ſenſu qui Deos propitios celebrabant. *Suidas.*

μνήσεις, ἔλεός τε παίδων καὶ γυναικῶν πόθος, οἶκτός τε πατέρων καὶ μητέρων; λογισμὸς δ' εἰ δυστυχήσειν τῶν μελλόντων ἔσεσθαι κακῶν. Τίς οὐκ ἂν θεῶν ἠλέησεν αὐτοὺς ὑπὲρ τοῦ μεγέθους τοῦ κινδύνου, ἢ τίς ἀνδρῶν οὐκ ἀνεδάκρυσεν, ἢ τῆς τόλμης αὐτοὺς οὐκ ἂν ἠγάσθη; ἢ πολὺ πλεῖστον ἐκεῖνοι κατὰ τὴν ἀρετὴν ἁπάντων ἀνθρώπων διήνεγκαν, καὶ ἐν τοῖς βουλεύμασι καὶ ἐν τοῖς τοῦ πολέμου κινδύνοις. Ἐκλιπόντες μὲν τὴν πόλιν, εἰς τὰς ναῦς δ' ἐσβάντες, τὰς δ' αὐτῶν ψυχὰς ὀλίγας οὔσας ἀντιτάξαντες τῷ πλήθει τῷ τῆς Ἀσίας. Ἐπέδειξαν δὲ πᾶσιν ἀνθρώποις νικήσαντες τῇ ναυμαχίᾳ. ὅτι κρεῖττον μετ' ὀλίγων ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας κινδυνεύειν, ἢ μετὰ πολλῶν βασιλευομένων ὑπὲρ τῆς αὐτῶν δουλείας. Πλεῖστα δὲ καὶ κάλλιστα ἐκεῖνοι ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας συνεβάλοντο. Στρατηγὸν μὲν Θεμιστοκλέα ἱκανώτατον εἰπεῖν, καὶ γνῶναι καὶ πρᾶξαι, ναῦς δὲ πλείους τῶν ἄλλων '' συμμάχων, ἄνδρας δ' ἐμπειροτάτους. Καί τοι τίνες ἂν τούτοις τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἤρισαν γνώμῃ, καὶ

'' Steph. in marg. γρ. ἄλλων ἁπάντων βαρβάρων.

Στρατηγ.] Στρατηγὸς idem qui φαλαγγάρχης ductor ſerierum 156. & στρατηγία ſeu Φαλαπλήθει, καὶ ἀρετῇ, ὥς τε δικαίως μὲν ἀναμφισβητήτως ἀριστεῖα τῆς ναυμαχίας ἔλαβον, ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. Εἰκότως δὲ τὴν εὐτυχίαν ὁμονοοῦσαν τοῖς κινδύνοις ἐκτήσαντο, γνησίαν δὲ καὶ αὐτόχθονα τοῖς ἐκ τῆς Ἀσίας βαρβάροις τὴν αὐτῶν ἀρετὴν ἐπεδείξαντο.

Ἐν μὲν οὖν τῇ ναυμαχίᾳ τοιούτους αὐτοὺς παρασχόντες, καὶ πολὺ πλεῖστον τῶν κινδύνων μεταλαβόντες τῇ ἰδίᾳ ἀρετῇ, κοινὴν τὴν ἐλευθερίαν τοῖς ἄλλοις ἐκτήσαντο. Ὕστερον δὲ Πελοποννησίων τειχιζόντων τὸν ἰσθμὸν, καὶ ἀγαπώντων μὲν τῇ σωτηρίᾳ, νομιζόντων δ' ἀπηλλάχθαι τοῦ κατὰ θάλατταν κίνδυνον, καὶ διανοουμένων τοὺς ἄλλους Ἕλληνας περιιδεῖν, ὑπὸ τοῖς βαρβάροις γινομένους, ὀργισθέντες Ἀθηναῖοι, συνεβούλευον αὐτοῖς εἰ ταύτην τὴν γνώμην ἕξουσιν περὶ ἅπασαν τὴν Πελοπόννησον τεῖχος περιβαλεῖν. Εἰ γὰρ αὐτοὶ ὑπὸ Ἑλλήνων προδιδόμενοι μετὰ τῶν βαρβάρων ἔσονται, οὔτ' ἐκείνοις δεήσειν χιλίων νεῶν, οὔτε τούτους ὠφελήσειν τὸ ἐν ἰσθμῷ τεῖχος. Ἀκινδύνως γὰρ ἔσεσθαι τὴν τῆς θαλάσσης ἀρχὴν τοῦ βασιλέως· διδα-

γΊα ρχία continent 4 mille & 96. viros. Vide *Arran.*

σκόμενοι δὲ καὶ νομίζοντες αὐτοὶ μὲν ἄδικά τε ποιεῖν καὶ κακῶς βουλεύεσθαι, Ἀθηναίους δὲ δίκαιά τε λέγειν, καὶ τὰ βέλτιστα αὐτοῖς παραινεῖν, ἐβοήθησαν εἰς Πλαταιὰς, ἀποδράντων δὲ ὑπὸ νύκτα τῶν πλείστων συμμάχων ἐκ τῶν τάξεων διὰ τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων. Λακεδαιμόνιοι μὲν καὶ Τεγεᾶται, τοὺς βαρβάρους ἐτρέψαντο, Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Πλαταιεῖς πάντας τοὺς Ἕλληνας ἐνίκων μαχόμενοι, τοὺς ἀπογνόντας τῆς ἐλευθερίας, καὶ ὑπομείναντας τὴν δουλείαν. Ἐν ἐκείνῃ δὲ τῇ ἡμέρᾳ καλλίστην τελευτὴν τοῖς προτέροις κινδύνοις ἐπιθέντες, βέβαιον μὲν τὴν ἐλευθερίαν τῇ Εὐρώπῃ κατειργάσαντο, ἐν ἅπασι δὲ τοῖς κινδύνοις δόντες ἔλεγχον τῆς ἑαυτῶν ἀρετῆς, καὶ μόνοι, καὶ μεθ᾽ ἑτέρων, καὶ πεζομαχοῦντες, καὶ ναυμαχοῦντες, καὶ πρὸς βαρβάρους καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας ὑπὸ πάντων ἠξιώθησαν, καὶ μεθ᾽ ὧν ἐκινδύνευον, καὶ πρὸς οὓς ἐπολέμουν ἡγεμόνες γενέσθαι τῆς Ἑλλάδος. Ὑστέρῳ δὲ χρόνῳ Ἑλληνικοῦ πολέμου κα-

---

Ὑστέρῳ δὲ χρόνῳ Ἑλληνικοῦ, &c. Leviter admodum inteſtina Græcorum bella perſtringit, quæ tamen & graviſſima erant & diuturna teſte Thucidide. Sed exiſtimare licet ipſum pudore prohibitum maximas Græcorum inter ipſos ταστάντος, διὰ ζῆλον τῶν γεγενημένων καὶ φθόνον τῶν πεπραγμένων, μέγα μὲν ἅπαντες φρονοῦντες, μικρῶν δ' ἐγκλημάτων ἕκαστοι δεόμενοι, ναυμαχίας Ἀθηναίοις, πρὸς Αἰγινήτας καὶ τοὺς ἐκείνων συμμάχους γενομένης, ἑβδομήκοντα τριήρεις αὐτῶν ἐλάμβανον. Πολιορκούντων δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, Αἴγυπτόν τε καὶ Αἴγιναν, καὶ τῆς ἡλικίας ἀπούσης, ἔν τε ταῖς ναυσὶ, καὶ ἐν τῷ πεζῷ στρατεύματι, Κορίνθιοι καὶ οἱ ἐκείνων σύμμαχοι ἡγούμενοι ἢ εἰς ἔρημα τὴν χώραν ἐμβαλεῖν, ἢ ἐξ Αἰγίνης ἄξειν τὸ στρατόπεδον, ἐξελθόντες πανδημεὶ Γερανίαν κατέλαβον. Ἀθηναῖοι δὲ τῶν μὲν ἀπόντων, τῶν δ' ἐγγὺς ὄντων, οὐδένα ἐτόλμησαν μεταπέμψασθαι, ταῖς δ' αὐτῶν ψυχαῖς πιστεύσαντες, καὶ τῶν ἐπιόντων καταφρονήσαντες οἱ γεραίτεροι, καὶ οἱ τῆς ἡλικίας ἐντὸς γεγονότες, ἠξίουν αὐτοὶ μόνοι τὸν κίνδυνον ποιήσασθαι. Οἱ μὲν ἐμπειρίᾳ τὴν ἀρετὴν, οἱ δὲ φύσει κεκτημένοι. καὶ οἱ μὲν, αὐτοὶ πολλαχοῦ ἀγαθοὶ γεγενημένοι, οἱ δὲ ἐκείνους μιμούμενοι. Τῶν μὲν πρεσβυτέρων ἄρχειν ἐπισταμένων, τῶν δὲ νεωτέρων τὸ ἐπιταττόμενον ποιεῖν δυνα-

clades non récenſuiſſe ; præcipuè cum à propoſito longè aberat.

μένων, Μυρωνίδου στρατηγοῦντος ἀπαντήσαντες αὐτοὶ εἰς τὴν Μεγαρικήν, ἐνίκων, μαχόμενοι ἅπασαν τὴν δύναμιν τὴν ἐκείνων. Τοῖς ἤδη ἀπειρηκόσι καὶ τοῖς οὔπω δυναμένοις τοὺς εἰς τὴν σφετέραν ἐμβαλεῖν ἀξιώσαντας εἰς τὴν ἀλλοτρίαν ἀπαντήσαντες, τρόπαιον δὲ στήσαντες καλλίστου μὲν αὐτοῖς ἔργου, αἰσχίστου δὲ τοῖς πολεμίοις. Οἱ μὲν οὐκ ἔτι τοῖς σώμασιν. Οἱ δ' οὔπω δυνάμενοι, ταῖς δὲ ψυχαῖς ἀμφότεροι κρείττους γενόμενοι, μετὰ καλλίστης δόξης εἰς τὴν αὐτῶν ἀπελθόντες, οἱ μὲν πάλιν ἐπαιδεύοντο, οἱ δὲ περὶ τῶν λοιπῶν ἐβουλεύοντο. Καθ' ἕκαστον μὲν οὐ ῥᾴδιον τὰ ὑπὸ πολλῶν κινδυνευθέντα, ὑφ' ἑνὸς ῥηθῆναι. Οὐδὲ τὰ ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ πραχθέντα, ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ δηλοθῆναι. Τίς γὰρ ἂν ἢ λόγος, ἢ χρόνος, ἢ ῥήτωρ ἱκανὸς γένοιτο μηνῦσαι τὴν τῶν ἐνθάδε κειμένων ἀνδρῶν ἀρετήν; μετὰ πλείστων γὰρ πόνων καὶ φανερωτάτων ἀγώνων, καὶ καλλίστων κινδύνων, ἐλευθέραν μὲν ἐποίησαν τὴν Ἑλλάδα, μεγίστην δ' ἀπέδειξαν τὴν ἑαυτῶν πατρίδα. Ἑβδομήκοντα μὲν ἔτη τῆς θαλάττης ἄρξαντες, ἀστασιάστους δὲ παρασχόντες, τοὺς συμμάχους, οὐ τοῖς ὀλίγοις τοὺς πολλοὺς δουλεύειν ἀξιώσαντες, ἀλλὰ τὸ ἴσον ἔχειν ἅπαντας ἀναγκάσαντες, οὐ δὲ τοὺς συμμάχους ἀσθενεῖς ποιοῦντες, ἀλλὰ κἀκείνους ἰσχυροὺς καθιστάντες, καὶ τὴν αὐτῶν δύναμιν τοσαύτην ἀποδείξαντες, ὥς θ' ὁ μέγας βασιλεὺς, οὐκ ἔτι τῶν ἀλλοτρίων ἐπεθύμει, ἀλλ' ἐδίδου τῶν ἑαυτοῦ, καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ἐφοβεῖτο, καὶ οὔτε τριήρεις ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἐκ τῆς Ἀσίας ἔπλευσαν, οὔτε τύραννος ἐν τοῖς Ἕλλησι κατέστη, οὔτε Ἑλληνὶς πόλις ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἠνδραποδίσθη. Τοσαύτην σωφροσύνην καὶ δέος ἡ τούτων ἀρετὴ πᾶσιν ἀνθρώποις παρεῖχεν, ὧν ἕνεκα δεῖ μόνους, καὶ προστάτας τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἡγεμόνας πόλεων γίγνεσθαι. Ἐπέδειξαν δὲ καὶ ἐν ταῖς δυστυχίαις τὴν ἑαυτῶν ἀρετήν. Ἀπολλυμένων γὰρ τῶν νεῶν ἐν Ἑλλησπόντῳ, εἴ τε ἡγεμόνοις κακίᾳ, εἴ τε θεῶν διανοίᾳ, καὶ συμφορᾶς ἐκείνης μεγίστης γενομένης, καὶ ἡμῖν τοῖς δυ-

---

Καὶ προστάτας,] Προστάτης dux erat dux ſive præfectus qui rei alicui præerat eamque administravit. Xen. Hell. 3. Πάσης τῆς Ἑλλάδος προστάται εἰσι. & Pæd. 7. Προστάτης τοῦ πολέμου. Illi qui Perigrinorum affectorum injuriâ ſuſcipiebant, eoſdemque tutabantur, tam προστάται dicti erant, quam πρόξενοι. Sic & Plutarch in Mario. Πάτρωνας καλοῦσι τοὺς προστάτας οἱ Ρωμαῖοι.

στυχήσασι, καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν ἐδήλωσεν, οὐ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον, ὅτι ἡ τῆς πόλεως δύναμις τῆς Ἑλλάδος ἦν σωτηρία. Ἑτέρων γὰρ ἡγεμόνων γενομένων, ἐνίκησαν μὲν ναυμαχοῦντες τοὺς Ἕλληνας, οἱ πρότερον εἰς τὴν θάλασσαν οὐκ ἐμβαίνοντες, ἔπλευσαν δ' εἰς τὴν Εὐρώπην. Δουλεύουσι δὲ πόλεις τῶν Ἑλλήνων, τύραννοι δ' ἐγκαθιστᾶσιν. Οἱ μὲν μετὰ τῶν ἡμετέραν συμφοράν, οἱ δὲ, μετὰ τὴν νίκην τῶν βαρβάρων, ὥστε ἄξιον ἦν ἐπὶ τῷδε τῷ τάφῳ τότε κείρασθαι τῇ Ἑλλάδι, καὶ πενθῆσαι τοὺς ἐνθάδε κειμένους, ὡς συγκαταθαπτομένης τῆς αὐτῶν ἐλευθερίας τῇ τούτων ἀρετῇ, ὡς δυστυχὴς μὲν ἡ Ἑλλὰς, τοιούτων ἀνδρῶν ὀρφανὴ γενομένη, εὐτυχὴς δ' ὁ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς, ἑτέρων ἡγεμόνων λαβόμενος. Τῇ μὲν γὰρ, τούτων στερηθείσῃ δουλεία, περιέστηκε, τοῖς δ' ἄλλων, ἀρξάντων ζῆλος ἐγγίνεται τῆς τῶν

Κείρασθαι. &c.] In luctu caput radebant Græci, nec non prolixiores formoſioreſque capillos (πλόκαμον ſive βόστρυχον) vel tumulis impoſuerunt, vel injecerunt in ignem. Euſtathius in Iliad. β. Λέγονται τὸν μὲν ἄλλον πάντα χρόνον κομᾶν οἱ Ἕλληνες. ἐν δὲ πένθους καιρῷ κείρεσθαι, &c. De more hoc vide & Ciceronem lib. 3. Tuſculan. quæſt. p. m. 222. Ex hâc opinione ſunt illa varia & deteſtabilia genera lugendi, &c.

προγόνων διανοίας, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὑπὲρ πάσης ὀλοφύρεσθαι τῆς Ἑλλάδος, ἐκείνων δὲ τῶν ἀνδρῶν ἄξιον καὶ ἰδίᾳ, καὶ δημοσίᾳ μεμνῆσθαι, οἳ φεύγοντες τὴν δουλείαν, καὶ περὶ τοῦ δικαίου μαχόμενοι, καὶ ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας στασιάσαντες, πάντας πολεμίους κεκτημένοι, εἰς τὸν Πειραιᾶ κατῆλθον, οὐχ ὑπὸ νόμου ἀναγκασθέντες, ἀλλ' ὑπὸ τῆς φύσεως πεισθέντες καινοῖς κινδύνοις τὴν παλαιὰν ἀρετὴν τῶν προγόνων μιμησάμενοι, ταῖς αὐτῶν ψυχαῖς κοινὴν τὴν πόλιν, καὶ τοῖς ἄλλοις κτησάμενοι θάνατον μετ' ἐλευθερίας αἱρούμενοι, ἢ βίον μετὰ δουλείας. Οὐχ ἧττον δὲ ταῖς συμφοραῖς αἰσχυνόμενοι, ἢ τοῖς ἐχθροῖς ὀργιζόμενοι μᾶλλον βουληθέντες ἐν τῇ αὐτῶν ἀποθνήσκειν, ἢ ζῆν τὴν ἀλλοτρίαν οἰκοῦντες, συμμάχους μὲν ὅρκους, καὶ συνθήκας ἔχοντες, πολεμίους δὲ τοὺς πρότερον ὑπάρχοντας καὶ τοὺς πολίτας τοὺς ἑαυτῶν. Ἀλλ' ὅμως οὐ τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων φοβηθέντες, ἀλλ' ἐν τοῖς σώμασι τοῖς ἑαυτῶν κινδυνεύσαντες, τρόπαιον μὲν τῶν πολεμίων ἔστησαν, μάρτυρας δὲ τῆς αὐτῶν ἀρετῆς ἐγγὺς ὄντας τοῦδε τοῦ μνήματος τοὺς Λακεδαιμονίων τάφους παρέχονται. Καὶ γάρ τοι μεγάλην μὲν ἀντὶ μικρᾶς ἀπέδειξαν τὴν πόλιν. Ὁμονοοῦσαν δὲ ἀντὶ στασιαζούσης ἀπέφηναν, τείχη δὲ ἀντὶ τῶν καθηρημένων ἀνέστησαν. Οἱ δὲ κατελθόντες αὐτῶν ἀδελφὰ τὰ βουλεύματα τοῖς ἔργοις τῶν ἐνθάδε κειμένων ἐπιδεικνύντες, οὐκ ἐπὶ τιμωρίαν τῶν ἐχθρῶν, ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίαν τῆς πόλεως ἐτράποντο. καὶ οὔτε ἐλαττοῦσθαι δυνάμενοι, οὔτ' αὐτοὶ πλέον ἔχειν δεόμενοι, τῆς μὲν αὐτῶν ἐλευθερίας, καὶ τοῖς βουλομένοις δουλεύειν μετέδωκαν, τῆς δ' ἐκείνων δουλείας αὐτοὶ μετέχειν οὐκ ἠξίωσαν, ἔργοις δὲ μεγίστοις καὶ καλλίστοις ἀπελογίσαντο, ὅτι οὐ κακίᾳ τῇ αὐτῶν, οὐδ' ἀρετῇ τῶν πολεμίων, πρότερον ἐδυστύχησεν ἡ πόλις. Εἰ γὰρ στασιάσαντες πρὸς ἀλλήλους βίᾳ παρόντων Πελοποννησίων καὶ τῶν ἄλλων ἐχθρῶν εἰς τὴν αὐτῶν οἷοί τε ἐγένοντο κατελθεῖν, δῆλον ὅτι ῥαδίως ἂν ὁμονοοῦντες πολεμεῖν αὐτοῖς ἐδύναντο. Ἐκεῖνοι μὲν οὖν διὰ τοὺς ἐν Πειραιεῖ κινδύνους ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων ζηλοῦνται. Ἄξιον δὲ καὶ τοὺς ξένους τοὺς ἐνθάδε κειμένους ἐπαινέσαι, οἳ τῷ πλήθει βοηθήσαντες καὶ περὶ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας μαχόμενοι, πατρίδα τὴν ἀρετὴν ἡγησάμενοι, τοιαύτην τοῦ βίου τελευτὴν ἐποιήσαντο. Ἀνθ' ὧν πόλις αὐτοὺς καὶ ἐπένθησε, καὶ ἔταψε δημοσίᾳ, καὶ ἔδωκεν ἔχειν αὐτοῖς τὸν ἅπαντα χρόνον τὰς αὐτὰς τιμὰς τοῖς ἀστοῖς. Οἱ δὲ νῦν θαπτόμενοι βοηθήσαντες Κορινθίοις ὑπὸ παλαιῶν φίλων ἀδικουμένοις, κοινοὶ σύμμαχοι γενόμεναι, οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην Λακεδαιμονίοις ἔχοντες. Οἱ μὲν γὰρ τῶν ἀγαθῶν αὐτοῖς ἐφθόνουν, οἱ δὲ ἀδικουμένους αὐτοὺς ἠλέουν, οὐ τῆς προτέρας ἔχθρας μεμνημένοι, ἀλλὰ τὴν παροῦσαν φιλίαν περὶ πολλοῦ ποιούμενοι πᾶσιν ἀνθρώποις, φανερὰν τὴν αὐτῶν ἀρετὴν ἐπιδείξαντες. Ἐτόλμησαν γὰρ μεγάλην ποιοῦντες τὴν Ἑλλάδα, οὐ μόνον περὶ τῆς αὐτῶν σωτηρίας κινδυνεύειν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς τῶν πολεμίων ἐλευθερίας ἀποθνήσκειν. Τοῖς γὰρ Λακεδαιμονίων συμμάχοις, περὶ τῆς ἐκείνων ἐλευθερίας ἐμάχοντο. Νικήσαντες μὲν γὰρ ἐκείνους τῶν αὐτῶν ἠξίων, δυστυχήσαντες δὲ βέβαιον τὴν δουλείαν τοῖς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ κατέλιπον. Ἐκείνοις μὲν οὖν οὕτω διακειμένοις, ὁ βίος οἰκτρὸς καὶ ὁ θάνατος εὐκτὸς, οὗτοι δὲ καὶ ζῶντες καὶ ἀποθανόντες ζηλωτοί. Παιδευθέντες μὲν ἐν τοῖς τῶν προγόνων ἀγαθοῖς. Ἄνδρες δὲ γενόμενοι, τήν τε ἐκείνων δόξαν διασώσαντες, καὶ τὴν αὐτῶν ἀρετὴν ἐπιδείξαντες, πολλῶν μὲν γὰρ καὶ καλῶν, αἴτιοι γεγένηνται τῇ ἑαυτῶν πατρίδι. Ἐπηνώρθωσαν δὲ, τὰ ὑφ' ἑτέρων δυστυχηθέντα, πόρρω δὲ ἀπὸ τῆς αὐτῶν τὸν πόλεμον καταστήσαντες. Ἐτελεύτησαν δὲ τὸν βίον, ὥσπερ χρὴ τοὺς ἀγαθοὺς ἀποθνήσκειν. Τῇ μὲν γὰρ πατρίδι τὰ τροφεῖα ἀποδόντες, τοῖς δὲ θρέψασι λύπας καταλιπόντες, Ὥστε ἄξιον τοῖς ζῶσι τούτους ποθεῖν, καὶ σφᾶς αὐτοὺς ὀλοφύρεσθαι, καὶ τοὺς προσήκοντας αὐτῶν ἐλεεῖν τοῦ ἐπιλοίπου βίου. Τίς γὰρ αὐτοῖς ἔτι ἡδονὴ καταλείπεται, τοιούτων ἀνδρῶν θαπτομένων, οἱ πάντα περὶ ἐλάττονος τῆς ἀρετῆς ἡγούμενοι, αὐτοὺς μὲν ἀπεστέρησαν βίου, χήρας δὲ γυναῖκας ἐποίησαν. Ὀρφανοὺς δὲ τοὺς αὐτῶν παῖδας ἀπέλοιπον, ἐρήμους δ' ἀδελφοὺς καὶ πατέρας καὶ μητέρας κατέστησαν; πολλῶν δὲ καὶ δεινῶν ὑπαρχόντων, τοὺς μὲν παῖδας αὐτῶν ζηλῶ ὅτι νεώτεροι εἰσι, ἢ ὥς τε εἰδέναι οἵων πατρώων ἐστέρηνται· ἐξ ὧν δ' ἔτι γεγόνασιν οἰκτείρω ὅτι πρεσβύτατοι ἢ ὥς τε ἐπιλαθέσθαι τῆς δυστυχίας τῆς ἑαυτῶν· τί γὰρ ἂν τούτων ἀνιαρότερον γένοιτο, ἢ τεκεῖν μὲν καὶ θρέψαι, καὶ θάψαι τοὺς αὐτῶν, ἐν δὲ τῷ γήρᾳ, ἀδυνάτους μὲν εἶναι τῷ σώματι, πασῶν δ' ἀπεστερημένους τῶν ἐλπίδων ἀφίλους καὶ ἀπόρους γεγονέναι, ὑπὸ δὲ τῶν αὐτῶν πρότερον ζηλοῦσθαι, καὶ νῦν ἐλεεῖσθαι; ποθεινότερον δ' αὐδι' αὐτοῖς εἶναι τὸν θάνατον τοῦ βίου. Ὅσῳ γὰρ ἄνδρες ἀμείνους ἦσαν, τοσούτῳ τοῖς καταλειπομένοις τὸ πένθος μεῖζον. Περὶ δ' αὐτοὺς χρὴ λῆξαι τῆς λύπης, πότερον ἐν ταῖς τῆς πόλεως συμφοραῖς, ἀλλὰ τότε αὐτῶν εἰκὸς καὶ τοὺς ἄλλους μεμνῆσθαι, ἀλλ' ἐν ταῖς εὐτυχίαις ταῖς κοιναῖς, ἀλλ' ἱκανὸν λυπῆσαι. Τῶν μὲν σφετέρων τέκνων τετελευτηκότων, τῶν δὲ ζώντων ἀπολαυόντων τῆς τούτων ἀρετῆς, ἀλλ' ἐν τοῖς ἰδίοις κινδύνοις, ὅταν ὁρῶσι τοὺς μὲν πρότερον ὄντας φίλους, φεύγοντας τὴν αὐτῶν ἀπορίαν, τοὺς δ' ἐχθροὺς μέγα φρονοῦντας ἐπὶ ταῖς δυστυχίαις ταῖς τούτων. Μόνοι δ' ἄν μοι δοκοῦμεν ταύτην τοῖς ἐνθάδε κειμένοις ἀποδοῦναι χάριν, εἰ τοὺς μὲν τοκέας αὐτῶν ὁμοίως ὥσπερ ἐκεῖνοι περὶ πολλοῦ ποιοίμεθα, τοὺς δὲ παῖδας οὕτως ἀσπαζοίμεθα ὥσπερ αὐτοὶ πατέρες ὄντες, ταῖς δὲ γυναιξὶν, εἰ τοιούτους βοηθοὺς ἡμᾶς αὐτοὺς παρέχοιμεν, οἷοίπερ ἐκεῖνοι ζῶντες ἦσαν. Τίνας γὰρ ἂν εἰκότως μᾶλλον τιμῷμεν τῶν ἐνθάδε κειμένων, τίνας δ' ἂν τῶν ζώντων δικαιότερον περὶ πολλοῦ ποιοίμεθα, ἢ τοὺς τούτοις προσήκοντας; οἳ τῆς μὲν τούτων ἀρετῆς, τὸ ἴσον τοῖς ἄλλοις ἀπέλαυσαν, ἀποθανόντων δὲ μόνοι γνησίως τῆς δυστυχίας μετέχουσιν.

Ἀλλὰ γὰρ οὐκ οἶδ' ὅτι δεῖ τοιαῦτα ὀλοφύρεσθαι. οὐ γὰρ ἐλανθάνομεν ἡμᾶς αὐτοὺς ὄντας θνητοί. Ὡς τε τί δεῖ ἃ πάλαι προσεδοκῶμεν πείσεσθαι, ὑπὲρ τούτων νῦν ἄχθεσθαι, ἢ λίαν οὕτω βαρέω φέρειν ἐπὶ ταῖς τῆς φύσεως συμφοραῖς; ἐπισαμένους ὅτι ὁ θάνατος κοινὸς, καὶ τοῖς χειρίςοις, καὶ τοῖς βελτίςοις. Οὔτε γὰρ τοὺς πονηροὺς ὑπερρορᾷ, ὅτι τοὺς ἀγαθοὺς θαυμάζει, ἀλλ' ἴσον ἑαυτὸν παρέχει πᾶσι, εἰ μὲν οἷόν τε ἦν τοῖς τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ κινδύνους διαφυγοῦσιν ἀθανάτους εἶναι τὸν λοιπὸν χρόνον, ἄξιον τοῖς ζῶσι τὸν ἅπαντα χρόνον πενθεῖν τοὺς τεθνεῶτας. Νῦν δὲ ἥ τε φύσις καὶ νόσων ἥττων καὶ γήρως, ὅ, τε δαίμων ὁ τὴν ἡμετέραν μοῖραν εἰληχὼς ἀπαραίτητος. Ὡς τε προσήκει τούτους εὐδαιμονεςάτους ἡγεῖσθαι, οἵ τινες ὑπὲρ μεγίςων καὶ καλλίςων κινδυνεύσαντες, οὕτως τὸν βίον ἐτελεύτησαν, οὐκ ἐπιτρέψαντες περὶ αὐτῶν τῇ τύχῃ, οὐ δὲ ἀναμείναντες τὸν αὐτόματον θάνατον, ἀλλ' ἐκλεξάμενοι τὸν κάλλιςον. Καί τοι γὰρ ἀγήρατοι μὲν, αὐτῶν αἱ μνῆμαι, ζη-

---

Ὅ, τε δαίμων ὁ τὴν ἡμετέραν, &c.] Ità Æſchylus Ἅδου οὐκ ἔςι βωμός. quaſi inexorabilis fuerit Pluto ſive mors quare apud Euripid. dicitur θεὸς ἄσπονδος.

λωταὶ

λοιπὰ ἢ ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων αἱ τιμαί. Οἱ πενθοῦνται μὲν διὰ τὴν φύσιν ὡς θνητοί, ὑμνοῦνται δὲ ὡς ἀθάνατοι διὰ τὴν ἀρετήν. Καὶ γάρ τοι θάπτονται δημοσίᾳ, καὶ ἀγῶνες τίθενται ἐπ' αὐτοῖς, ῥώμης καὶ σοφίας καὶ πλούτου, ὡς ἀξίους ὄντας τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ τετελευτηκότας ταῖς αὐταῖς τιμαῖς καὶ τοὺς ἀθανάτους τιμᾶσθαι. Ἐγὼ μὲν οὖν αὐτοὺς καὶ μακαρίζω τοῦ θανάτου καὶ ζηλῶ, καὶ μόνοις ἀνθρώπων οἶμαι κρεῖττον εἶναι γενέσθαι, οἵτινες ἐπειδὴ θνητῶν σωμάτων ἔτυχον, ἀθάνατον μνήμην διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν κατέλιπον. Ὅμως δ' ἀνάγκη τοῖς ἀρχαίοις ἔθεσι χρῆσθαι, καὶ θεραπεύοντας τὸν πάτριον νόμον ὀλοφύρεσθαι τοὺς θαπτομένους.

Λυσίου τοῦ Ῥήτορος περὶ τῶν Κορινθίοις βοηθῶν Ἐπιταφίου τέλος.

LYSIÆ

Oratoris

Funebris Oratio pro iis Athenienſibus qui Corinthiis adverſus Lacedæmonios auxilium ferentes prælio interiere.

1. *Exordium à præclarâ Athenienſium virtute.*

SI Fieri poſſe exiſtimarem, ó viri, qui huic funeri adeſtis, ut eorum qui hoc loci conditi ſunt fortium virtus hominum oratione oſtendi poſſet, accuſarem profecto illos qui paucos dies de iſtorum laudibus dicendum ſtatuiſſent. Sed cum neque omnis ætas cunctis mortalibus parem orationem præclaris horum facinoribus præſtare quiret: eo & ipſa civitas videtur mihi breve temporis curriculum præſcripſiſſe, quippe quæ his conſtituere voluerit, qui hic verba facturi ſunt. Sic enim illos veniam ab auditoribus facilius aſſecuturos arbitrabatur. Verum tamen hac mihi de re oratio eſt habenda. Certamen tamen omne non circa horum res geſtas, ſed adverſus eos qui antea de iſtorum laudibus dixere, verſatur. Tantam enim horum virorum inaudita & incredibilis penè virtus ubertatem, tantam materiam, tantam copiam præſtitit, & his qui poëmate valent, & his qui dicendi elegantia uti volunt, ut & multa quidem & pulchra, ii qui de ipſis antea verba habuere planè dixerint: multa vero, & ab illis relicta fuerint, quæ ſatis ſupérque dicendi argumenta poſteris omnibus allatura ſint. Nullius enim ii neque terræ, neque maris cujuſpiam rudes extitere. Ubique immortales horum virtutes celebrantur. Primum itaque vetera majorum pericula pro celebrata famæ memoria enarrabo, Dignum eſt enim ut omnes homines illorum meminerint, & in præconiis cantuum extollendo, & in fortium virorum monumentis diſtitando, & in hujuſmodi tempeſtate honoribus proſequendo, & in defunctorum operibus ſuperſtites erudiendo. *Amazones enim Martis olim filiæ fuere: eæ ad Thermodontem fluvium habitabant. Quæ quidem ſolæ inter finitimos ferro armatæ, primæ omnium equos aſcendêre.

II.
De bello Amazonum cum Athenienſibus.

cendêre. His autem uſæ inſperato ob imperitiam repugnantium, & fugientes conſequebantur, & inſequentes longe relinquebant. Putabantúrque ob animorum magnitudinem viri, potius quàm ob ſexum mulieres. Magis namque viris animo præſtare videbantur, quàm ſpecie cedere. Cum igitur permultis eæ gentibus imperitarent, & in ſervitutem finitimos egiſſent ac de maximo hujuſce urbis nomine ſplendoréque accepiſſent, gloria & ſpe fretæ, aſſumptis bellaciſſimi nationibus adverſus hanc urbem exercitum ductavere, ubi probos nactæ viros, ingenio ſimiles animos reddiderunt. Et priore illa fruſtratæ opinione, ex periculorum potius magnitudine mulieres, quàm ex diſſimilitudine corporum viſæ ſunt. Quibus certe ſolis non licuit ex erratis commonefactis, quod factum melius in poſterum foret conſulere, neque domum redeuntes, & ſuam nunciare calamitatem, & noſtrorum patrum virtutem referre potuerunt. Nam in hoc loco pereuntes, & amentiæ pœnam dantes, hujus quidem urbis ob virtutis decus, immortalem memoriam effecere, ſuam vero patriam, ob eam quam hic cladem ſuſcepiſſent, obſcuram & ignobilem reddidere.

III. *Aliena appetere noxium.*

Illæ itaque quæ alienum ſolum injuria concupiſſent, ſuum jure perdiderunt. Adraſto autem atque Polynice adverſus Thebas legiones ductitantibus, ac prælio ſuperatis, cum Thebani humari cadavera prohiberent, Athenienſes, ubi ſecum æſtimaſſent, illos ſi quid per injuriam patraviſſent, pœnam morte dediſſe maximam, manes vero haud ea ſortiri, quæ ſua forent, quippe quod per ſacrorum piacula, dii ſuperi impietate irritentur. Primum quidem miſſis præconibus, eos deprecantur, ut mortuos humari ſinerent. Exiſtimabant enim virorum fortium eſſe, in vivos hoſtes animadvertere, meticuloſorum autem ac ſuis viribus diffidentium in mortuorum corpopora animi magnitudinem oſtentare. Cum id vero aſſequi nequiſſent, adverſus illos exercitus eduxere. Nec ulla prorſus contentionis ſeges majoribus noſtris adverſus Thebanos fuerat. Neque Argivis ſuperſtitibus gratificari voluêre. Verum cum dignum ducerent, eis qui bello perjiſſent juſta perſolvi, adverſus alteros, pro utríſque periculum ſubiêrunt. Pro illis quidem, ne in defunctos vita, etiam delinquentes, majore ludibrio deos inſequerentur: pro alteris vero, ne prius quàm in ſuam patriam abjiſſent, honorem patrium minus ſortirentur, Græcíſque legitimis privati,

Bellum Athenienſium adverſus Thebanos pro ſepeliendis mortuis.

ſpe etiam communi planè fruſtrarentur. His itaque freti rationibus, ac belli fortunas communes omnium hominum arbitrantes, & ſi hoſtes ſibi quidem permultos comparavere, jure tamen muniti ſocio, ſuperiores prælio extiterunt. Neque ſecundis tamen elati rebus majus ex Thebanis ſupplicium affectarunt, ſed illis quidem pro nefario eorum facinore, ſuam demonſtravere virtutem. Eáque conſecuti, quorum gratia venerant, Argivorum cadavera in ſua Eleuſine ſepeliêre. Adverſum ſeptem igitur regum, Thebanæ expeditionis interemptas legiones, Athenienſes tales ſe præſtiterunt.

Juſtitia victrix.

IV. In poſterum vero tempus, poſtea quàm Hercules humanis rebus exceſſit, & ejus filii, Euryſtheum fugientes, à Græcorum nemine exciperentur: utpote quibus plus terroris Euryſthei vis quàm ſplendor rerum ab eo geſtarum pudoris afferrent, ſeſe in hanc urbem recepientes, ſupplices pro aris conſedere. Eos autem Euryſtheo expoſcenti, Athenienſes tradere quidem noluerunt, ſed Herculis vereri virtutem, quàm ſuum formidare periculum maluere, & pro infirmioribus, juſtè concertare, quàm potentioribus obſequentes, affectos ab illis injuria dedere, dignius cenſuerunt. Quam

Supplices non temerè hoſtibus tradendi.

ob

Bellum adverſus Euriſthea pro filiis Herculis.

ob rem, cum Euryſteus tum ſuis, tum eorum qui per id temporis Peloponeſum tenerent, fretus viribus adverſum hanc urbem legiones, ductitaſſet, neque in tam præſenti diſcrimine, maximiſque terroribus majores noſtros pœnituit, qui ea ſeſe mente ac ſententia præſtiterunt, qua antea extitiſſent. Nam tametſi, neque boni privatim quippiam ob eorum patrem ſuſceperant, neque illos norant cujuſmodi, qui nam eſſent futuri viri, tamen ſuæ juſtitiæ eſſe duxere, ut vel nullis antea in Euryſteum inimicitiis, neque ullo præter gloriæ præmium, quæſtu poſito, tantum pro iis periculi ſuſciperent, Enimverò & injuriam patientes miſerebantur, & inferentes odio inſequebantur. Proinde & hos arcere ab injuria pergebant, & his auxilium ferre dignum arbitrabantur. Exiſtimabant enim libertatis argumentum, nihil invitos facere, juſtitiæ verò injuria laceſſitis auxilio eſſe: magnanimitatis autem pro his utriſque ſi opus fuerit, pugnando interiere. V. Utrique autem uſque adeo elatis animis erant, ut neque qui cum Euryſteo ſentiebant, quicquam ab inuitis aſſequi poſcerent, neque Athenienſes dignum ducerent, ut Euryſteus ipſe ſupplicans ſupplices Herculis filios ab ſeſe extruderet.

Cum verò privatis viribus in aciem contra perrexiſſent, ex omni Peloponeſo inferentes ſe legiones prælio ſuperarunt. Sicque Herculis filiis perſpexere, ut & eorum corpora in tuto conſtituerent, & omni ſublata formidine, animos etiam ob patris virtutem liberarent. Illos certe ſuis periculis ipſi coronantes, longe meliore fortuna uſos oſtenderunt, quam unquam pater extitiſſet. Ille namque, & ſi plurimorum mortalibus bonorum fuiſſet autor, vitam ſibi & laborioſam, & contentioſam ambitioſamque conſtituens, injuſtos quidem alios mulctavit, in Euryſteum verò, qui & inimicus eſſet, & injuria ſe afficeret, animadvertere haud potuit. Ejus autem filii, hujuſce urbis beneficio, viderunt eodem die & ſe ſalvos factos, & inimicos ſupplicio affectos.

VI.

Æqitas defendenda.

Enimverò per multa majoribus noſtris ſuberant, quibus una eadem ſententia, juſtitiæ certamen caperent. Nam & ipſa vivendi primordia juſtitia ſequebanurt. Non enim veluti alii multi undique confluentes, alienum ſolum prioribus expulſis colonis, incoluerunt, ſed indigenæ hanc ipſam ſibi, & matrem & patriam nacti ſunt. Iidem verò & primi ea tempeſtate ſolique extitere, quod tyrannis ex hac ora ejectis, populi principatum conſtituerent. Exiſtimabant enim communem omnium libertatem, concordiam eſſe maximam. Quare cum ſpe inter ſe communium pericula agitarent, rem publicam liberis animis gerebant, lege quidem, bonos honorando, malos autem jure plectendo. Cenſebant enim belluarum eſſe, ut vim ſibi invicem afferrent: decere autem homines, lege quidem jus diffinire, oratione autem perſuadere, re verò hiſce inſeruire: quippe quod à lege regantur, ab oratione autem doceantur. Itaque & honeſtè geniti, & honeſta ſentientes, plurima certè, horum qui hoc loci poſiti ſunt progenitores, & pulchra facinora admirabiliáque geſsêre. Qui verò ex illis orti ſunt trophæa certè ſua virtute, tum memoratu digna, tum magna, tum ubique gentium reliquere.

Leges imperare debent.

VII.
Bellum à Græcis cum Dario Rege Perſarum geſtum.

Soli namque adverſus multa barbarorum millia pro omni Græcia dimicarunt. Darius enim Aſiæ rex, haud contentus præſentibus bonis, ſed ſperans Europam in ſervitutem agere, quingentorum millium hominum exercitum miſit. Hi autem rati, ſive hanc civitatem ſua ſponte amicam fecerint, ſive invitam ſuperint, faciles reliquis Græcis imperari poſſe, Marathonem occupavêre. Ita namque deſtitutum iri ſociis Græcos arbitrabantur, ſi trepidante adhuc Græcia, quo pacto invadentibus repugnandum ii periculum fecerint. Accedebat ad rem, quod his de hac urbe ex prioribus rebus opinio innotuerat, ut ſi quidem adverſus aliam prius urbem ire perrexerint, & illos forent Athenienſeſque repugnantes habituri, quippe quod ſumma cum animorum alacritate, auxilium injuſtè affectis ſcirent allaturos: ſin autem copias huc egerint, nullos Græcorum alios fore, qui pro aliorum ſalute, belli molem ſubire, præſumerent manifeſtáſque prolis inimicitias adverſum ſe illorum irritare. Barbari itaque hujuſmodi ſententia fuere. Majores autem noſtri non cogitatione ac metu quodam, belli pericula internoſcentes, at exiſtimantes potius glorioſum letum, probis viris immortalem laudem relicturum, nequaquam hoſtium multitudinem formidarunt, ſed propriæ virturi potius fiſi, & eo pudore acti, inſerendum quòd ſuum Barbari agrum occupaſſent, expectare noluerunt, quo ad ſocii perſuaſi auxilio venirent. Neque rati quidem ſunt, oportere ut ipſi reliquis Græcis, ſed reliqui ſibi potius haberent ſalutis gratias.

VIII. Quæ cum omnes unâ mente ſentirent, obviam proceſſêre, & pauci illi adverſus multos. Putabant enim mortem ſibi cum multis eſſe communiorem, fortium autem virorum eſſe, ut parva muniti manu alienos animos ſua morte redimerent, ac memoriam ex periculis privatam relinquerent. Non autem abſurdè cenſebant quos minùs ſoli viciſſent, neque cùm ſociis quidem poſſent, & ut victi quod parùm ante alios interirent. Si vero vicerint,& reliquos quoque liberarint. Quapropter, cum probos ſe viros præſtitiſſent, virtutis autem gratia vitam contempſiſſent, magiſque ſuas apud leges veriti eſſent, quàm belli periculum timuiſſent, Trophæa de Barbaris, qui auri cupiditate, in alienum ſolum impetum feciſſent, pro Græciæ libertate, ad Atticæ confinia firmavêre. Tanta verò cum celeritate. id diſcriminis confecerunt, ut illi ipſi Barbarorum in hunc agrum adventum, noſtrorúmque patrum victoriam cæteris nunciarint. Et enim pro futuro periculo metuit reliquorum nemo: quin de ſua libertate certiores effecti incredibili quadam lætitia gaudióque perfuſi ſunt. Nihil itaque mirum ceſſerit, ſi ob vetera præclaráque facinora, perinde atque ſi nova eſſent, & jam hoc tempore cuncti mortales noſtrorum majorum virtutem ad-

Marathonia pugna in qua Duce Miltiade ducenta millia Perſarum cecidiſſe dicuntur.

IX.

Bellum Græcorum cum Xerxe

mirentur æmulentúrque. Poſthæc autem Xerxes Aſiæ rex, cum eſſet Græciam aſpernatus, ſuáque illum fefelliſſet ſpes, & ob rem male geſtam ſeſe inhonoratum intueretur, excruciaretúrque animi, autoribus calamitatis iratus utpote qui neque malorum quicquam paſſus, neque fortiſſimos viros expertus eſſet, quos decennium compararat: cum navibus mille ac ducentis veniebat, peditum autem infinitam adeo multitudinem agebat, ut ſi quis eas nationes, quæ eum ſequebantur, numero complecti voluerit, laborioſiſſimum admodum ſit. Quod verò maximum eſt argumentum multitudinis, cùm ſibi liceret ad anguſtiſſimum Helleſponti omnes pedeſtres copias, ex Aſia in Europam trajicere, haud voluit. Putabat enim hoc pacto non parum ſibi temporis terendum. Quare & natura ingenitas, divináſque res, atque humana ingenia aſpernatus, per ipſum mare iter aggreſſus eſt, & navigatione per continentem facta Helleſpontum junxit. Athon diffodit, nemo ſuſtinuit, nemo reſtitit. Sed alii quidem inviti paruêre, alii verò ſe ultrò dedidere. Nam hi quidem ſatis ad repugnandum virium non habebant, hi verò pecuniis vitiati corruptique fuerant. Utrôque autem inclinabantur & quæſtu, & metu. Athenienſes verò in hoc Græciæ ſtatu, naves ipſi aſcendentes ad Arthemiſum auxilia contulêre. X. Lacidæmonii autem & ex ſociis aliqui ad Thermopylas obviam facti ſunt. Putabant enim ob locorum anguſtias, tranſitum tueri poſſe, Cum periculum verò appeteret per idem temporis, Athenienſes quidem navali bello ſuperiores evasêre, Lacedæmonii autem, haud animorum inopes facti, ſed eorum decepti multitudine, & quos pro locorum præſidiis futuros exiſtimaſſent, & adverſum quos dimicaturi forent, haud quidem ab hoſtibus victi ſed quo in loco ad pugnandum poſiti fuerant, interempti ſunt. Hoc igitur pacto Lacedæmoniis ea calamitate perculſis Perſæ qui tranſitûs potiti eſſent, in hanc urbem caſtra movebant. Majores autem noſtri, ubi de Lacedæmoniorum clade accepiſſent, ancipiti in periculo conſtituti erant, haud ignari, ſi quidem terreſtribus copiis cum barbaris congrediantur, adnavigantes illi cum mille navibus, vacuam urbem capient: ſin autem triremes inſcendere voluerint, à pedite capientur. Utrumque verò nequiverint, & repugnare & præſidii ſatis relinquere.

Lacedæmoniorum in pugnando ſtrenuitas.

XI. Proinde duabas difficultatibus poſitis utrum reliquenda ſit patria, an cum Barbaris congreſſi, Græcos in ſervitutem

agant.

Libertas opibus potior.

agant. Rati ſatius eſſe, virtute & paupertate, & ſuga libertatem, quàm cùm probro, atque opulentia, patriæ ſervitutem, quo Græciæ conſulerent, urbem deſeruêre. Sic enim ex parte, adverſus utraſque non autem adverſus ambas unà vires, belli diſcrimen ſubeant. Quare & filiis, & uxoribus, & matribus ad Salaminam poſitis, congregarunt, & aliorum ſociorum claſſem. Nec multis poſt diebus, omnis Barbarorum, tum pedes, tum claſſis, adventarat. Quod quis intuens non pertimuerit? Quàm magnum terribiléque periculum, huic civitati, pro Græcorum libertate ſuſceptum eſt, qua verò mente fuerant; vel eos intuentes qui in illis navibus eſſent: præſertim cum & eorum ſalus in ambiguo, & periculum foret in limine, aut qui pro neceſſitudine, proque præmiis apud Salaminios poſita fuiſſent, navalem pugnam dimicaturi eſſent.

XII. Tanta verò hoſtium multitudine circumdabantur undique, ut inter præſentia mala minimum ſibi foret, mortem ſuam ante ſe videre. Maximam verò miſeriam à victoribus Barbaris ſuperatos

Egregia Hypotypoſis pugnæ navalis.

paſſuros credebant. Ubi propter inſtantem difficultatem, & ſæpenumero invicem complexati ſunt, & merito ſeſe deplorarunt.

Videbant enim & naves ſuas admodum paucas, & hoſtium claſſem permagnam eſſe. Sciebant & urbis ſolitudinem factam, & agrum prædæ datum, Barbaríſque refertum: templa exuſta, omnes in extremis poſitos calamitatibus. Audiebant in eodem Græcum Barbaricúmque Pæanem commiſceri. Utrinque autem ingruebat, & pereuntium clamor, & mare cadaveribus plenum, cùm permulta fierent, & amicorum, & hoſtium naufragia, cùm multum temporis mutuo inter ſe claſſes concertarent. Cùm viderentur quandoque ſuperiores & ſalvi facti, interdum verò & ſuperati & perditi. Ubi ob inſtantem formidinem, multa vidiſſe exiſtimabant quæ non videbant, ac multa audire quæ minimè audierant. Quæ autem deorum ſupplicationes factæ non ſunt, aut ſacrificiorum recordationes, & filiorum commiſeratio, uxorum deſiderium, patrum matrúmque lamentatio? Conſideratio autem omnis, ſi minus proſperè ſucceſſiſſet, futurorum malorum fuerat. Quis autem deorum ob periculi magnitudinem, non eorum miſertus eſſet, aut quis hominum minus collachrymaſſet, aut XIII.
quis denique eorum audentia dedelectatus non eſſet? Longe profectò cæteris hominibus virtute majores illi noſtri, tum conſiliis, tum armis, præſtitêre.

Nam

Libertas opibus potior.

agant. Rati ſatius eſſe, virtute & paupertate, & fuga libertatem, quàm cùm probro, atque opulentia, patriæ ſervitutem, quo Græciæ conſulerent, urbem deſeruêre. Sic enim ex parte, adverſus utraſque non autem adverſus ambas unà vires, belli diſcrimen ſubeant. Quare & filiis, & uxoribus, & matribus ad Salaminam poſitis, congregarunt, & aliorum ſociorum claſſem. Nec multis poſt diebus, omnis Barbarorum, tum pedes, tum claſſis, adventarat. Quod quis intuens non pertimuerit? Quàm magnum terribiléque periculum, huic civitati, pro Græcorum libertate ſuſceptum eſt, qua verò mente fuerant; vel eos intuentes qui in illis navibus eſſent: præſertim cum & eorum ſalus in ambiguo, & periculum foret in limine, aut qui pro neceſſitudine, proque præmiis apud Salaminios poſita fuiſſent, navalem pugnam dimicaturi eſſent.

XII. Tanta verò hoſtium multitudine circumdabantur undique, ut inter præſentia mala minimum ſibi foret, mortem ſuam ante ſe videre. Maximam verò miſeriam à victoribus Barbaris ſuperatos

Egregia Hypotypoſis pugnæ navalis.

paſſuros credebant. Ubi propter inſtantem difficultatem, & ſæpenumero invicem complexati ſunt, & merito ſeſe deplorarunt.

Videbant enim & naves ſuas admodum paucas, & hoſtium claſſem permagnam eſſe. Sciebant & urbis ſolitudinem factam, & agrum prædæ datum, Barbaríſque refertum: templa exuſta, omnes in extremis poſitos calamitatibus. Audiebant in eodem Græcum Barbaricúmque Pæanem commiſceri. Utrinque autem ingruebat, & pereuntium clamor, & mare cadaveribus plenum, cùm permulta fierent, & amicorum, & hoſtium naufragia, cùm multum temporis mutuo inter ſe claſſes concertarent. Cùm viderentur quandoque ſuperiores & ſalvi facti, interdum verò & ſuperati & perditi. Ubi ob inſtantem formidinem, multa vidiſſe exiſtimabant quæ non videbant, ac multa audire quæ minimè audierant. Quæ autem deorum ſupplicationes factæ non ſunt, aut ſacrificiorum recordationes, & filiorum commiſeratio, uxorum deſiderium, patrum matrúmque lamentatio? Conſideratio autem omnis, ſi minus proſperè ſucceſſiſſet, futurorum malorum fuerat. Quis autem deorum ob periculi magnitudinem, non eorum miſertus eſſet, aut quis hominum minus collachrymaſſet, aut quis denique eorum audentia dedelectatus non eſſet? XIII. Longe profectò cæteris hominibus virtute majores illi noſtri, tum conſiliis, tum armis, præſtitêre.

Nam & urbem reliquendo, & naves inſcendendo, & ſeſe paucos adverſus tantas Aſiæ copias morituros opponendo, navalis prælii victoria potiti, cunctis mortalibus oſtenderunt, longè præſtitiſſe, cùm paucis pro libertate tuendâ dimicare, quàm cum multis ſervitute preſſis pro patria ſervitutem agere.

Quænam Athenienſes, præ cæteris Græcis, in hoc bello præſtiterint.

Plurima verò illi facinora atque pulcherrima pro Græciæ libertate contulerunt. Et ducem quidem Themiſtoclem illum qui oratione, & conſilio rebúſque gerendis, nemini omnium cederet, qui naves plures quàm reliqui omnes ſocii, viros prætereà experimento ſingulari duceret tametſi aliorum Græcorum nonnulli ſeſe his & conſilio & multitudine comparandos voluerint. Quapropter non injuria præmia navalis pugnæ, ab ipſa Græciâ haud immeritò ſuſcepêre. Pulchrè verò & ipſam fortunam periculis congruentem adepti ſunt: propriam autem atque ingenitam virtutem ſuam, Aſiaticis Barbaris oſtenderunt. Cum tales igitur ſe Athenienſes in bello navali præſtitiſſent, ac periculorum longè plurimum ipſi pertuliſſent, privata virtute, publicam ſunt & reliquæ Græciæ libertatem aſſecuti.

XIV. Poſtero verò tempore, cum Peloponenſes muro Iſthmum cingerent, ſuáque ſalute contenti eſſent, putarent autem maritimo ſe diſcrimine liberatos, ac reliquos Græcos in Barbarorum ſervitutem deventuros arbitrarentur, atque contemnerent, irati Athenienſes illis, conſuluêre, ſi ita ſint animati, omnem potiùs Peloponeſum muro circundent. Nam ſi à Græcis hi proditi cùm Barbaris futuri ſint, neque illis mille navibus opus erit, neque his proderit Iſthmi murus: quippe quod maris principatum rex ſit vel ſine diſcrimine habiturus. Edocti verò Lacedæmonii putantéſque nec juſtè facere, nec rectè conſulere, Athenienſes autem, & jure facere, & eos monere quàm optimè, ad Platæas auxilium tulêre. Noctu verò, cùm ſociorum plurimi, ob hoſtium multitudinem, ſe ex ordinibus ſubduxiſſent, Lacedæmonii quidem & Tegeatæ in fugam Barbaros vertêre. Athenienſes autem atque Platæenſes, Græcos omnes qui de libertate deſperarent, ſervitutémque paterentur, pugnando vicêre. Illo itaque die pulcherrimum exitum ſuperioribus periculis apponentes, firmam quidem Europæ libertatem præſtiterunt, & omnibus in periculis declarantes virtutem ſuam, & ſoli & ſociati, & pedeſtri navalique certamine, & in Barbaros & in Græcos, ab omnibus digni habiti ſunt, tum à ſociis, tum ab hoſtibus XV.

qui

Bellum inter Græcos inteſtinum.

qui Græciæ præeſſent. Poſtea verò tempeſtate Græcanico bello ob præteritarum æmulationem, geſtarumque rerum invidiam, & ipſo conſtituto, cùm magni ſe omnes facerent, ac parva ſinguli crimina deprecarentur, Athenienſibus adverſus Æginetas & eorum ſocios prælio navali belligerantibus, ſeptuaginta eorum cepêre naveis.

De bello Æginetico, deque claſſe Athenienſium in Ægypto.

Eodem verò tempore cùm Athenienſes Ægyptum, Æginámque bello premerent, juventúſque navibus ac terreſtri expeditione abeſſet, Corinthii, Corinthiorúmque ſocii rati, aut huic urbi ſolitudinem inducere, aut ex Æginâ exercitum educere, egreſſi ad unum omnes Geraniam Megaridis montem occuparunt, Athenienſes autem, neque abſentes, neque propè exiſtentes, ulla ex parte ad ſe advocare voluêre, ſed ſuis animis ſiſi, & invadentes hoſtes aſpernati, ſeniores cùm ea quæ domi eſſent pube, ſoli pugnam inire maluerunt. Hi quidem experimento, adoleſcentes verò ingenio, virtutem nacti. Quare cùm ſeniores pluribus in locis probè, ac fortiter rem geſſiſſent, hi verò illos imitarentur: illis quidem naviter imperantibus, his autem dicto obtemperantibus, Myronida duce ad Megaricam obviam facti, omnium illorum vires pugnando ſuperarunt. Itaque majores noſtri manu partim defectâ viribus, partim nec dùm ſatis roboris habente, in eos etiam qui ſuum in ſolum impetum facere putaviſſent, in alienum occurrentes, trophæum pulcherrimi quidem ſibi, turpiſſimi verò hoſtibus facinoris ſtatuêre. Qui quidem alteri expertes jam virium, alteri nondum validi, utrique autem corporum imbecillitatem animorum præſtantia ſuperantes, pulcherrimâ inſignes gloriâ, in urbem redierunt. Et hi quidem rurſus diſciplinâ exornabantur, illi verò de reliquis negotiis conſultabant.

XVI. Quæ igitur à multis ſunt perpetrata, ſingula quæque ab uno enarrari, & quæ in omne tempus geſta ſint die uno exponi difficile certè plurimum. Quod enim tempus, quæ oratio, qui rhetores, horum qui hoc loci fortiſſimi viri poſiti ſunt, præſtantiam in medium afferre ſatis queat? Hi namque plurimis laboribus, manifeſtiſſimis certaminibus, pulcherrimiſque periculis libertate Græciam donavêre, ſuámque patriam maximam reddidêre. Nam etiam annos ſeptuaginta maris imperium tenuerunt: quietos ac pacatos ſocios præſtiterunt. Neque paucos pluribus dominari dignum exiſtimarunt, ſed ut æquè omnes inter ſe viverent coëgere, neque imbecilles ſocios effecere:

quin & illos robore firmaverunt. Eas autem ſuas vires demonſtrarunt, ut & magnus ipſe rex, ne non ſolum aliena amplius non appeteret, ſed & de ſuis etiam daret, atque in poſterum pertimeſceret : neque triremes, id temporis ex Aſia ſolverent. Neque tyrannus inter Græcos emerſit, neque Græca urbs aliqua à Barbaris in captivitatem acta eſt : tantam ſui & obſervantiam, & metum horum divina virtus cunctis hominibus præbuit. Quapropter hi certè ſunt quos ſolos tum Græcorum duces eſſe, tum urbium principes convenit.

Regem Perſarum intelligit.

XVII.

Poſt hanc pugnam Athenis 30 Tyranni conſtituebantur.

Non autem in ſecundis rebus ſolum verum & in diverſis majores noſtri ſuam probitatem oſtendêre. Nam cum in Helleſponto naves periiſſent, ſive ducis id vitio, ſive deorum voluntate acciderit, cumque calamitate non ipſi nos modo, verum & reliqui omnes Græci miſerè perculſi eſſent, declaarrunt non multi poſt temporis curriculo, hujus reipublicæ vires, ſalutem Græciæ extitiſſe. Nam cùm imperium apud Alos foret, qui Barbari antea in mare egreſſi eſſent, hi Græcos navali pugna ſuperarunt, in Europámque navigarunt. Serviunt Græcorum urbes, inſurgunt tyranni partim poſt noſtram calamitatem, partim poſt Barbarorum victoriam.

Quam ob rem, cum par Græciæ fuerat ſuper hoc funere, & deplorare, & lugere hoſce qui hic ſepulti jacent, nimirum quod eorum libertas cum horum virtute ſepulta ſit. O infelicem Græciam, quæ talibus viris orbata fuerit: fortunatum verò Aſiæ regem, qui aliis adverſus ſe ducibus uſus ſit. Nam his orbatam ſevitus Græciam circumſepſit, & aliis certè imperatoribus majorum noſtrorum, conſilii deſiderium magis magíſque indies, & renovatur & creſcit. Verum hoc pro omni Græcia deplorare perpulſus ſum. XVIII. Illorum autem virorum dignum fuerat & privatim & publicè meminiſſe, qui ſervitutem fugientes, & pro jure pugnantes, proque damnatu populari inſurgentes, cunctis ſibi hoſtibus factis, in Piræum deſcendêre. Neque id quidem coacti legibus, ſed natura inducti publicis periculis veterem progenitorum virtutem imitati communem & reliquis hanc urbem vendicarunt. Mortis cum libertate magis quàm vitæ cum ſervitute opinionem habuere, non minus pudoris ſuſceperunt ex cladibus, quàm inimicis ſuccenſuere: inter ſuos mori quàm aliena incolentes vivere

Bellum quod adverſus 30 Tyrannos: geſtum eſt Duce Thraſybulo.

vivere maluerunt. Sicque jusjurandum atque fœdera pro ſociis habentes, hoſtes autem nacti eos qui itidem antea extitiſſent ac cives ſuos, nullo tamen terrore ex adverſa multitudine partiti, quin ſuis corporibus diſcrimen adorſi, trophæum de hoſtibus poſuerunt, ſuæ autem virtutis majores noſtri teſtimonium præbent Lacedæmoniorum quæ hujus monumenti in proximo ſunt ſepulchra. Enimverò magnam potentémque pro parva & imbecilla, urbem rediddерunt, concordem ex ſeditioſa oſtenderunt: muros prò ruinis erexerunt. Ipſorum autem nepotes conſilia horum, qui hoc loci conditi ſunt, rebus ſimilia oſtendentes, non in hoſtium ſupplicia, ſed in reipublicæ ſalutem converſi ſunt. Qui cum neque detrimento affici poſſent, & ſuo ipſi contenti eſſent, ſuæ quidem libertatis eos qui ſervire vellent participes fecere, illorum verò ipſi ſervitutis ſe participes fieri, haud dignum arbitrati ſunt. Maximis autem præclaríſque facinoribus demonſtrarunt, neque ſuo vitio, neque hoſtium virtute, urbem antea cladem pertuliſſe. Nam ſi inter ſe vi diſſidentes præſentibus Peloponenſibus aliiſque hoſtibus eorum agrum invadere potuerunt, perſpicuum profecto eſt, ut facile his concordes repugnaſſent. Illos itaque ob Piræi diſcrimina omnes admirantur. Dignum eſt autem, ut & peregrinos hic poſitos laudibus proſequamur, qui ſua multitudine auxilium afferentes, proque ſalute noſtra fortiter dimicantes & patriæ loco virtutem rati, talem vivendi exitum præſtitêre. Harum autem rerum gratia, eos civitas, & luctu, & publica ſepultura proſecuta eſt. Et his honoribus in omne tempus ornari voluit, quibus & cives ipſi ornarentur.

Hi verò quorum nunc funus agitur, in Corinthiorum auxilium, qui à veteribus amicis injuria premerentur, publici ſocii, non eam, qua Lacedæmonii fuerant, mentem præ ſe tulere. Illi etenim bonis illorum invidebant: hi verò eorum quoniam injuſte parentur miſerebantur. Neque hi quidem priorum inimicitiarum memores, ſed præſentem amicitiam plurimi pendentes, virtutem ſuam cunctis mortalibus oſtenderunt. Auſi enim ſunt, quo Græciæ magnitudini conſulerent, non ſolum pro ſua ſalute dimicare, quinimo, & pro hoſtium libertate interire. Nam Lacedæmoniorum ſociis adjuncti, pro illorum libertate decertarunt. Illos etenim ſi viciſſent paribus ſecum muneribus dignabantur. Sin autem victi eſſent, ſervitutem Peloponenſibus certè relinquebant. Illis igitur ita affectis, miſerabilis quidem vita, mors autem fuerat ad-

modum

XX. modum ex optanda. Hi verò, & vivi, & mortui admiratione digni ſunt, quippe qui & in majorum ſuorum probitatem eruditi, & ubi virilem in ætatem evaſiſſent, & eorum tum gloriam attigiſſent, tum ſuam ipſi virtutem declaraſſent, plurimarum pulcherrimarúmque rerum autores patriæ extiterunt. Et quæ aliorum erratis calamitates accidiſſent, ſua virtute emendarunt, & procul à patrio ſolo bellum averterunt. Eam autem mortem obiêre, quæ probis viris ac fortibus digna judicetur. Alimenta enim patriæ perſolvêre, parentibus verò mœrorem luctúmque reliquerunt. Quas ob res, haud injuria ſuperſtites & hoſce lugeant, & ſe deplorent, & ſuorum in omnem vitam miſereantur.

Quid enim hi voluptatis jam reliquum habent talibus orbati viris, qui omnia virtute minora ducentes, ſe luce privavêre, uxores viduas effecêre, parentibus optatos filios reliquêre, fratribus patribus ac matribus ſolitudinem intulêre? Sed in tanta malorum multitudine, acerbitatéque, iſtorum quidem filios beatos exiſtimo, qui juniores ſunt, quàm ut noſſe per ætatem liceat, quibus parentibus ſunt orbati. Eorum autem è quibus iſti ſunt geniti, miſeret me plurimum, quod ſeniores ſint, quàm ut ſuæ calamitatis oblivíſci liviſci poſſint. Quid enim aut luctuoſius aut triſtius quam filios parere, educare, ſepelire? In ſenectute verò corpore quidem imbecillos, & omni deſolatos ſpe, ſine amicis, ſine opibus degere: & quibus ante admirationi haberentur commiſerationi nunc eſſe: mortis denique deſiderium vitæ acerbæ anteponere. Nam quo hi viri meliores fuerant, eo ſuperſtitibus graviorem luctum reliquerunt. Quo autem pacto hi luctu ac mœrore vacent, in civitatíſne cladibus? At opus tunc eſt ut eorum alii quoque meminerint. An in publicis fortunæ bonis? At hoc ipſo vehementius dolendum eſt, quod & natos ſuos diem objiſſe, & ſuperſtites vitutis illorum præmiis frui videant, intueanturque ſuis in periculis eos quibus antea familiariſſime uterentur, ſuam fugere orbitatem: in inimicos autem in horum miſeriis longè exultare. Hanc ſolam, mea ſententia, his qui hic conditi ſunt gratiam retulerimus, ſi quidem ipſorum parentes æque atque illi conſueverant, plurimi fecerimus, filios verò non ſecus ac ipſi patres delexerimus: uxoribus autem tales nos ipſos Auditores præbuerimus, quales illi cum luce fruerentur extiterant. Quos enim ex his quos hic ſepultos intuemur, cumulatiore honore rectè proſequamur: quos autem

XXI.

ex ſuperſtitibus juſtius permulti faciamus, quàm horum neceſſarios, quibus horum virtute juxta, atque aliis frui licuit? XXII. *Epilogus.* Ex morte autem ſoli miſeriæ ſunt planè participes. Verum tamen, haud ſcio quid luctu ejulationéque opus ſit. Non enim ignoramus nos ipſos mortales eſſe. Quomobrem quid oportet quæ futura expectemus, his angi hoc tempore, aut uſqueadeo ferre graviter naturæ calamitates: præſertim cum nec nos lateat, & malis mortem, & bonis communem eſſe. Nam neque ignavos deſpicit, neque ſuperbos ſuſcipit, ſed parem ſe cunctis præſtat. Nam ſi quidem fieri potuiſſet, ut hi qui belli diſcrimina effugiſſent, reliquum tempus æterni forent, dignum profecto eſſet, ut vivi interemptos in omnem vitam lugerent: nunc autem, & natura ipſa, tum morbis, tum ſenectuti obnoxia eſt. Et genius qui noſtrum fatum ſortitus eſt evitari nullo quidem pacto poteſt. Decet igitur quàm feliciſſimos hoſce arbitremur, qui proximis pulcherrimíſque facinoribus dimicantes, itaque diem obeuntes, neque de ſe fortunæ decernendum permisêre, neque maturam mortem expectarunt: quin præclaram potius elegerunt. Et enim ipſorum memoriam nulla unquam delebit oblivio. Honores autem hujuſmodi ſunt, ut apud omnes homines ſint quàm commendatiſſimi, mortales autem celebrabuntur, perinde atque virtute immortales. Nam & publicè humari meruêre. Et in ipſorum laudes virium ſapientiæ opúmque certamina conſtituta ſunt. Quaſi hi qui in bello perierint, iiſdem ſint honoribus honeſtandi, quibus immortales deos proſequimur. Ego itaque iſtos beatos eſſe duco quod hujuſmodi letum obiêre, & admiror admodum vehementer, hiſque mortalium ſociis optime conſultum cenſeo, qui cum eſſent mortales corpoporibus, immortalem virtute memoriam reliquere. Veruntamen priſcos ritus ſervemus, ac pro patriis legibus ſepultos deploremus neceſſe eſt.

LYSIÆ *Orationis Funebris*

FINIS.

UNIVERSITY
LIBRARY
CAMBRIDGE

[illegible] ut quod omnes homines ille-
[illegible] sumus, ita etiam imperatoribus ce-
[illegible] [illegible] est [illegible]
[illegible] & publice [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] confusa [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] & [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] qui [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

ERRATA.

MEN. p.3. l.25. ſcr. ὁ λόγος. p.23. l.14. ſcr. ναυμαχίαις. p. 25. l.20. ſcr. θυσίαις. p.26.l.13. ſcr. οἶδαν. p. 28. l. 2. ſcr. ἐθελόντας. p. 38. l. 7. ſcr. ἔχεις.

LYS. p. 6. l. 10. ſcr. μαχόμενοι. p. 21. l.2. ſcr. φθόνον. p.26. l.28. ſcr. ἔθαψε. p.30. l.1. ſcr, οἶδ᾽.

LAT. p.38. l.24. ſcr. juſtitiam. p. 39. l.29. ſcr. facilè. *ibid.* ſcr. ſuperarint.